

↓ ACİL ↓
(Emergency)

**Artık Hasta Değil
Müşteriyiz** S 21

**Sur Yapı İnşaat'ın Şantiyesinde
Dört İşçi Yaşamını Yitirdi** S 8

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi
kadar özgür insanların
arasında özgürdür"

AYLIK
ANARŞİST
GAZETE
SAYI:5
KASIM
2012

Hepimiz devletin hukuksuzluğunda adalete, kapitalizmin esaretinde özgürlüğe açken; hapisanelerdeki tutsaklar adalet ve özgürlük için açlık grevi direnişini sürdürüyor.

**İspanya'da
Anarşist
Sendika
CNT'den
Zara'ya
Büyük Zarar** S 17

TOG tüketen
gençlik

**Kurs Burs Bahane!
Sosyalleşme Şahane!**

TOG'un algısı "farklılıklarımızla birarada, kendi aramızda mutlu, biraradlığımızla huzurlu, çevreye karşı sorumlu" diye özetlenebilecek siğ bir duyarlılıkla sınırlıdır. TOG üyeleri dış dünyaya üzüntüyle bakmakla yetinmeyip neşeli karşı çıkışlarla olan bitene sözde sessiz kalmamaya çalışmaktadırlar.

S 14

Ölmek Değil Özgürlük İsteyenler

“*Hepimiz devletin hukuksuzluğunda adalete, kapitalizmin esaretinde özgürlüğe açken; hapisanelerdeki tutsaklar adalet ve özgürlük için açlık grevi direnişini sürdürüyor.*”

Yaşamın hapisanelerdeki açlıkla direnişi, birbirini peşi sıra izleyen günlerle sürüyor. Bazılarına göre görmezden gelecek kadar önemsiz, bize göreyse an be an yaşadığımız sabırsız bekleyiş. Bu bekleyiş bugün kırk dokuzuncu, ellinci, elli birinci, elli ikinci, elli sekizinci, altmış dördüncü, yetmiş ikinci gün diyerek saymaktan; yaşamlarını yitirecek olanları saymak zorunda kalacağımız zamanlara dönüşüyor.

Açlık greviyle yapılan ölümün değil, yaşamın anlamlandırılmasıdır. Bu yaşamsal vurguyla sesini daha fazla duyurmak için içeride açlıkla direniş, dışarıda verilen bütünlüklü mücadelenin bir parçasıdır. Bu mücadele, yok edene karşı var olma saваşıdır.

Senelerdir sürmekte olan, bir halkın varoluşunun, yaşamının ve yaşamsal tüm koşullarının yok sayılmasıdır. Buna karşı çıkanlar dört duvar arasına kapatılmış ve bu karşı çıkışları anlamsızlaştırılmak istenmiştir. Yok sayılan bu yaşamlar ve anlamsızlaştırılmak istenen mücadeleleri, her daim bir saldırı ile karşı karşıyadır.

İktidar, var oluşa yaptığı her saldırı karşısında özgürlüğün direnişini bulacaktır. Yıllardır Türkiye'deki her hükümetin yaptığı gibi AKP hükümeti de bu yok sayma politikasını uyguluyor. Ancak bölgede üstlendiği misyonla alakalı olarak AKP hükümeti, "demokratikleşme" adı altında bu politikayı iki yüzlü bir şekilde sürdürüyor. Bir taraftan çocuğa şeker verir gibi Kürtçe'yi seçmeli ders yaparken, diğer taraftan sadece yaşamlarını sürdürebilmek için sınır ticareti yapan Roboski köylülerini bombalıyor.

Gerçeğe Sessizlik...

60 güne yaklaşan açlık greviyle ilgili AKP hükümeti başlangıçta derin bir sessizlik içerisindeydi, sonrasında ise "aç değiller, yiyorlar" şeklinde umursamaz açıklamalarda bulundu. Çalışma Bakanlığı'nın açlık grevlerinin yaşandığı hapisane ziyareti sonrasında verdiği rakamın aksine Erdoğan "Açlık grevinde sadece bir kişi var" diyerek gerçeği çarpıttı.

Medya da aynı AKP hükümetinin başbakanı Erdoğan gibi davranarak gerçeği çarpıtmayı sürdürdü. Açlık grevindekilerin sayılarını sürekli saptırarak, gerçekliği olmayan haberler yaptı. Açlık grevindeki direnişçilerin sayısı, cezaevlerinin tutumu, direnişçilerin sağlık durumları gibi belirli belirsiz bilgiler dışında, vicdanlı kalmanın zorunluluğunu esas alan bir anlayıştan çok uzak kaldı. Radikal Gazetesi, Van F Tipi Cezaevi'nde açlık grevinde olan direnişçilerin grevi sonlandırdığı haberlerini sorgu sual etmeden yayınlıyordu. Medyanın çarpıtmaları, kendini uç ve çelişkili söylemlerle belirgin kıldı. AKP hükümetinin açlık grevi sürecinde ilk günden bu yana açlık grevi direnişçilerine uyguladığı duygusal şiddet ile bu gerçeği çarpıtmalar beraber değerlendirildiğinde, devletin Kürdistan'daki savaş politikasını bu süreçte de sürdürdüğünü görüyoruz.

Gerçeğin reddinin reddi

Hükümetin tüm bu politikalarına karşın, halk açlık grevi sürecine sahip çıktı: Eylemlerle, dayanışma yürüyüşleriyle ve dayanışma açlık grevleriyle bu var oluşsal mücadelenin bütünsel bir şekilde vü-

cut bulmasına olanak sağlandı. Tüm bu saldırılara rağmen bu var oluş mücadelesi herkes tarafından gündemleştirildi. Bazı muhalif kesimler bile, ilk kez Kürt halkının haklı taleplerini dillendirerek direnişle kısmi dayanışma gösterdiler. Şimdi onlarca cezaevinden yüzlerce tutsağın bedenlerini açlığa yatırarak yükselttiği ses, haykırımlar yankılanabiliyor. Bu artık gerçeğin reddinin reddidir, bu gerçeğin kazanımıdır.

Özgürlük için kimse boşuna ölmez!

Ancak bu bütünsel halk mücadelesinin hattını ve açlık grevinin direniş olarak politikliğini ısrarla anlayamayan, algılayamayan bazı çevreler 'vicdanlı' tavırlarıyla direnişçilere 'boşuna ölmeyin' çağrıları yapıyorlar. Politik manevralarla siyasi çıkarlarını önemseyen ve liberal duyarlılıklarla vicdanlarını rahatlatan bu kesimler, yaptıkları açıklamalarla direnişin altını doğrudan ya da dolaylı boşaltmaya çalışıyorlar. Var oluş ile yok oluşun karşı karşıya geldiği bu anlar, yok oluşa karşı vicdanın sesinin yükseltildiği zamanlardır. Devlet bu yok oluşun sürdürücüsü olarak senelerdir, hep saldırarak bu vicdanı susturmak ve yok etmek istemiştir.

Tıpkı şimdiki gibi!

Senelerdir sürmekte olan bu saldırı şimdi de, hapisanede yaşamlarından başka kaybedecek bir şeyleri olmayan tutsakların direnişleriyle ve onların direnişleriyle her daim dayanışacak olan bizlerin bütünlüklü mücadelesiyle bitebilir ancak.

Kayıp Yakını Erdoğan Alpsoy: "Şimdi de cezaevinde kızım eriyor"

Cumartesi Anneleri, kaybolan yakınlarının bulunması için her hafta Galatasaray Meydanı'nda gerçekleştirdikleri oturma eylemlerinin 397. haftasında, cezaevlerinde süren açlık grevlerine vurgu yaptı.

Gözaltında kaybedilen Kasım Alpsoy'un eşi Edoğan Alpsoy Kürtçe yaptığı konuşmasında 17 yıl önce eşinin nasıl kaybedildiğini anlattı. "Şimdi de cezaevinde kızım eriyor. Başbakan yalan üstüne yalan söylüyor. 30 yıldır bu meseleyi çözemediler. İnsanların içerde ölmesini istiyorlar" diyerek açlık grevlerine dikkat çekti. Kayıplardan Kenan Bilgin'in kardeşi İrfan Bilgin'in, Ahmet Kaya'nın kızı Emine Kaya Erbek'in ve Abdülkerim Yurtseven'in torunu Ayşe Yurtseven'in yaptığı konuşmaların ardından basın açıklaması gerçekleştirildi. Basın açıklamasından sonra kayıp yakınları, bir sonraki buluşmalarına kadar, açlık grevleriyle ilgili çözüm için adım atılmış olması dileğinde bulunarak eylemi sonlandırdı.

Edirne'de Açlık Grevleriyle Dayanışma Eylemine Polis Saldırısı

50'li günlerine giren açlık grevlerine destek vermek amacıyla, 2 Kasım Cuma günü AKP Edirne İl Binası önünde gerçekleştirilmek istenen basın açıklamasına polis saldırdı. HDK Edirne Gençlik Meclisi üyesi yaklaşık 100 kişi, basın açıklamasının yapılacağı AKP İl Başkanlığı'na doğru yürürken, grubun etrafı çok sayıda çevik kuvvet polisi tarafından kuşatıldı. Ayrıca civarda toplanan faşistler, ellerinde sopalarla HDK'li gruba müdahale etmek için hazırlığa geçti. Polisin biber gazını çok yoğun bir şekilde kullandığı saldırı sonrası, HDK'li gençler basın açıklamasını gerçekleştiremeden dağıldı.

Van'da Açlık Grevleriyle Dayanışma Eylemine

Van'da sabahın erken saatlerinde bir araya gelen on binlerce insan, binlerce araçlık konvoyla Van F Tipi Cezaevi'ne yürüyüşe geçti. Kentte hiçbir esnaf kepenk açmazken, öğrenciler okulları boykot etti. Yürüyüş sırasında İpekyolu trafiğe kapalı kaldı. Yürüyüş sonrası bir açıklama gerçekleştirilerek, halkın tutsakların açlık grevini sahiplenmesi vurgusu yapıldı.

Hakkari'de Açlık Grevleriyle Dayanışma Eylemine Polis Saldırısı

Colemêrg'de (Hakkari) BDP il binası önünde bir araya gelen binlerce insan, belediye önüne kadar yürüyüş düzenledi. Açlık grevinde olan tutsakların resimlerinin taşındığı yürüyüşe polis saldırdı. Kepenklerin, kontakların kapalı olduğu Colemêrg'de halk, akşam geç saatlere kadar polisle çatıştı.

DİSK, KESK, TTB ve TMMOB'tan Açlık Grevleriyle Dayanışma

50 günü aşkın bir süredir açlık grevinde bulunan siyasi tutsaklarla dayanışmak amacıyla, DİSK, KESK, TTB ve TMMOB'a bağlı sendika ve meslek odaları tarafından bir eylem gerçekleştirildi. 1 Kasım Perşembe akşamı İstanbul Galatasaray Meydanı'nda bir araya gelen yaklaşık 100 kişilik grup, gerçekleştirdikleri oturma eyleminin ardından bir basın açıklaması okudu. Siyasi iktidarın, açlık grevi direnişçilerinin taleplerinin yerine getirilmesi için adım atılması gerektiğinin vurgulandığı açıklama, sloganlarla bitirildi.

Şirnak'ta Açlık Grevleriyle Dayanışma Eylemine Polis Saldırısı

Şirnex'te(Şirnak) BDP il binasında bir araya gelen binlerce kişi, sloganlarla Cumhuriyet Meydanı'na doğru yürüyüşe geçti. Halk polislerin saldırısına taşlarla karşılık verdi. Mahalle aralarında barikat kuran binlerce kişi, gece geç saatlere kadar polislerle çatıştı. Çıkan çatışmada polis araçlarından atılan gaz bombaları sonucu 4'ü ağır 11 kişi yaralandı. Çatışmalar Şirnex'in bütün mahallelerine yayıldı.

Pamukkale Üniversitesi'nde Açlık Grevleriyle Dayanışma Eylemine ÖGB Provokasyonu ve Polis Saldırısı

Denizli Pamukkale Üniversitesi'nde, 2 Kasım Cuma günü, kampüs içerisinde açlık greviyle dayanışmak için bir basın açıklaması gerçekleştirildi. Polis, basın açıklamasına üniversitenin özel güvenlik görevlilerinin müdahale etmesini ve ardından yaşanan arbedeyi bahane ederek, basın açıklaması yapan gruba saldırdı ve 45 kişiyi gözaltına aldı. Alınan bilgilere göre gözaltı süreci eylem sonrasında da devam etti ve toplamda 91 kişi gözaltına alındı.

Açlık Grevleriyle Dayanışmayı Engellemek İçin Diyarbakır'da Olağanüstü Hal İlan Edildi

3 Kasım günü Diyarbakır'da açlık grevlerine destek çekmek için BDP'nin İstasyon Meydanı'nda yapacağı miting yasaklandı. Valilik tarafından mitingin yasaklanmasıyla, şehirde adeta OHAL ilan edildi. Birçok meydana TOMA ve çevik kuvvet polislerinin yığılmasının ardından, Diyarbakır E Tipi Cezaevi'nin çevresi de polis bariyerleriyle kapatılarak, cezaevinin olduğu alana giriş çıkış yasaklandı. Hayatın durduğu şehirde polisin yığınakları devam ederken, BDP il binası da polis tarafından abluka altına alındı.

52. Güne 52 Dakika

2 Kasım'da İstanbul Üniversitesi'nde, Beyazıt Kampüsü giriş kapısı önünde açlık grevleriyle dayanışma eylemi yapıldı. Laleli'den Beyazıt Kampüsü giriş kapısı önüne yapılan yürüyüşün ardından, kapı önünde basın açıklaması gerçekleştirildi. Okunan basın açıklamasında "ölüm değil çözüm istiyoruz" vurgusu yapan öğrenciler, açlık grevlerinin 52. gününe girdiğini belirterek kampüs önünde 52 dakikalık bir oturma eylemi gerçekleştireceklerini açıkladılar. Ancak polis oturma eylemini 30. dakikada kesti ve eyleme müdahale edeceğini belirtti. Bunun üzerine öğrenciler yolu işgal ederek, Laleli tramvay durağına doğru bir yürüyüş gerçekleştirdi. Yapılan yürüyüşün ardından eylem sonlandırıldı.

Bogaziçi Üniversitesinde Açlık Grevleriyle Dayanışma

Boğaziçi Üniversitesi Öğrencileri, Dayanışma için Açlık Grevindeydi

Süresiz dönüşümsüz açlık grevinde olan siyasi tutsaklara destek vermek amacıyla, öğrenciler, açlık grevinin 50. gününde 2 günlük dönüşümlü açlık grevi yaptı. Kürtçe-Türkçe pankartlar ve açıklamalarla, 700'ü aşkın tutsağın an meselesi olan ölümleri ve geri dönüşümü olmayan fiziksel tahribatlarına dikkat çeken öğrenciler "Ölüm değil, çözüm" dediler.

ODTÜ'de Açlık Grevleriyle Dayanışma Eylemi

Cezaevlerinde sürmekte olan açlık grevleriyle dayanışma göstermek amacıyla, 2 Kasım günü akşam saatlerinde, ODTÜ kampüsü içinden başlayıp, 100.Yıl Mahallesi'nde son bulan meşaleli bir eylem gerçekleştirildi. Eylem sonunda öğrenciler, cezaevlerindeki açlık grevleri son bulana dek süresiz açlık grevine başladıklarını duyuran bir basın açıklaması okudu.

"Tecridi Kaldırın Ölümleri Durdurun", "Ölüm Değil Çözüm İstiyoruz", "Biji Bratiya Gelan" gibi sloganların atıldığı eyleme, yaklaşık 250 kişi katıldı.

Kadınlar Açlık Grevleriyle Dayanışma İçin Taksim'deydi

Açlık Grevindekilerle/Kadın Dayanışma İnsiyatifi, 1 Kasım Perşembe günü Taksim Tramvay Durağı'nda "Açlık Grevlerinin Sesini Duyun, Çözüm İstiyoruz" pankartıyla, açlık grevindekilerle dayanışma eylemi gerçekleştirdi.

Çok sayıda kadının katıldığı eylem, Bakırköy Kadın ve Çocuk Cezaevi'nde açlık grevine devam eden tutuklu Ayşe Güney'in mektubunun okunmasıyla başladı. Eylemde İlkey Akkaya'nın türkülerinin ardından, basın açıklaması okundu. Okunan açıklamada: "Biz kadınlar, artık bu topraklarda acıdan başka duygular yaşamak, ayrımcılığa uğramadan, şiddetsiz hayatlar yaşamak, militarist, erkek egemen olmayan sesler duymak istiyoruz." denildi. "Tüm kamuoyunu açlık grevindekilerin sesine kulak vermeye, ölüm değil çözüm demeye, savaşa ve şiddete sesimizin en yüksek perdesiyle karşı çıkarak, barış istemeye çağırıyoruz." vurgusu yapıldı.

Basın açıklamasının ardından Sebahat Tuncel bir konuşma yaparak, açlık grevindeki kadınlarla bir dönem birlikte siyaset yaptıklarını söyledi.

Bursa'da Açlık Greviyle Dayanışma Eyleminde Çıkan Gerginlikler Sürüyor

Bursa'da, cezaevlerinde sürmekte olan açlık grevleriyle dayanışma için 28 Ekim günü BDP tarafından yapılan basın açıklamasına, faşist grupların başlattığı saldırılar artarak sürüyor. Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı Yavuz Selim ve Yıldırım mahallerinde belirginleşen saldırılarda bir kişi silahla ağır yaralandı.

Çevik Kuvvet, Özel Harekat ve Terörle Mücadele Şubesi polislerinin de desteğini arkasına alan sivil faşistler, özellikle havanın karardığı akşam saatlerinde Kürt mahallelerine saldırarak, evlere ve işyerlerine zarar verdi, grup BDP temsilciliğini ateşe vermek istedi.

Olaylarda, daha önce futbol maçlarındaki ırkçı ve cinsiyetçi tezahüratlarıyla kamuoyu gündemine gelen Bursaspor taraftar grubu "Teksas" yandaşlarının da aktif olarak yer aldığı görüldü. Faşist saldırılar karşısında kendilerini savunmak durumunda kalan Kürt gençlerinden yaklaşık 20'si gözaltına alındı.

Barış Annelerine Gaz Bombası

İstanbul'da da Söğütözü'nde bulunan AKP İl Başkanlığı'na bir yürüyüş gerçekleştirmek istendi. Yürüyüş öncesi binlerce insan, açlık grevi çadırının kurulduğu Okmeydanı'ndaki Sibel Yalçın Parkı'nda toplandı. Mahallede işyerlerinin kepenklerinin tamamı kapatıldı. Polis mahalleye çıkan yolların tamamında TOMA ve çevik kuvvet polisleri ile yoğun önlem aldı. Parkta bir araya gelen binlerce kişinin yanına gitmek isteyen bir grubun parka girmesi polis tarafından engellenince oturma eylemine geçen gruba, polis tazyikli su ve biber gazı ile saldırdı. Polis ile halk arasında çatışmaların devam ettiği saatlerde polis, açlık grevinde olan Barış Anneleri'nin çadırına da gaz bombalarıyla saldırdı. Anneler gazdan etkilenerek fenalaştı. Diğer ilçelere de sıçrayan çatışmalar akşam saatlerine kadar sürdü.

"Ölüm Haberi Yapmak İstemiyoruz" Diyen Gazeteciler Bir Günlük Açlık Grevindeydi

Gazeteciler cezaevlerinde açlık grevinde olan tutsaklarla dayanışma göstermek için bir günlük açlık grevi yaptılar. "Ölüm haberi yapmak istemiyoruz" pankartıyla ve dövizleriyle açlık grevi yapan gazeteciler "Ölüm değil çözüm istiyoruz" dediler.

Cezaevlerinde bir kişinin dahi ölümüne tahammüllerinin olmadığını vurgulayan gazeteciler yaşamın tarafında olduklarını, ölüm haberi yapmak istemediklerini ve vicdani olan herkesi bu ölümleri durdurmak için harekete geçmeye çağırıldıklarını belirttiler.

"Açlık Grevinde bir kişi var. O'da şov yapıyorlar. Yiyecek stokları var. Kontrol bizde, gizli gizli yiyorlar. Sahte açlık grevindeler, yemek yiyorlardır" Korku böyle bir şey işte saçmaladıkça saçmalatıp salaklaştırıyor

Devlet Devlettir

Ozan Şahin

1984'den 2012'ye Devletin dili aynı dil.

12 Eylül, sokaklarda insanların avlandığı, cezaevlerindeki tutsakların teslim alınmaya çalışıldığı yıllardı. Tek tip elbise giyme dayatması darbecilerin geliştirdiği kişiliksizleştirme politikalarından sadece biriydi. Devrimci tutsakların, özellikle Diyarbakır, Mamak, Metris gibi cezaevlerine adımlarını ilk attıklarında karşılaştıkları cümle, 'burası bir cezaevi değil, askeri okuldur ve sizler de bu okulun öğrencilerisiniz' oluyordu. İşte askeri cunta, cezaevlerine doldurduğu tutsakları, sözünü ettiğimiz bu militarist sistem içerisinde "hizaya sokmayı" kafasına koymuştu. Tutsaklara spor yaptırma adı altında uygun adım ırkçı marşlar ezberletmek, cezaevlerinin iç güvenliğinden sorumlu, rütbeli rütbesiz tüm askerlere "komutanım" diye hitap etmeye zorlamak gibi baskı uygulamaları ise burada sayabileceğimiz diğer birkaçıydı. İşte tek tip elbise dayatması da darbecilerin "asker mahkum" haline getirdiği tutsaklara giydirmek istediği askeri üniformaydı.

Cuntanın yukarıda bazılarını saydığımız bu uygulamalarına karşı çıkmanın bedeli ise bazen yaşamların kendisi oluyordu.

1984'ün Nisan ayı sonlarında, devletin kendilerine giydirmek istediği o soluk lacivert renkteki üniformayı giymek istemeyen tutsaklardan bazıları önce süresiz açlık grevi, sonrasında da ölüm orucu direnişi başlattılar. Darbenin şefi olan Cumhurbaşkanı Kenan Evren aynı günlerde ölüm orucu direnişçileri için, "gizli gizli yemek yiyorlar" ifadesini kullandı. Direnişin 64, 66 ve 73. günlerinde dört tutsağın ölümü sonrası devlet geri adım atarak, tek tip elbise uygulamasından vazgeçti.

1996 yılına gelindiğinde ise devlet tutsaklara yönelik bu kez "F Tipi cezaevi" adı altında yeni bir saldırı hattı oluşturmuştu. Tek kişilik hücre tipi cezaevleriyle istenilen, tutsakların yaşamlarının tamamen tecrit altına alınmasıydı. F tipi cezaevlerine yönelik Türkiye'nin tüm cezaevlerinde bulunan tutsakların büyük bölümünün katıldığı direnişe ise devletin karalama amaçlı saldırısı da gecikmedi. Dönemin Adalet Bakanı Şevket Kazan, direnişi kamuoyu nezdinde aklısına mahkum edebilmek için, "kantinden stoklamış oldukları yiyecekleri yiyorlar" demişti. On iki tutsağın yaşamını yitirdiği direniş sonrası F tipi hapishanelerin açılması gündemden kalktı.

2000 yılı sonlarına doğru F tipi cezaevlerinin "hizmete girmesi için" yeni bir saldırı daha başlatıldı. Tutsakların yanıtı bu kez ölüm orucu direnişi oldu. Yine Türkiye'nin birçok cezaevinden yüzlerce tutsak önce süresiz açlık grevi, sonrasında da ölüm orucuna girdiler. O dönemde İçişleri Bakanı olan Sadettin Tantan, Milliyet gazetesine verdiği demeçte ölüm orucu direnişinin "sahte" olduğunu iddia etmişti. Milliyet gazetesi ise, bakanın demeciyle, durumdan vazife çıkarmayı ihmal etmedi. 19 Aralık 2000 tarihinde gece sabaha karşı, devletin ağır silahlar ve bombalar kullanarak başlattığı ve otuz iki tutsağın yaşamını yitirdiği kanlı operasyonu okurlarına "Sahte Oruç, Kanlı İftar" manşetiyle duyuruyordu.

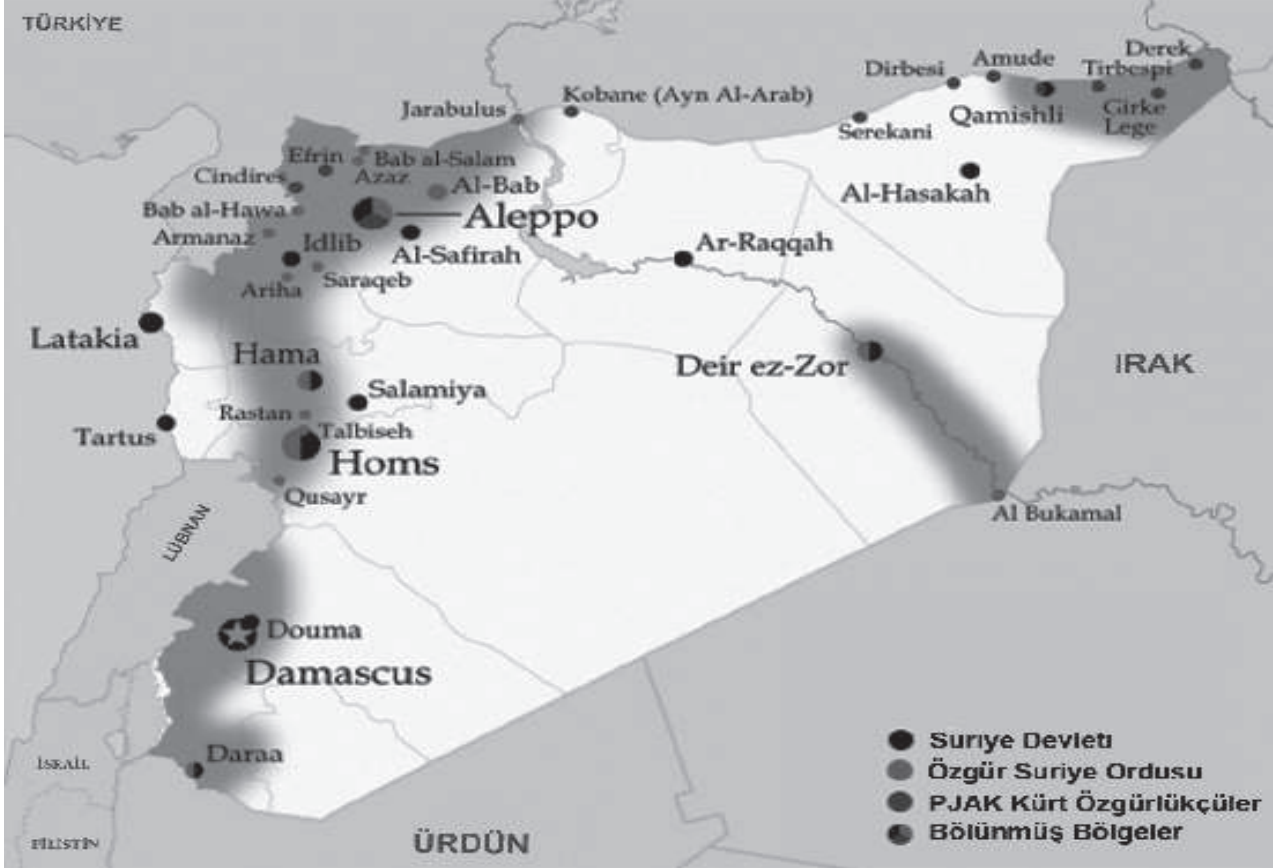
Ve yıl 2012... On dört ayı aşkın bir süredir ağır tecrit altında bulunan Abdullah Öcalan üzerindeki tecridin kaldırılması, anadilde eğitim ve kendilerini anadillerinde savunmak isteyen Kürt tutsaklar, 12 Eylül 2012 tarihinde açlık grevi direnişi başlattılar. İlerleyen günlerde yeni katılımlarla 700 civarındaki tutsağın eylemi 50'li günlere geldi. Türkiye Cumhuriyeti Devleti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan eylemin 48. Gününde katıldığı bir davette, fiilen ölüm orucuna dönüşen açlık grevi eylemleriyle ilgili olarak gazetecilerin yönelttiği soruya verdiği cevapla, kendisinden önceki iktidarların benzer direnişlerle alakalı yaklaşımlarını da aratmadı. "Aç kalan falan yok, herkes bir şekilde her şeyi yiyor" cevabı, devletin dilinin, iktidarlar değişse bile aynı olacağını gösteriyor. Açlık grevinde artık kritik günlere gelindi. 1982 Diyarbakır Cezaevi'ndeki ölüm orucu direnişinde ölümlerin 53. günde başladığını düşünürsek, devletin uzlaşma adımı atmaması halinde bu direnişte de ölümler olması kaçınılmaz hale gelecek. Devlet yetkililerinin yakın tarihin çeşitli dönemlerindeki ölüm orucu direnişlerine dair birbirine benzer açıklamaları bu anlamda devlet açısından bizce şaşırtıcı olamayan bir biçimde tarihin tekerrür ettiğini bir kez daha göstermiş oluyor. Fakat aynı zamanda bu manipülatif "açıklamaların" aksine, bedenlerini ölüme yatıran insanlar ödedikleri bedelle verilen mücadelenin haklılığını da ortaya koymuş oluyor.

SAVAŞTAN NASİPLENMEK

Özgür Benol

ozgurbenol@meydangazetesi.org

“Türkiye Ortadoğu savaşlarında aldığı pasif ve aktif rollerle ekonomik olarak nasiplenmek istiyordu. Suriye savaşında rolünü daha da belirginleştiren Türkiye, savaştan kaçan bölge sermayesinin kendisinde konumlanmasını sağlayarak isteklerini gerçekleştirdi. Ak ve kara paranın dikkat çekici akışı, Uluslararası Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün gözünden kaçmadı ve Türkiye'yi kara parayı akladığı için "kara listeye alırız" diyerek uyardı.

Ortadoğuya semaye akışı ve Türkiye'nin ekonomik savaşı

Suriye'deki savaş Türkiye'nin ve medyanın gündemindeki yerini kaybetmiş görünüyor. Ana haber bültenlerinde ise arka sıralara doğru itelenmiş durumda. Hâlbuki bundan 3 hafta önce devlet erkânının yaptığı açıklamalarda Şam hükümetine karşı takınılan saldırgan tavır uç noktaya taşınmıştı.

Akçakale'ye düşen bombaların ardından yapılan misillemeler, savaş tezkeresi, Başbakan'ın söylemindeki son derece saldırgan tutum ve Rusya ile yaşanan uçak indirme krizi... Bu olanlar Türkiye'nin Suriye'ye karşı girişeceği bir saldırının Türkiye'nin çıkarlarına ters düşmeyeceğini ortaya koydu. Medya bu sırada savaş söylemini özenle yükseltti.

Türkiye savaşın tam ortasında

Uluslararası medyada Türkiye'nin Özgür Suriye Ordusu'na para, silah ve silah eğitimi sağladığıyla ilgili birçok haber yayınlandı. Özgür Suriye Ordusu (Ö.S.O) komutanlarından Şeyh Mahmud Mücadani uluslararası basına Türkiye, Katar ve Suudi Arabistan'ın Ö.S.O'ya savaş başı 150 TL maaş verdiğini, Davutoğlu'nun Yemen ziyaretinde Ö.S.O mensuplarının eğitimi için askeri üs talep ettiği ortaya çıktı. Başbakanlık örtülü ödenek (kaynağı açıklanmayan devlet giderleri) 2012'nin ilk 8 ayında, 2011 yılı giderlerini 176 milyon lira aştı. Türkiye, Uluslararası Ekonomik İşbirliği Örgütü tarafından teröre kaynak amacıyla kara para akladığı gerekçesiyle kara listeye alınmakla tehdit edildi. Apaydın'daki olayla açık şekilde ülke gündemine oturan gerçek ise Türkiye'nin fiili olarak Suriye'deki savaşın destekçisi olması idi.

Devlet her ne kadar Suriye'de barış istedi-

ğini söylese de, Suriye'deki savaşta kendini önemli bir aktör konumuna getirdi. Türkiye, Suriye'de ki savaşın bu kadar içinde olmasına rağmen, Suriye hükümetiyle niye savaştığına dair geçerli bir açıklama yapmadı. Suriye'ye müdahale sebebi olarak Şam'ın PKK'yi destekleme ihtimalini gösterdi veya Suriye'de savaş, demokrasi için desteklediğini iddia etti. Bu saçma sapan gerekçeler bize, Türkiye'nin Suriye'deki savaşı büyütmesi için kamuoyuna açıklamadığı başka sebepleri olduğunu gösteriyor ki, kapitalizmin hâkim ideoloji olduğu bir zamanda savaşların sebepleri zaten gizli olamaz.

Sermaye Türkiye'ye göç ediyor

Sebepten tabii ki de para ve güç istenci. Savaş Türkiye için ciddi bir gelir kapısı. Savaşın yaşandığı ülkelere kaçan sermaye kendi için korunaklı ülkelere kayıyor. Türkiye'nin dolaylı yollarla elde ettiği "savaş ganimeti" Ortadoğu'da yaşanmış önceki savaşlarda da Türkiye'ye akmişti. Türkiye şu an Ortadoğu'da sermaye için korunaklı diye tarif edilebilecek bir kaç ülkeden biri. Rakamlar, Türkiye'nin neden savaş istediğini tüm açıklığıyla ortaya koyuyor.

Savaş başladığından beri Suriye üzerinden Türkiye'ye giren paranın 1,8 milyar olduğu söyleniyor. Erdoğan'ın finans danışmanlığını yapan Suriye kökenli Gazi Mısırlı, Suriye'de savaş başladığından beri 400 fabrikanın kapandığını ve sınırdan nakit olarak kaçırılan paranın yıl sonuna kadar 500 milyon dolar olmasını beklediklerini söyledi. Bu paranın büyük kısmı Hatay üzerinden ekonomiye dâhil ediliyor. Son 1,5 yılda Hatay'daki banka mevduatı %34 artarak 7 milyar 55 milyon dolara, Hatay borsasındaki para 392 milyon TL'den 611 milyon TL'ye çıktı. Türkiye gene-

lindeki döviz mevduatı savaşın başladığı tarih olan 2010 sonundan bu yana yüzde 11 artarak 63,8 milyardan 71,1 milyar dolara, Hatay'daki bankaların döviz mevduatlarının ederi yüzde 45 artışla 710 milyondan 1 milyar 30 milyon dolara yükseldi. Hatay, Kilis, Antep illerinde kiralar kimi yerlerde üçe katlandı. Hatay'da Ocak 2012 verilerine göre 1974 kişiye toplam 3 milyon 722 bin 874 metrekarelik 1320 parsel ise satılmış durumda. (Hatay'ın toplam yüz ölçümü 5 milyon 506 bin metrekare) Bu parsellerin çoğunun yabancı sermayeye satıldığı düşünülüyor ve gelen paraların bir kısmı silah olarak Suriye'ye, muhaliflere geri dönüyor.

Bölgedeki küresel hesaplar

Suriye ile Türkiye'nin siyasi ilişkileri, 2011'in Mart ayından sonra gittikçe gerilemek kopma noktasına ulaştı. Türkiye'nin dış politikasındaki bu hızlı değişim, tabii ki Suriye'deki rejimin demokratik olup olmamasına duyduğu ilgiye dayanmıyor. Bu dış politika değişikliği, özellikle Kuzey Afrika, Ortadoğu bölgelerindeki birçok başka devlette de mevcut. Arap Baharı'nın yaşandığı ülkelere ilgi, bahar sonrası değişen siyasi, ekonomik ve sosyal yapılar nedeniyle (Türkiye gibi) küresel kapitalistlerle iyi ilişkiler içerisinde bulunan birçok bölge ülkesinde mevcut. Bu ilginin yoğunluklu olarak ekonomik olduğunu tespit etmek için uluslararası strateji uzmanı olmaya gerek yok.

Arap Baharı'ndan sonra Libya'da yaşananların bunun en güzel örneği. Bahar'ın Libya'da Kaddafi'yi devirmesine yardımcı dokunan bütün NATO devletleri ve Katar, bahar sonrası dönemde yardımlarının karşılığını almayı sürdürüyor. Bu karşılık, sadece doğrudan bir ekonomik karşılık değil. Ülkenin ekonomik kaynakları Geçiş Hükümeti'nce bu devletlerle ya da küresel şirketlerle yapılan anlaşmalarla hibe edilmekte. Bu dolaylı ve doğrudan anlaşmalarla yeni hükümet, bu küresel iktidar odaklarına borcunu epey yüklü bir faizle hala ödüyor.

Libya örneğindeki gibi benzer kaygıları bulunan Suudi Arabistan, Katar ve Türkiye şimdi (ve batılı diğer iktidar odakları), Esad Rejimi'ne karşı Özgür Suriye Ordusu'nu destekliyor. Ö.S.O'nun savaşı kazanması, Suriye'de küresel kapitalizmin emellerini gerçekleştirmeyi hedefleyen bu üçlünün planladığı gibi giderse Libya'da olanların tekrür edeceği ihtimali yüksek. Kazanmaları halinde bu troykaya* karşı borçlu olacak muhalifler, Esad sonrası bir Suriye'de borçlarını bu ülkelere yüksek faizle ödeyeceklerdir.

Küresel kapitalizmin bölge üzerindeki planları gerçekleşir mi, Türkiye ve desteklediği taraf savaştan galip çıkar mı bilinmez ama Türkiye açık bir şekilde içinde olduğu savaştan ekonomik kazanımını hali hazırda sağlamış durumda.

*Avrupa Birliği, Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Avrupa Merkez Bankası Üçlü İttifakı

Küresel Kapitalizmin Bahar Şirketi: ABRAAJ CAPITAL

Dünyanın en büyük 50 girişim sermayesi yöneticilerinden biri olan Abraaj Capital 2002 yılında kuruldu. Kısa süre içerisinde 8 milyar dolar kar eden ve yatırım yaptığı şirketlere de 3,5 milyar dolar kazandıran Abraaj Grubu, yatırdığı sermayeyi on yıl içinde neredeyse %200 artıran bir şirket. Abraaj Capital, Dubai çıkışlı fakat Beyrut, Ramallah, Mumbai, Singapur, Londra, İstanbul da dâhil birçok bölgede 33 temsilciliğe sahip.

Farklı ülkelerde yaklaşık 25 sektörde faaliyet gösteren şirket, girişim sermayesi yatırımları, küçük ve orta ölçekli işletme yatırımları ve emlak piyasası yatırımları göz önünde bulundurulduğunda, yaklaşık 7,5 milyar dolar para işletiyor. Dünyanın en büyük girişim sermayelerinden biri olan şirket, petrol ve gaz sektöründen güvenlik sektörüne, sağlık sektöründen tarıma kadar birçok alana el atmış durumda. Peki, girişim sermayesi ne yapar?

Girişim Sermayesi Nedir?

Girişim sermayesi özetle; büyüme potansiyeli taşıyan sektörlerde çalışan şirketlerin hisselerini satın alır, bu şirketlerin yönetimine ve stratejilerine müdahalelerde bulunur, şirketi kendi ilişki ağı içerisinde bir noktada konumlandırır ve bu ağ ile şirketi taşıyıp uluslararası pazarda büyütür, değeri artan hisseleri devrederek kar etmeyi hedefler. Fakat değerlendirilen hisseleri satarak kar eden girişim sermayesinin kazandığı sadece bu para değildir, aynı zamanda şirketin yönetiminde yaptığı değişikliklerle birlikte şirketi stratejik ve fiziksel olarak da kendine bağlar.

Bu durum, Abraaj Girişim Sermayesi Grubu'nun Acıbadem Hastanesi'ne yaptığı yatırıma baktığımızda daha anlaşılır. Abraaj Capital, Aralık 2007'de Acıbadem Hastanesi'nin %50 hissesini alarak ortak olmuş ve Abraaj'ın Türkiye temsilcisi Selçuk Yorgancıoğlu'nu şirketin yönetim kuruluna sokmuştur. Bu ortaklığının ardından 4 sene içinde Acıbadem'in hastane sayısı 6'dan 14'e, yatak kapasitesi ise 750'den 1850'ye çıkmıştır. Geçtiğimiz yıl ise Abraaj Capital, Acıbadem hisselerini satışa çıkardığını duyurmuş ve 2012 Ocak ayında hisselerini dünyanın ikinci büyük sağlık zinciri olan Integrated Healthcare Grubu'na devretmiş fakat Selçuk Yorgancıoğlu Acıbadem'deki pozisyonunu korumuştur.

Faaliyet Alanları ve Sektörleri

Abraaj'ın bu topraklardaki yatırımları Acıbadem Hastanesi ile sınırlı değil; fonladığı şirketler arasında aslında bir Amerikan şirketinin alt kuruluşu olan Viking Petrol ve bir yat şirket olan Numarine de yatırım yaptığı şirketler arasında. Türkiye sınırları dışında ise Abraaj'ın yatırım alanı oldukça geniş. Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Güney Asya'yı kapsayan MENASA (Middle East, North Africa, South Asia) bölgesi bu girişim sermayesi grubunun en çok yatırım yaptığı bölge.

Abraaj Capital bu bölgelerde çoğunlukla yapı, petrol, gıda ve sağlık gibi sektörlerdeki şirketlere yatırım yapıyor. Hindistan'da Man Yapı ve Ramky Yapı inşaat şirketleri, Pakistan'da Byco Petrol ve Kuveyt'teki Kuwait Enerji (petrol) bu şirketlerin arasında.

Abraaj Capital'in girişim sermayesi yatırımları dışında, bir de küçük ve orta ölçekli şirketler için ayırdığı fonlar var. Bunlardan biri Ağustos 2011'den itibaren özellikle Kuzey Afrika'daki şirketler için ayırmış olduğu Kantara fonu. Fas, Tunus, Mısır ve Cezayir'i kapsayan bu fon Arap Baharı'nın hemen sonrasında Ağustos 2011 de 161 milyon dolar olarak ayrılmış. Yine küçük ve orta ölçekli iş yapan şirketler için ayrılmış bir diğer fon ise 2009 tarihli Riyad Girişim Geliştirme Fonu (Riyade Enterprise Development). Bu fon için ayrılan para ise 650 milyon dolar. Bu fon kapsamında Filistin, Ürdün ve Lübnan adına ayrı ayrı büyüme sermayesi fonları olarak 50'er milyon dolar ayrılmıştı. Bu fonlarla bölgedeki şirketlerin Amerika ve Avrupa'daki serbest pazar piyasasına girerek güçlenmesi hedeflenmişti. Ayrılan

bu fonla desteklenen şirketlerin arasında Filistin'de Thimar tarım şirketi, Mısır'da Al Borg Laboratuvarları ve AgroCorp Tarım, Tunus'ta Gallus Gıda ve Opalia Pharma ilaç şirketi gibi birçok şirketi saymak mümkün.

Yönetim Kurulundaki Küresel Finansörler

Şeyh Abdurrahman Ali Al Turki, bölgedeki en büyük şirketlerden biri olan AA Turki Corporation'ın(ATCO Group) sahibi. ATCO, güvenlik ve ateşli silah sanayisinden elektrik ve yapı malzemeleri sanayisine, petrol ve gaz ekipmanları sanayisinden kimya endüstrisine birçok sektörde iş yapıyor. Britanyalı şirketlerle "samimiyeti" Suudi-İngiliz İş Ortaklığı Yürütücü Komite üyesi olmasıyla taçlandırılan Turki, Abraaj Holding'in başkanı konumunda. Abraaj Capital'in kurnaz ve görünen yüzü Arif Mesud Naqvi ise holdingin CEO'su. Onu uluslararası ekonomik forumlardan, Arap İş Konsey'lerinden tanıyoruz. Daha önceki iş yeri olan American Express Bank ile ilişkisi hala daha sıcak olacak ki, özellikle yeni yatırım bölgelerindeki sektörler için yönelik hamlelerinde American Express Bank büyük bir finans ortağı durumunda. Yönetim kurulundaki birkaç önemli isimse Abraaj Capital'in küresel sermayedeki rolünü göstermek açısından önem taşıyor: Sir Paul Judge, şirketin bağımsız üyelerinden. Judge, aynı zamanda dünyada 300 yıldır 60'a yakın ülkede faaliyet gösteren bir bankanın, Barclays'in danışma kurulu üyesi. Saleh Romeih, Deutsche Bank'ın yönetim direktörü, aynı zamanda bankanın Ortadoğu, Afrika, Merkez ve Doğu Avrupa başkanı. Saleh Romeih de Abraaj Capital'in yönetim kurulu üyelerinden.

Baharın Cazibesi

Arap Baharı sonrası Kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki siyasi hareketlilik hızla devam ederken küresel şirketlerin bu coğrafyalar üzerindeki hareketliliği görmezden geliniyor. Arap Baharı sonrası bu bölgede hareketliliğini arttıran sermaye gruplarından biri olan Abraaj Capital'in kendi sektöründe yani girişim sermayesi alanında 2012'nin bir numaralı şirketi olması rastlantı değil. Arif Naqvi, Arap Baharı sonrası MENASA'yı değerlendirdiği bir ekonomi dergisine verdiği röportajında, Abraaj Capital'in bölgeye ilişkin niyetlerini ele veriyor.

Naqvi, Arap Baharı öncesinde, bu ülkelerde ekonomi üzerinde devletin ağırlığının fazla hissedilmesinin, bu coğrafyalardaki ekonomiyi olumsuz etkilediğini belirtiyor. Yani Arap Baharı'nın yaşandığı coğrafyalarda, önce devlet en büyük sermaye grubuyken, özel şirketler sadece küçük ve orta ölçekli kalabiliyordu. Bu devlet iktidarının ortadan kalkmasıyla, ekonomi devlet korumasından bağımsız bir hal kazanıyor böylece küçük ve orta ölçekli şirketlerin büyümesinin de önündeki en büyük engel ortadan kalkıyor. Yani küreselleşemeyen sermayenin önünde hiçbir engel kalmıyor.

Girişim sermayesi denilen yeni metodun alametifarikası burada yatıyor. Abraaj Capital, bu küçük ve orta ölçekli sermaye gruplarının hisselerini alıp, hem bu şirketlerin karına kar katıyor hem de MENASA bölgesinde hedeflediği sektörleri büyütüyor. Hedeflenen sektörler tabii ki küresel sermayenin işlevsel bir şekilde kendine eklemeyeceği sektörler oluyor.

Naqvi, Arap Baharı'nın simgesi haline gelen Muhammed Bouazizi'nin bir girişimci olduğunu, herhangi siyasi kaygı taşımadığını, ancak ekonomik koşullar yüzünden bu tarz bir eylem seçtiğini vurgulayarak; Arap Baharı'nın Kuzey Afrika'nın küresel sermayeye eklenmesindeki en büyük adımı olduğunu belirtiyor. Abraaj Capital'in MENASA bölgesindeki her "girişimi"ni destekleyen doğrudan ve dolaylı küresel finans grupları, kendi piyasalarındaki durgunluğu ya da krizleri, yeni açtıkları alanlar üzerinden gidermeye çalışıyor. Böylelikle küresel kapitalizm, Arap Baharı sonrası coğrafyaya Abraaj Capital ve küresel iş ortaklarıyla meşru bir şekilde girebiliyor.

Toplu İş Sözleşmesi İşçiye Ne Kazandırır Ne Kaybettirir

HALİL ÇELİK

halilcelik@meydangazetesi.org

Geçtiğimiz Ekim ayı ortalarında devlet, sendikal faaliyet, toplu sözleşme ve greve ilişkin çok sayıda köklü değişiklik getiren "Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi" yasası'nı çıkardı. Bu yasa işçiye ve sendikalara yarayacak bir yasa olarak sunuluyor olsa da özünde, işçilerin sendikalara örgütlenmesinden tazminatlarına; sendikaların ise toplu iş sözleşmelerinden, işkollarına kadar birçok alanda yasaklamalar, kısıtlamalar getiriyor.

Grev yapmak kısıtlanacak, işten atılan işçinin tazminatı verilmeyecek!

"Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi" yasası ile beraber grev yasaklarının kaldırıldığı yalanı sıkça söyleniyor. Oysa çıkartılan yasa da grev, işçilerin sadece toplu iş sözleşmesinde yaşayacakları uyumsuzluk durumunda uygulayabilecekleri bir lütuf olarak sunuluyor. Genel Grev, siyasal amaçlı grev, dayanışma grevi gibi grevler ise yasa dışı ilan ediliyor. Ayrıca grev ve gidecek işçiler için bürokratik süreçler arttırılarak işçilerin greve başlama süreleri uzatıldıkça uzatılıyor. Bir diğer kısıtlama ise işten atılmalarda tazminatlar. 30 işçiden az işçi çalıştıran patronlar artık işçilerin sendikalı olmalarını bahane göstererek işten atacağı işçiye tazminat ödemeyecek. Sendikal faaliyet içerisinde bulunan veya sendikaya üye olduğu anlaşılan işçiler zaten bu sebeplerle sürekli işten atılıyor. Artık bu işten atmalar, patronlar için çok daha rahat olacak.

Sendikalara ise öncelikli kısıtlama iş kolları üzerinden geliyor. Aynı iş kolunda faaliyet gösteren, birden fazla sendikaya üyelik bir lütuf olarak sunulsa da sendikaların örgütlü faaliyet yürütebileceği 28 iş kolu sayısı 20'ye düşürülüyor. Yine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik, toplu iş sözleşmelerinde barajın sorun olmaması için çalıştıklarını söylüyor! Yasa iş kolu barajını %10 dan % 3 e düşü-

rüyor. Oransal düşüş olsa da gerçekte durum tamamen farklı. Önceden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verileri baz alınırken artık SGK verileri baz alınacak. Bu veriler arasında da ciddi bir çelişki söz konusu. Mesela bakanlığın istatistiklerine göre, 28 işkolunda 5.4 milyon işçi mevcut ve bunların 3.2 milyonu sendika üyesi. Bu durumda sendikalaşma oranı % 59. SGK'ya göre de Türkiye'de 11 milyon sigortalı işçi var. Sendikalı işçi sayısı da 935 bin. Sendikalaşma oranı da % 59 değil, % 8 olarak ifade ediliyor. SGK verileri esas alınınca, baraj % 3'e düşürülse bile birçok sendika bu verilere göre toplu sözleşme yapma hakkını kaybedecek. Öte yandan düşürülen işkolu sayısı da bu barajı oran olarak olmasa da sayısal olarak ciddi anlamda yükseltiyor. Bu yasa işçilere ve sendikalara karşı çıkarılan ilk yasa değil elbette.

İşçiye, işçi hakları ile alakalı baskı bir devlet refleksidir

1845 yılında çıkarılan Polis Nizamnamesi bu baskıların ilkiydi. Polis Nizamnamesi, işçi derneklerinin yok edilmesini, topluca iş bırakanların cezalandırılmasını içeriyordu. II. Meşrutiyet döneminde 1908 grevlerine karşı, sermaye göz önünde bulundurularak çıkarılan Ta'til-i Eşgal (Grev Kanunu) kanunu, işçilerin örgütlenmesini yasaklıyordu. 1925 yılında çıkartılan Takrir-i Sükûn Kanunu'ndan da işçiler nasibini alıyor; işçi sendikaları ve dernekleri tamamen kapatılıyordu. Türk Ceza Kanunu'na aynen eklenen, Mussolini dönemi faşist İtalya'nın Zanardelli Kanunu'nu ise 1933'te yapılan değişikliklerle, grevleri teşvik edenler için ağır cezalar getiriyordu. 1936'da yapılan değişiklikte Sendikalar dahil, ezilenlerin her türlü örgütlenme ve propagandası yasaklanıyordu. 1947 yılında 5018 sayılı İşçi Sendikaları ve Sendika Birlikleri Hakkındaki Kanun sendikaları tanısa da, sendikalara toplu sözleşme ve grev hakkı tanımayor-

du. Sonraki süreçlerde bu coğrafyada gerçekleştirilen iki darbeden de işçilere yoğun baskı ve yasaklamalar pay edilmişti. Bir şirket işleyişine sahip olan devlet ve devletsi kurumlar günümüzde ise hala işçileri nereden nasıl kısıtlayabileceklerinin hesabını yapıyor. Önceki süreçlerde yasalar direkt olarak birer yasak halinde. Günümüzde ise yasalar çeşitli değişikliklerle, ali cengiz oyunlarıyla bezenerek çıkıyor. Peki devlet, neden işçiler ve işçi örgütlenmeleri üzerinde kontrolü bu kadar sıkı tutmak istiyor? Cevabı işçilerde, işçilerin patrona karşı devlete karşı direnişinde saklı.

1886'da günde 8 saat için direnen ve devlet tarafından idam edilen 4 anarşistin mücadelesi, 1936'da İspanya bir devrime dönüştü. Aynı dönemlerde bu topraklarda ise çok sayıda grev ve işyeri işgali yaşanıyor. 1963'lerde işçilerin Maden-İş'in Kavel Kablo Fabrikası'ndaki direnişi devletin ve patronları grevi kabullenmeye zorlayarak, TBMM'nin Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası'nı çıkartmak zorunda bırakmıştı. 1969'da Alpagut Maden işçileri ise bu coğrafyanın tarihindeki ilk özyönetim deneyimini gerçekleştirmişti. 1970 yıllarında ise sendikal faaliyetlere hatta doğrudan sendikaya yönelik yasaklama isteği 15-16 Haziran Direnişiyle karşılaşmıştı. Böylece 60'lı yılların miting, işgal, grev ve direnişleri 15-16 Haziran genel direnişini yaratmıştı. 70'li yıllarda ise genel eylemler, grevler, DGM direnişleri, 1 Mayıs eylemleri, Tarış direnişi gibi faaliyetler gerçekleşmişti. İşçilerin ve işçi örgütlenmelerinin böylesi direnişi bugün de "Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi" gibi bir yasaklama ve kısıtlamayla karşı karşıya. Bugüne kadar işçilerin ve devrimci sendikaların yasaklamalara karşı direnişi ne oluyorsa "Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi" yasakları ve kısıtlamalarına da aynı direnişi gösterecektir.

Sur Yapı İnşaat'ın Şantiyesinde Dört İşçi Yaşamını Yitirdi

Sur Yapı inşaat şirketinin Ümraniye'deki şantiyesinde, 4 işçi kaldıkları konteynırda öldü. Zehirlenerek öldükleri tespit edilen işçiler, Ahmet Cırıl, Recep Cırıl, Mustafa Bayrak, Ahmet Tiryaki bayram sonrası geldikleri iş yerinde bütün gün çalışmış, ertesi gün işçi arkadaşları tarafından ölü olarak bulunmuşlardı. Akşam üşüdükleri için doğal gaz ile çalışan kombiyi yaktıktan sonra zehirlendiklerinden ya da kaldıkları konteynırı ilaçladıklarından dolayı ölmüş oldukları, iddia edilenler arasında. Ölüm nedenleri ne olursa olsun, insanca yaşam koşullarından bağımsız konteynırlarda yaşamak ve hayatlarını bu koşullarda kazanmak zorunda bırakılan işçilerin katili Tuzla'da, Zonguldak'ta, Esenyurt'taki gibi kapitalist sistem, onun şirketleri ve bütün bunları hukukuna uydu-ran devlettir.

Atık Su Tankında İki Temizleme İşçisi Zehirlenerek Yaşamını Yitirdi

İş cinayetlerinin arttığı bu günlerde, bir iş cinayeti de Bodrum'da yaşandı. Bodrum'un Yalıkavak Beldesi'nde tamir için atık su tankına inen iki taşeron işçisi metan gazından zehirlenerek hayatını kaybetti.

Taşeron işçilerinden Levent İyigün, belediyeye ait arıtma istasyonunda atık suların bulunduğu tanka indi. İyigün burada biriken metan gazı nedeniyle fenalaştı. Arkadaşının fenalaştığını gören Harun Güney de İyigün'e yardım etmek için tanka indi. Ancak bir süre sonra iki taşeron işçisi de baygınlık geçirerek atık suyun içine düştü.

Öğle yemeğine gelmediğini gören iş arkadaşları Levent İyigün ve Harun Güney'i aramaya başladı. Atık su tankına bakan arkadaşları, taşeron işçilerin cansız bedenleriyle karşılaştı. İşçilerin cenazeleri otopsi için İzmir Adli Tıp Kurumu morguna gönderilirken, olayı öğrenen işçi yakınları ve ailesi sinir krizleri geçirdi.

Koşuyolu Hastanesi'nde Ziya İncedere'nin Direnişi Sürüyor

Koşuyolu Hastanesi'nde Ziya İncedere mücadelesine devam ediyor.

Koşuyolu Hastanesi'nde sendikal olduğu için, taşeron şirket tarafından Avrupa yakasında başka bir hastaneye sürgün edilmek istenen Ziya İncedere hastanede tekrar işe başlamak ve sendikal faaliyetlerine devam etmek için direniş çadırı kurdu. Biz de Meydan Gazetesi olarak kendisi ile direniş çadırında sohbet ettik.

Ziya İncedere'ye direniş sürecini anlatmasını istediğimizde, "Hangisinden başlayayım 31 gün öncekinden mi yoksa 2,5 yıl öncekinden mi?" diyerek 4 yıldan beri Dev-Sağlık İş temsilciliğiyle birlikte Koşuyolu Hastanesi'nde temizlik işçisi olarak çalışmakta olduğunu, Ekim ayının 1'inden itibaren işbaşı yaptırılmadığını ve Bayrampaşa Hastanesi'ne sürgün edilmek istendiğini anlattı. Bunun üzerine hastanedeki tüm birimlerin taşeron işçilerin iş bırakma eylemiyle kendisine destek verdiğini söyledi. İncedere, yapılan bu adaletsizliğin kendisine değil; sendikaya, işçi sınıfına, çalışan tüm işçilere karşı yapıldığını belirtti.

2010 yılında da Tekel işçilerine desteğinden dolayı işine son verilen İncedere, tüm işçilerin desteğiyle 34 gün boyunca direndiğini ve sonunda işe geri alındığını söyledi. 2010 yılında 7 aylık bir sendikal örgütlülük varken büyük bir direniş ile karşılaşan yönetim, İncedere'nin kendisini işe almak zorunda kalmış ve Toplu İş Sözleşmesi (TİS) imzalamak zorunda kalmıştı. 2010 yılında fiili olarak imzalanan TİS ile işçilerin sendikal hakları ve çalışma koşullarında iyileşme olmuş ancak DEV-Sağlık İş yetkisiz olarak örgütlenmeye devam etmişti. 2012'de değiştirilen

sendika yasası ile DEV-Sağlık İş sendikal yetki kazandı. Bunun ardından yönetim ve işveren taşeron şirket ortaklığında, sendikal işçilere karşı yeni bir saldırı başladı. Sendikal işçiler örgütlemelerinin en başından itibaren yönetim ve taşeron şirketler tarafından farklı yollarla tehdit edilmektedir.

"4 yıllık örgütlülük deneyimi ile işçiler artık fazla mesai ücreti ya

da yıllık izin gibi faydalardan yararlanmak istemiyorlar, onlar sendikal faaliyet yürüterek taşeronlaştırmaya, güvencesiz çalıştırılmaya karşı direnerek iyi koşullarda çalışmak istiyorlar" diyen Ziya İncedere, direnişi kırmaya yönelik tüm çabaların boşa çıkacağını da ekledi.

Koşuyolu Hastanesi'nde 385 taşeron işçisinin ve bununla birlikte

5 taşeron şirketin faaliyet gösterdiğini belirten İncedere, DİSK'in çağrısı ile barajsız, yasaksız sendika için meclise yapılan yürüyüşe katıldığını ve polisin attığı gaz bombası fişeği ile kafatasında kırık oluştuğunu ve kafasına dikiş atıldığını söyledi. İncedere, bu yıldırma, yıpratmalara karşı yine de direnişe ve mücadeleye devam edeceğini de sözlerine ekledi.

Direnisteki Süreyyapaşa Hastanesi işçileri ve Koşuyolu Hastanesi'nde direnişini sürdüren Ziya İncedere, İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü önünde eylem gerçekleştirdi. "Direnerek Kazanacağız" diyen işçiler, kendilerine imzalatmak istenilen ibranameyi İl Sağlık Müdürü için hazırlayarak imzalamasını istedi.

Süreyyapaşa Hastanesi'nde İşçilerin 100 Günü Aşan Direnişleri Sürüyor

Dev-Sağlık İş'li Süreyyapaşa Hastanesi taşeron işçilerinin 100 günü geçen direnişleri hastane önünde kurdukları direniş çadırı ile devam ediyor. Daha önceki sayımda da yer verdiğimiz direnişle ilgili, işçilerle hastane önünde kurdukları direniş çadırında sohbet ettik.

Öncelikle neden direnişe başladıklarını sorduğumuzda, Süreyyapaşa Hastanesi'ne gelen yeni taşeron şirket kendilerine tüm alacaklarını aldıklarına dair yazılı ibranameyi imzalatmak istediğini ancak işçiler ibranameyi imzalamayınca işten atıldıklarını söylediler.

O günden bu yana direnişleri-

ne devam eden işçiler bir yandan işe iade davalarını takip ederken bir yandan da kurdukları direniş çadırında baskıcı yönetime ve taşeron şirkete karşı mücadelelerine devam ediyorlar. Yoğun bir baskı sürecinde direniş sürerken İl Sağlık Müdürlüğü'nden gelen talimat ile işten çıkarılan işçilerin işe iadesinin yapılması söylenmiş olsa da Süreyyapaşa Hastanesi Başhekimi İrfan Yalçınkaya bu talimatı göz ardı ediyor.

Direnışçi işçilerden Serkan Kaşka, Kamu Hastane Birlikleri Yasası'nın (KHB) çıkması ile birlikte başhekimin neredeyse tüm görevlerinin ve yetkilerinin hastane bazında kurulan kuruma geçtiğini ve artık muhataplarının, kim

oldukları bilinmeyen kurum yetkililerinin olduğunu söyledi. İşçilerden Hamdi Azbay ise KHB yasası ile sağlık hizmetinin kamu hizmeti olmaktan çıkarıldığını ve bununla sağlık sektörünün özelleştirilmesi yolunda ilk adımın atıldığını söyledi.

Direnışçi işçilerden bir diğeri Ethem Aktürk, sendikal örgütlülüğün büyümesi ve Toplu İş Sözleşmesi'nin imzalanması için güvencesiz ve sendikasız çalıştırılmaya karşı direneceklerini belirtti.

Taşeronlaştırmaya karşı yapılan eylemlerin idareyi rahatsız ettiğini ve hemen hemen her kurumdan destek geldiğini söyleyen işçiler başhekimin, müdür ve yardımcı-

larının içerdeki işçileri, direnişteki işçilere destek vermemeleri adına tehdit ettiğini de eklediler. Hala asılsız tutanaklarla, fazla mesailerle işçilerin dışarıdaki direnişe katılmalarını engellemek istemekteler.

Dev-Sağlık İş'li Süreyyapaşa Hastanesi taşeron işçileri, 100 günü aşan kararlı ve örgütlü mücadeleleriyle tüm baskılara karşı direnmeye devam ediyor.

Yakın zamanda gerçekleşen Kamu Hastane Birlikleri Yasası'nın kabulü ile bu sürecin nasıl evrileceğini ve işçilerin ne tür yeni baskılara maruz kalacağını ise önümüzdeki süreçte göreceğiz.

AVM'LER UĞRUNA KÜLLEŞEN YAŞAMLAR

Ne alırsan al gel

Hemen her semtte karşımıza çıkan alışveriş merkezlerine geçtiğimiz günlerde bir yenisi daha eklendi. MarmaraPark. Bu AVM de, alışverişin yanı sıra bir yaşam merkezi olduğu reklamını sürdürdursun, daha inşaatı sırasında bir ölüm merkezi haline gelmiş olduğunu hatırlamak gerekir. Üstelik bu AVM'nin açılışı, inşaatında çalışan işçilerin kalmak zorunda bırakıldıkları korunaksız çadırdaki ısınmak için yaktıkları elektrik sobasının devrilmesi sonucu çıkan yangında can vermelerinin üzerinden daha bir yıl bile geçmeden yapıldı. Acılar henüz taze, işçilerin kanı henüz kurumadı. Ama AVM patronunun daha çok paraya, müşterilerin da daha çok alışveriş yapmaya ihtiyacı olmuş olmalı ki, ölen 11 işçinin üzerine inşa edilen bu devasa bina tamamlandı ve "hizmete" açıldı. Kapitalizmin hizmetine!

Esenyurt'taki bu alışveriş merkezinin açılışına özel bir indirim olacağını duyanlar, bir önceki akşamdan itibaren kapıda baklemeye başladılar ve kuyruk 300 metreyi buldu. Sabah saat 06:00'dan itibaren içeri alınmaya başlandılar ve alkışlar eşliğinde mağazalara akın ettiler. Çok kısa sürede indirimli ürünleri satın alanlar bu kez de kasalar önünde uzun kuyruklar oluşturdular.

Kapı önünde ise ölen işçilerin yakınları ve aileleri bu iş cinayetini protesto için toplanmıştı ama indirim kampanyası için gelenler onları farketmedi bile. Aileler yine de, geçen 11 Mart'tan beri yaptıkları gibi her ayın ilk pazar günü Galatasaray meydanında buluşmaya kararlılar. Adalet istiyoruz diyorlar ama bekledikleri adaletin, üçüncü duruşması 23 Kasım'da yapılacak mahkemeden de çıkmayacağını biliyorlar.

İdris Topal, "Ben burada kardeşim Seyfettin Topal'ı kaybettim, yaptıklarına bakın. Bu hak mı? Daha senesi dolmadan, daha acımız dinmeden... Şu gelenlere bakın, insan kaynıyor. Bu bize yakışır mı? Gidenler gelmez giden zaten gitti, ama daha mahkeme sonuçlanmadan açılış yapıyorlar" sözleriyle

tepkisini dile getiriyor.

Yaşamını yitiren işçilerden Barış Kıyak'ın kardeşi Damla Kıyak "Acılarımız bu kadar tazeyken ve bu yapıyı inşa edenler sanık olarak yargılanırken, hiçbir şey olmamış gibi davranılması can sıkıcı" diyor ve olayda ihmal ve denetimsizlik olduğunun bilirkişi raporlarında da yer almasına rağmen sanıkların sorumluluğu birbirlerine attığını söylüyor.

Türkiye'de ilk AVM: Galleria

Türkiye'deki ilk alışveriş merkezi Bakırköy ilçesinde kurulan Galleria olmuştur. Günümüzde AVM'ler öylesine "önem" kazanmıştır ki, örneğin Bakırköy ilçesi tanıtımında Bakırköy'ün tarihinin İstanbul'un tarihi olduğu, ilçenin Bizans döneminde Makrohoru diye anıldığı, Ayestefanos anlaşmasının imzalandığı, 2. Abdülhamit'in tahttan indirildiği yer olarak zikredilip İlçede bulunan Galleria, Carousel, Town Center, Capacity, MarmaraForum gibi alışveriş merkezleri ticari hayatı canlı tutmaktadır denilmektedir. Bu örnekte olduğu gibi bir ilçede AVM olması o ilçenin gurur ve övünç kaynağı olabilmekte, ama asıl olarak o bölgedeki arsa ve bina bedellerini artırdığı için rantiyeler için çok önem kazanmaktadır.

Çağımızın "sosyalleşme" mekanları

Konut alanları sitelere, iş yerleri plazalara dönüşünce çarşı-pazar da AVM'lere dönüştü ister istemez. Bunda, artık betonlar içinde yaşamaya ve çalışmaya alışan insanların gelmelerini da benzer biçimde betonlar içinde yapmayı arzuları olduğu gibi, yüksek mekan kiralari olmadığından görece daha ucuza mal satabilen semt pazarlarının birer birer kapatılarak yerlerine kurulan AVM'lerin tek seçenek bırakılmaları da önemli bir etmen-dir.

Özel güvenlikli, gözetleme kameralı bu mekanlar, mimarilerindeki sitelere ve plazalara benzer özellikleriyle "modern büyük kapatılma"yı sağlamış olurlar. İçlerinde bulunan süpermarketler, ma-

ğazalar, restoranlar ve kimilerinde olan sinemalar ile "modern" insanın tüm gündelik gereksinimlerini tek bir merkezde kolayca karşılayabiliyor gibi görünmesi ilginin bir nedeni görünse de, bir çok kişinin sadece "bu modern mekanda olmak" ve "bu modern mekandan alışveriş yapmak" için tercih ettiği gözden kaçmamalıdır. Bu durum, kim olursan ol gel diyen AVM'ler için de bulunmaz bir nimettir.

Alışveriş Merkezi İlköğretim Okulu

Bir AVM, müşterilerine vaat ettiği ve sunduğu "alışveriş" ve "yaşam" imkanları dışında o bölgede yaşayanlar için başka anlamlar da taşımaktadır. Örneğin dünyanın en büyük market zinciri Wallmart'ın Gazi Mahallesi'nde bir market açma ve bu markette de binlerce kişinin çalışacak olması bilgisi, o bölgede yaşayan işsizler için bu markette bir iş bulma hayaline dönüşmektedir. Yine, Capitol AVM'nin bulunduğu semte bir okul yaptırması, ama okulun adına yabancı bir sözcük olduğu için Capitol denemeyip Alışveriş Merkezi İlköğretim Okulu denmesi, ilginç bir başka örnektir.

Tüketim mabetleri

Yakın zamanda sayıları artan AVM yatırımları yabancı markaların da Türkiye'ye yönelmesine yol açıyor. Çoğu lüks ve pahalı ürünler satan mağazalar, kentin dar ve karanlık ara sokaklarına değil, ısıtılı AVM'lere açılıyor. Daha önceden, yalnızca yurtdışından satın alınıp getirilen bu markalara sahip olmak isteyenlerin artık tek yapması gereken, Türkiye genelinde sayıları 226'ya ve alan genişliği 5 milyon 670 bin metrekareye yaklaşan bu alışveriş mabetlerinden birine gitmek oluyor.

Batılı kapitalist ülkelerde, daha çok kent dışına inşa edilen AVM'ler, Türkiye'de "kentsel dönüşüm"le de beraber kentin en işlek, prestijli alanlarına inşa edilmekte, bu durum, alışveriş yapmak için arabasıyla AVM'lere akın edenler yüzünden kentin trafiğini allak bullak ettiği kadar çevredeki ufak esnafın da yok olmasına sebep olmakta,

tekelci sermayenin daha da palazlanmasının önünü açmaktadır.

"Göstererek tüket, hemen tüket, daha fazla tüket"

Şirketlerin ve tekellerin aldatıcı, yanıltıcı, istismar edici reklamları ve pazarlama uygulamalarıyla kuşatılmış durumdayız. Öyleki, tüm dünyada bir yılda 500 milyar dolarlık reklam harcaması yapılmakta. Zaten kendisi bir kriz olan kapitalizm, yeni bir çıkmaza girdiği 11 Eylül döneminde bizzat ABD başkanı Bush'un şu sözlerine tanık oldu: "Alışveriş merkezlerine gidip birşeyler satın almak bir vatandaşlık görevidir."

En yüksek ağızdan, tüketimin, adına "Küresel Tüketim Kültürü" denilerek körüklenmesi elbette tesadüf değil. İnsanların tüketimlerini de göstererek yapmaları, şimdi ve hemen yapmaları ve en önemlisi de daha fazla tüketmeleri, kapitalizmin özellikle ihtiyaç duyduğu şey. Şirketler ancak böyle olursa karlarını maksimize edebilecekler. İnsanların bu dev reklam bombardımanının ardından "tüketim çılgını" olmaması çok da mümkün görünmüyor. Burada, bireylerin satın aldıklarından tatmin olmamaları, şirketlerin elde ettikleri kardan tatmin olamamaları yanında devde kulak kalıyor. Görkemli mağazaların, alışveriş merkezlerinin peşi sıra açılmalarındaki ana neden de bu.

Tükettikçe tüketiyoruz

MarmaraPark'ın açılmasıyla çevremizi saran tüketim mabetlerine bir yenisi daha eklendi. Son model ürünler, yepyeni markalar, ısıtılı vitrinler hepsi daha çok tüketmek üzerine kurulu. Oysa daha güzeline, daha iyisine, daha iyisine sahip olacağımızı düşünerek satın aldıkça, tükettikçe aslında biz tüketiyoruz.

İnşaatında çalışanların ölümüne neden olan kapitalizm, şimdi de AVM'lerdeki mağazalarda "ne alırsan al, gel" diyerek "tek tip" ürünlerini sunarak kişiliklerimizi öldürmenin peşinde.

İşsiz İşçiler Hareketi'nin Barikatları

Onlar işsiz kalmış işçilerdi, yaşadıkları adaletsizliklere karşı inandıkları adalet için buldukları her yerde yolları barikatlarla kapattılar. İşte bunun için onlara barikatçılar deniyor: Piqueteros

90'lı yılların ortalarında, küresel kapitalizmin Arjantin'de uyguladığı "talan politikası", bölge insanının günlük yaşamını vurmuş. zaten kıt kanaat geçinen yoksulları ve onlardan yegane farkı "azıcık bir şeye sahip olmak" olan orta sınıfı birleştirerek adeta bir işsizler ordusu yaratmıştı. Senaryo her yerde olduğu gibi, aynıydı. Kapitalistler kendi yarattıkları krizde daha da semirirken, hiçbir şeyi olmayanlar ve "azıcık bir şeye sahip olanlar" krizin faturasını ödemeye mahkum edilmişlerdi. Öyle ki, hayvancılıkta ve tahıl üretiminde dünya da önde gelen ülkelerden biri olan Arjantin'de halk et ve makarnadan bihaber yaşarken, bu besinlerin paketlenip zengin Avrupa ülkelere ve Amerika'ya gönderiliyordu.

Ülkedeki çözüm ona muhalif partiler ve tamamı ile şirketlere

yüzüne çıkan, Meksika'nın Chiapas Dağları'ndan, Güney Afrika'nın gecekondu mahallerine dek uzanan "yaratarak yıkmak" düsturnun ete kemiğe bürünmüş başka bir tezahürü haline gelmişti.

MTD (İşsiz İşçiler Hareketi) öz-örgütlülüğe dayanan, kararlarını doğrudan demokrasi yoluyla alan ve tüm Arjantin'e yayılmış yatay ağların bütününe verilen hareketin ismi. MTD'ye barikatçılar denmesinin nedeni ise, şehrin dışında; ana yollar ve büyük sanayi sitelerinin arasında, derme çatma evlerde yaşayan işçilerin ya da kırsal alanlarda artık üretmez hale gelen köylülerin "işsizler" hareketi olarak ortaya çıkan örgütün greve gidebilecekleri ya da iş durdurma gibi eylemleri yapacak alanları olmamasından dolayı kapitalistlerin mallarının dolaşımını sağlayan

rarlı duruşu karşısında genelde geri adım atmak ve barikatçıların istedikleri vermek zorunda kalıyorlar. Çünkü yolların kesilmesi kapitalizm için hayati öneme sahip olan "malların dolaşımı"nın dolayısıyla, kapitalizmin felç edilmesi anlamına geliyor. Bu anlamıyla; bu eylem, günümüzde sendika patronlarının insafına kalan ve etkisi gitgide zayıflayan "genel grev"lerin yerini alıyor. Devletin ya da şirketlerin kendilerini çağırıp görüşmek istemelerini kesinlikle kabul etmiyorlar. Böyle bir görüşmenin ancak ve ancak barikatların tam ortasında tüm barikatçıların katılımıyla yapılacak açık toplantılarda yürütülmesi gerektiğini bir anlaşmanın yapıp yapılamayacağı ya da yapılacağı eyleme katılan tüm bireylerin insiyatifleri ile gerçekleşmesi gerektiğini söylüyorlar

madde ihtiyaçlarını kurdukları barikatlarla takılan büyük firmaların tırlarındaki malları kamulaştırarak karşılıyorlar

Hareketin bel kemiğini kadınlar oluşturuyor. Hem de bu günümüz "sivil toplumculuğunun "haydi kadınları hayata katalım" tadındaki samimiyetsiz pozitif ayrımcılığına dayanmıyor. Burada kadınları hareketin neredeyse taşıyıcısı yapan şey hayatın kendisi. Krizle beraber işlerinden olan ve yaşadığımız sistemde görevi "Eve ekmek getirmek" olan erkeğin işsiz kalmasıyla bu vasfını yitirmesi bölgede ki erkeklerin büyük çoğunluğunu bunalıma sürüklüyor. Bundan sonra evden çıkmayan erkekler çoğunlukla evde oturup televizyon başında pineklerken, görevi "Ev işlerini görüp, çocuk bakmak" olan kadın, çocuklarını ve kocasını alıp sokağa çıkan oluyor. Barikatçıların % 60'ını kadınlar ve çocuklar oluşturuyor.

Hareket zaman zaman siyasi partiler ve çeşitli sendikalar ile ortaklaşa eylemler ve kampanyalar düzenliyor ve barikatçıların bu yapılarla üye olması engellenmiyor. Fakat hareket bu yapıların hantallığı ve hiyerarşik yapılanmasından korunmak için, asla ve asla bunların kendi iç işleyişlerine müdahale etmelerine izin vermiyorlar.

Hareketin izlediği yöntem ve aslında gündelik taleplerin ötesinde arzuladığı şeyin ne olduğuna şöyle cevap veriyor bir barikatçı " Biz fabrikaların tekrar açılmasını ya da işgal ettiğimiz fabrikaların şirketleşmesini istemiyoruz. Bizim istediğimiz fabrikalara dönüp günde 16 saat çalıştırılarak sömürülmek değil, biz patronlar olmadan bir yerde yaşayan, çalışan insanların kendi hayatlarıyla ilgili kararları kendilerinin verdiği onurlu ve 'farklı bir yol'un peşindeyiz"

Barikatçıların, "farklı bir yol"dan kastettikleri şeyi bir başka barikatçı şöyle açıklıyor: "... biz otonom ya da yatay örgütlenme deneyimleri ile ilgili bir şey okumadık ama biz kendi mahallelerimizin öz gücüne dayanan ve bir partinin ya da sendikanın öncülüğüne ihtiyaç duymadan bir taban örgütlenmesi yaratmak istedik..."

Barikatçıların eksenini oturttuğu söylemlerden biri olan "Que Se Sayan Todas, Que Se Queda la Democracia Que Se Venga la Justicia" - Bırak Hepsi Gitsin, Bırak Demokrasi Kalsın, Bırak Adalet Gelsin-sözü devletten, kapitalizmden ve bencillikten sıyrılıp, efendisiz ve patronsuz bir dünyanın dayanışma ile nasıl kurulacağını dair söyleyeceğimiz bir çok şeyi özetliyor!

Fabrikalara mal sevkiyatını sağlayan otopanlara barikat kuruyorlar

dönüşmüş büyük sendikalar halkın içinde gitgide artmakta olan huzursuzluğu frenlemek için devlet ve kapitalistlerle söz birliği yaparken, ülkenin dört bir yanında kendiliğinden gelişen eylemler ve kitlesel mitingler patlak veriyordu. Bunların en dikkat değer olanı en etkili kuşkusuz Moscony kentindeki artık işsiz olan işçilerinin (MTD) ana yollara barikat kurarak, başlattıkları eylemlerdi. Temelde "Onurlu, eşit ve özgür bir yaşam" ereği ile eyleyen Piqueteros (Barikatçılar) başka bir mücadelenin fitilini ateşlemişlerdi. Zamanla tüm Arjantin'e yayılan yol kesme eylemleri, eylemin yapıldığı ana yolun kenarındaki mahallelerde ve fabrikalarda öz-yönetim deneyimlerine dönüşerek 90 sonrasında tekrar gün-

önemli yollara barikat kurarak, taleplerini dile getirmesidir, Onlar; iş talebi, sosyal yardım paketleri ya da politik mahkumların serbest bırakılması gibi çeşitli nedenlerle, sömürü sisteminin günlük işleyişini ağır darbeler vuran hem de öyle bir kaç saatliğine değil bazen günlerce süren yol kesme eylemleri gerçekleştiriyorlar. Şöyle düşünün, bütün bir mahalle halkı çocuk, kadın, erkek bir araya gelmiş, polis ve askerlerin saldırılarına aldırmadan, ateşe verdikleri lastiklerin ortasında, çadırlarını ve ortak mutfaklarını kurmaya çalışıyorlar.

Barikatçıları copleyarak, hapse atarak ve hatta öldürerek eylediklerinden vazgeçirmeye çalışan devlet ve kapitalistler, onların ka-

Aslında bu yöntem sadece eylem sırasında kullanılmıyor, bu insanlar günlük yaşamlarını güçlü bir adalet duygusuna eşlik eden dayanışma ilkesi üzerine kuruyorlar. Bir yol kesme eyleminden tutunda mahallenin su sorununa kadar bütün her şey haftada bir yapılan ve mahallelinin tamamının katıldığı meclis toplantılarında değerlendirilip, öyle çözülüyor. Yol kesme eylemlerinin kazanımları, mahalledeki ortak mutfakların, fırınların, atölyelerin, atölye çalışmalarının, kütüphanelerin, sebze bahçelerinin... - "dayanışma ekonomisi" adına ne varsa hepsi - yani kendi alternatif yapılarını geliştirmek için kullanılıyor. Ayrıca, zamanla boşalan fabrikalarda öz-yönetime geçen işsizler, fabrikaların ham-

Kriz Adım Adım Yaklaşıyor Ayak Sesini Duyuyor muyuz?

Hüseyin Civan
hcivan@meydangazetesi.org

2007 yılına gelindiğinde, 1930'lara damgasını vuran Büyük Buhran'dan bu yana yaşanan en büyük finans kriziyle karşı karşıya olduğumuzu öğrendik. 2007 yılında bir dizi ekonomik ve finans sorununa neden olacak bu gelişmenin sonraki yıllarda etkisinin hangi boyutlara ulaşacağını belki de kimse tahmin edemiyordu. Önce büyük finans kurumları çöktü. Sonra bankalar devlet tarafından kamulaştırıldı. Dünya finans piyasası tepe taklak oldu. Tabii ki bunun yansıması işsizlik oranları ve düşük tüketim oranları olarak kendisini gösterdi. Şimdilerde Avrupa Borç Krizi olarak anılan bu ekonomik süreç, 2007'den bu yana büyük bir dönüşüm geçirerek şimdiki halini aldı.

2006'nın ilk aylarında konut fiyatları en yüksek seviyesine ulaşmış, 2006 ve 2007 arasında büyük bir düşüşe geçti. Bu şişkin fiyatlı konutlarla ticaret yapmak "konut piyasasındaki spekülasyon balonu" olarak değerlendirildi. Özellikle bankaların uzun sürede geri ödemeli kredileri, konut piyasasını içinden çıkılmaz bir hale soktu. Konut almak için

bankalardan bu tarz kredileri çekenler geri ödeme sıkıntısı yaşadığında, Amerika'nın yarısından fazla eyaletinde bu spekülasyon balonu büyümekteydi. Kredi borçlarını ödeyemeyenlerin konutlarına el koyan bankalar, bu konuları istedikleri fiyattan elden çıkaramadı. Daha da önemlisi bu konular, genel konut fiyatlarının da düşmesine neden olup bankaları büyük zarara uğrattı. Bu zarar emlak piyasasından müteahhitlere, uzun vadeli kredi veren bankalara hatta Wall Street'e kadar kendisini hissettirdi.

2008'e girildiğinde devlet destekli iki özel teşebbüs Fannie Mae ve Freddie Mac (Federal Ev Kredisi Şirketi ve Federal Ulusal Mortgage) şirketleri de dahil olmak üzere General Motors, Ford, CitiBank gibi büyük şirketlerin kimi iflas etti kimi de iflasın eşiğine geldi. 2008 ve 2009 arası finansal anlamda kendini her alanda hissettiren krize karşı ABD hükümeti bir dizi kamulaştırma ile krizin yükünü vergiler aracılığıyla, halka yükledi.

Bu finans krizinin küresel çapta etkisi, en başından beri konuşulmuştu. Ancak 2009'un son aylarında Euro bölgesinde hala daha devam etmekte olan kriz patlak verdiğinde, unutulmuş bu durum tekrar kendini gösterdi. Yunanistan, Portekiz, İrlanda, İtalya, Fransa, İspanya gibi ülkelerde kriz aynı ABD'deki tarzda kendini gösterdi. Örneğin İspanya'daki kriz, konut sektöründe başladı. Almanya ve Fransa'daki bankalardan borç alınarak konut sektörüne verilen krediler, konut fiyatları düşünce ödenemedi. Bu da İspanya'daki bankaları ekonomik anlamda zora soktu.

2007'den bu yana devam etmekte olan finansal kriz, bankalar ya da devletlerle ilişkilendirilse de krizden etkilenenlerin aslında hangi kesim olduğu, senenin başından bu yana belli. Aynı ABD'de olduğu gibi, Avrupa'da da siyasi ve ekonomik iktidar konumundaki Troyka (AB, IMF, Merkez Bankası) krize yönelik önlemleri kesintiler ve vergiler üzerinden gerçekleştirmeye çalışıyor. Yunanistan'daki halk, senenin başından bu yana düzenledikleri kitlesel eylemlerle, genel grevlerle kapitalizmin kendilerini iki kez sömürmesine karşı seslerini yükseltiyor.

Bu eylemler ve grevler Euro bölgesinin tümüne yayılırken, küresel krizin gelişmemiş olan piyasalara bulaşıcı etkisi konuşuluyor. Türkiye'de devlet yetkilileri ve büyük sermayedarlar ısrarlı bir şekilde bu krizin bu coğrafyayı etkilemeyeceğini ne kadar savunursa savunsun, konut piyasasındaki durum, Türkiye'nin bu küresel ekonomik krizden açık bir şekilde etkileneceğini gösteriyor.

Geçtiğimiz ay içerisinde gerçekleştirilen, Avrupa'daki borç krizi ve Türkiye'ye yansımalarına ilişkin bir dizi konferans ve seminerin TÜSİAD gibi sermaye grupları sponsorluğunda yapılıyor olması dikkat çekici bir durumdur. Konut satışlarından yakın bir gelecekte, Türkiye'yi bir krizin beklediği açıklamasını yapan Tüketici Dernekleri, ekonomi bakanlarının ve sermaye gruplarının tersine konut sektörü kaynaklı bir krizi haber veriyor.

Krizin Türkiye'yi de etkileyeceği durumu, Avrupa Borç Krizi değerlendirilirken varsayılan öngörüler arasında. Son dönemde krizle özdeşleşen İspanya'dan sonra, krizin öncelikli hedefinin Kıbrıs olacağı, şimdiden Avrupa Birliği'nin ilgili kurumlarınca konuşuluyor. Yunanistan ekonomisiyle özellikle finans sektörü bazında organik ilişkisi olan Kıbrıs için bu durum çok da gerçek dışı görünmüyor. Aynı çevreler Kıbrıs'tan sonra etkilenecek ülke olarak Türkiye'yi işaret ediyor.

Konut kredilerinin şimdiki konumu, Türkiye'nin krizden hiçbir şekilde etkilenmeyeceğini savunan çevreler için önemli bir dayanak olarak görülüyor. Yani bu kredilerin GSMH'ye oranının düşük olması belki de bu çevreleri en çok rahatlatan durumlardan biri. Buna karşın konut sektörünün özellikle son dönemde ekonomide artan bir şekilde eğilim gösterdiğini görmemek mümkün değil. Konut reklamları, kentsel dönüşüm uygulamaları, TOKİ projeleri son dönemde tüm siyasi, sosyal ve ekonomik gündemlere rağmen en popüler gündemler arasında. Özellikle Türkiye'nin en büyük sermayedarları arasında hızlı bir yükseliş gösteren Ağaoğlu gibi emlak zenginleri, konut piyasasının yakın bir gelecekte Türkiye ekonomisine nasıl bir etkide bulunacağını açık bir göstergesi. Geçtiğimiz ay Türkiye'nin sayılı zenginlerinin Avrupa'daki borç krizini kendi gündemlerine almalarının bir nedeni de bu olsa gerek.

Bunun anlamı, yakın bir gelecekte daha fazla ev yıkımı, daha fazla ev haczi, daha fazla konut kredisi borcu ve finans şirketlerinin, bankaların ekonomik durumunu düzeltmek için devletin halktan alacağı daha fazla vergi, daha fazla kesinti demek. Avrupa'daki borç krizi nedeniyle televizyonlarda gördüğümüz Yunanistan'da, İtalya'da, İspanya'da, Portekiz'de, Fransa'da sokakları dolduran halkın içerisinde bulunduğu durum aslında bizlere çok uzak değil. Kim bilir belki de yakın bir gelecekte o sokakları dolduranlar bizler olacağız.

Zenginleri Dolandırdı Fakirlerle Örgütlendi

Bankaları dolandırarak elde ettiği paralarla kooperatif kuran Enric Duran: Yeni bir dünyayı "Yapabiliriz" diyor

Enric Duran, 2006-2009 yılları arasında farklı bankalardan asla geri ödememek üzere yaklaşık yarım milyon euro kredi çekti ve bu parayı toplumun tabandan örgütlenmesi için antikapitalist ve anarşist gruplara bağışladı. "Bankalardan bizden çaldıklarını geri aldım" diyen Enric Duran'la eyleminin üzerinden geçen 3 yılın değerlendirmesini içeren bir röportaj yaptık.

inanmışımdır ve insanların bu direnişi bu kadar güçlü bir şekilde desteklemesi bu eylemi daha da pekiştirmiştir

Ö.A: Peki bu eylemi nasıl duyurdunuz? Kamuoyunun tepkisi nasıl oldu?

E.D: Bu eylemin duyurusuna başladığımız tarih 2008'in Eylül ayına denk düşüyor. Bu da Mort-

maya hizmet etti. Bu dönemde belirgin bir şekilde sosyal ve ekonomik yıkım ile öz işleme vurgusu yaptık. Örneğin 'Kriz' broşürü bu paralarla basılmıştı, onun ardından 'Yapabiliriz' (Podem) adında başkabirbroşürhazırladık. Bubroşür 'Kapitalizm olmadan yaşayabiliriz' projesini duyurmak için hazırlandı ve 350.000 adet basıldı. Özellikle bu projede sadece ekonomik değil sosyal ve insani ilişkilerimizde de kapitalizmi nasıl yok edebileceğimiz üzerine somut çözümler ürettik ve aslında Katalonya Entegre Kooperatifi fikri böyle ortaya çıktı. Kooperatif şu anda 2,5 yaşında ve yaklaşık 150 bağımsız üretim projesi var. Bunun yanında sağlık, eğitim, gıda ve barınma için 3000 kişiyi kapsayan stratejik planları var. Bu modeli şimdilik İspanya ve Fransa'nın bazı bölgelerinde uyguluyoruz ama hayalimiz bu ağı daha da genişletebilmek. Bu proje çok umut verici çünkü bu kooperatif modeli ile devlet ve kapitalizm olmaksızın yaşıyoruz ve bunun gerçekliği toplumun dönüşümü için çok iyi bir örnek.

Ö.A: İspanya'da özellikle son dönemde banka borçları oldukça artmış durumda, işsizlik ve ekonomik gittikçe daha da derinleşiyor, bu durumu nasıl değerlendiriyorsun?

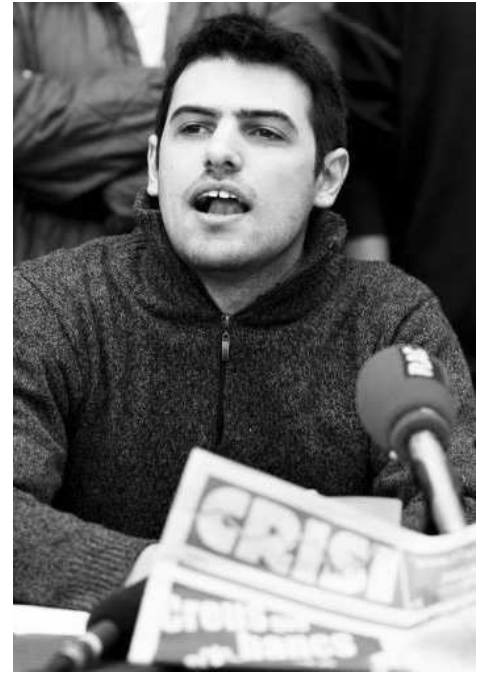
E.D: Evet, bir çok insan borcun içinde. Aileler konut kredilerini ödeyemediler, evlerin değeri düştü. Bu kriz aslında şu anda var olan tefeci bankaların, sistematik krizi. Yani kapitalizmin kendisi kriz. Binlerce insan işsiz ve yoksulluk içinde, bu da bu sistemin en görünen sonucu. Fakat yeni kooperatifler kuruluyor ve insanlar tüm bu yapılan kesintileri, önlem paketleri ve benzeri durumlardan toplumsal bir dönüşümü büyütme için yararlanıyorlar. Bu yüzden toplumsal örgütlenmeyi inşa etmeye devam etmeliyiz.

Ö.A: Geçtiğimiz üç yıl içinde, eylem duyulduktan sonra, hiç seninkine benzer bir eylem yapan oldu mu?

E.D: Aynı şekilde kamuya duyurulan bir eylem daha biliyorum, birkaç kişi de borçlarını ödemelerinin mümkün olmadığı yönünde açıklamalar yaptı, bunlar kasten ya da politik nedenlerden kaynaklanmıyordu. Bu tarzda birkaç eylem da-

ha biliyorum.

Ö.A: 'Bankaların Kurallarına Göre Oyna(ma)mak' (Disobeying the Banks) kitabında bu kredileri nasıl çektiğine dair ayrıntılı bilgiler bulunuyor fakat bu kitap henüz Türkçeye çevrilmedi, Aca-ba Meydan gazetesi okurları için birkaç tüyo verir misin?

E.D: Kitabın dışında bir de "Bankaların parası nasıl Kamulaştırılır?" adında bir el kitapçığı hazırladık; bunun İngilizce çevirisi mevcut. Her ikisinde de eylemin ayrıntılarını okuyabilirsiniz. Ama özellikle bankaları alarına geçirmek için yapılabilecek şeyler var. Örneğin İspanya'da bankaların ulaştığı bilgiler oldukça kısıtlı. Ayrıca 6000'den az miktarda ve iki aydan kısa süreli borçlar kişisel geçmişinizde görülüyor. Bunun yanında bu eylemde gördük ki devlet kurumları ve bankalar iş sözleşmelerini, maaş bordrosu gibi şeyleri paylaşmıyor, böylece devlet kurumlarına verdiğiniz belgelerle bankaları aldatabilirsiniz. Tüm bunları öğrenmek oldukça meşakkatli oldu ama yaklaşık üç ay içinde 39 farklı bankadan 68 farklı işlemle 492.000€ kamulaştırdım.

Ö.A: Meydan gazetesi olarak mücadelenizi selamlıyoruz.

***Enric Duran 17 Mart 2009'da tutuklandı, sahtecilikten yargılandı ve 2 ay cezaevinde kaldı. Fakat oluşan toplumsal muhalefet ve kamuoyu baskısı ile 50000€ kefaletle serbest bırakıldı.**

Özlem Arkun: Merhaba Enric, bize kısaca niçin böyle bir eylem yaptığınızı açıklar mısınız? Yaklaşık 492.000 € kamulaştırdın, bu eylemi gerçekleştirdiğin sıradaki durumlardan kısaca bahseder misin?

Enric Duran: Bu eylemi planlamaya başlamadan önce, kapitalizmin dışında bir toplumsal modelin nasıl yaratılabileceği üzerine kafa yoruyordum. Bu eylem fikri ilk oluşmaya başladığında ise krizin yaklaşmakta olduğu açıktı. Örneğin o dönemde inşaat sektörü giderek büyüyordu, her yerde yeni yapılan projelerin reklamlarına rastlıyorduk. Bu süreçte bir çok kişi bankalardan çektikleri kredilerle ev aldı. İşte ben de bu dönemde bu eylemi yapmaya karar verdim. Zaten kredi vermeye oldukça istekli olan bankalardan, asla geri ödemeyeceğim krediler çektim. Farklı kişiler adına, faklı maaş bordroları ve belgeler hazırlayarak ihtiyaç, konut kredisi gibi farklı tiplerde krediyle yaklaşık yarım milyon Euro kamulaştırdım, ve antikapitalist çalışmalar yürüten gruplara ve örgütlere verdim. Bu eylemin toplumsal etkisinin çok büyük olacağını düşündüm ve bu da benim bu eylemi gerçekleştirmemde ve başarmamda en önemli faktör oldu. Sivil itaatsizlik yöntemine hep-

gace devlerinden biri olan Lehman Brothers'ın batmasından hemen sonrası. Bu bizim planladığımız bir durum değil ama manidar bir tesadüf. Bu dönemde 'Kriz' (Crisis) adında bir broşür hazırladık. Bu broşürde eylemden bahseden bir makalenin yanında, krizin ekonomik ve ekolojik boyutlarını ele alan yazılar da yer alıyordu. Bu broşür 200,000 adet basıldı ve ücretsiz olarak dağıtıldı ve bu eylem on binlerce kişinin dikkatini çekti. Çünkü bu dönemde bir çok insan bankalara olan borçlarını ödeyememeye başlamıştı. Binlerce kişi evini kaybetti, yine binlercesi işsiz kaldı. Bu süreçte eylem epey kamuoyu yarattı, toplumsal destek gördü.

Ö.A: Bankalardan aldığın paraların tamamını antikapitalist gruplara/örgütlere verdiğini söyledin. Bu paranın ne şekillerde kullanıldığını bize biraz anlatır mısınız? "Yapabiliriz" kampanyası ve Katalonya Entegre Kooperatifi nedir?

E.D: Aslında bu para 2006-2009 yılları arasında, başka bir toplumun tabandan örgütlenmesini finanse etmek için kullanıldı. Bankalardan aldığımız bu paralar özellikle bu yıllarda Katalonya'nın farklı bölgelerinde ağlar oluştur-

21. yy'da Teslimiyet Teorileri ve Pratikleri:

Garanti Bankası'nın Sorumluluklu Yüzü: Toplum Gönüllüleri Vakfı

KINGDOM OF BELGIUM
www.diplomatie.belgium.be

SABANCI VAKFI

TURKISH
PHILANTHROPY
FUNDS

Microsoft

mavi

Bayer

YapıKredi

Garanti
bonus

Sivil Toplum Kuruluşları
için Teknik Destek
www.tacso.org

Bu Proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Şirketlerin bugüne kadar daha fazla kar elde etmek için yaptığı onca sömürü, katliam ortadayken nasıl oluyor da patronlar; farklılıklara, insan haklarına saygı duymayı amaçlayan "sosyal sorumluluk projeleri"ne milyarlar yatırıyorlar?

"Gençsiniz... Gönüllüsünüz... Sadece durup olanlara bakmak değil, inisiyatif almak, bir şeyleri değiştirmek istiyorsunuz... Kendinize ve çevrenizdekilere güvenmeyi ve güven vermeyi biliyorsunuz... Toplum Gönüllüsü olmak mı istiyorsunuz?" Bu cümlelerin olduğu bildirileri özellikle gençlerin birçok okumuştur. Ya da TOG yazılı tişörtlü gönüllülerden sosyal duyarlıklarımızı okşayan buna benzer cümleler duymuşuzdur. Televizyonlarda kamu spotu vari reklamlarını izlemiştir. Peki bu "ayaklı kamu spotu" toplum kuruluşunun amacı nedir? Toplum Gönüllüleri Vakfı hangi şirketin iz düşümüdür? Oluşturmaya çalıştığı "sosyal sorumlulukla" neyi hedeflemektedir? Bu soruların cevabı vakfın sponsoru olan ya da ortak projeler geliştirdiği şirket ve kurumlarda gizlidir.

Şirketlerin Yeni Dönem Etiği; Sosyal Sorumluluk

Sosyal sorumluluk özellikle son dönemde şirketlerin kullandığı yeni bir reklam modeli. Bu model sayesinde şirketler, yaşamın her alanındaki sömürlerini sürdürürken; çevreye, tüketiciye, çalışanlarına, toplumlara ve kamusal alana ilişkin kaygılar da götüğü izlenimi vermektedirler. Bu sözde kaygı ile yapılanlar, şirketlerin sömürlerini gizlemek için iyi bir kamuflaj olanağı sağlar. Yani bir şirketin yaptığı sömürler, bu sosyal kaygıların geri planında bırakılarak meşrulaştırılır.

Çevre sorunları, artan nüfus gibi tüm insanlığın sorunları olarak görülen problemlere karşı, "gelecek nesillere bırakılacak yaşanabilir bir dünya için hükümetler, yerel yönetimler ve halkın el ele vererek gerçekleştireceği" çalışmalarda, **şirketler bu projelere STK görünümüleriyle katılıp paydaşların arasından halk temsilcisi olarak devletlerle pazarlığa oturlar.** Bahsi geçen problemlerin belirlenmesinden, bu problemlerin çözüm aşamasına, hem devlet hem de STK aracılığıyla şirket eliyle adaletsizlik yaratan uygulamalara ahlaki ve yasal bir kılıf uydurulur.

Bu yeni modelin, son dönemlerde sıklıkla gözümüze çarpmasının nedeni ise bu coğrafyada şimdilerde uygulamaya geçmesidir. Bu şekilde bireylerin varolan adaletsizliklere karşı olası tepkilerini ortaya koyarak bir çeşit sanal muhalif hareket yaratılmış oluyor. Mücadeleler arasına bir truva atı gibi sızan STK'lar, mücadeleleri manipüle edip etkisizleştirmeye, yapılan reformlar aracılığıyla sisteme entegre etmeye çalışırlar.

Toplum Gönüllüleri Vakfı da bahsi geçen STK'lar arasında son dönemde en popüler olanlardan. 2002 yılında kurulan vakıf, o günden bugüne "taşıdığı sosyal sorumluluk" bilinciyle hareket ediyor. Gençlerin, özellikle de üniversite öğrencisi gençlerin "kişisel gelişimlerine katkıda bulunarak" toplumsal arenada "sosyal sorumluluk" duygusunun artırılmasını hedeflediğini söylüyor. Her yıl 101'i aşkın üniversite kulübü dâhilinde, yaklaşık 36.000 genci 844'ü aşkın proje ve etkinle vakfın amaçlarına "gönüllü" bir şekilde hizmet ettiriyor. Bu amaçlar doğrultusunda çeşitli eğitim programları gerçekleştiriyor, özellikle ekonomik durumu

kötü olan gençlere verdiği burslar sayesinde "genç gönüllüler" yaratıyor. Böylelikle oluşturmaya çalıştığı "toplum gönüllüleri ağı"ni her geçen gün daha da genişletiyor.

Çalışmalarını "farklılıklara saygı, şeffaflık ve hesap verilebilirlik, yerel katılım, ekip çalışması, yaşam boyu eğitim ve girişimcilik" sözde demokrasi ilkeleri doğrultusunda gerçekleştiren ve böylelikle "daha demokratik bir toplumun devamına katkıda bulunmayı amaçlayan vakfın" çalışma alanları, örgütlenme yöntemleri, işbirliği yaptığı şirketler, toplumsal arenada üstlendiği misyonun arka planı ve "sosyal sorumluluklu" bu vakfın asıl amacı bir hayli dikkat çekiyor. Vakıf, yardım yapan kapitalistleri tüm yayın organlarında görünür kılarak, bu kapitalistlerin topluma "sosyal sorumluluklu" insanlar gibi nüfuz etmesine olanak sağlıyor.

Sosyal Sorumluluğa Destek, Şirketlere Yatırım

Toplum Gönüllüleri Vakfı'nın ana sponsorluğunu Garanti Bankası yapıyor. Vakfın, öğrenci bursları üzerinden faaliyet alanını ve gönüllü sayısını arttırdığı bilinen bir gerçek. Bu burslara yönelik fonları sağlayan destekçiler arasında; Akbank, Deniz Bank, Finans Bank, Yapı Kredi gibi bankalar; Borusan Holding, Karadeniz Holding gibi holding kuruluşları, Ülker, Migros, Turkcell gibi şirketler de yer alıyor. TOG'un faaliyetlerinden dolayı, düzenli olarak her ay AB Danışmanlık ve Yatırım Hizmetleri, KVK, İpragaz, Nurteks ve MUDO gibi şirketler bağışta bulunuyor. Vakıf bünyesinde oluşturulan ve uygulanan bir projeyi uzun süredir destekleyen kurumlar arasında; Sabancı Vakfı, Charles Stewart Mott Vakfı, Turkish Philanthropy Vakfı da yer alıyor.

Toplumsal sorunları ilaçla yatırtırmaya çalışan, tüm zararlarına rağmen üretimi ve tüketimi serbestçe devam eden psikiyatrik ilaçları üreten **Pfizer**, yan etkilerini gizlediği ilaçlarını piyasaya süren **Bayer**, kot taşıma atölyelerinde onlarca işçinin silikozis hastalığı ile ölmesine, yüzlerce kişinin yatağa mahkûm olmasına yol açan **Mavi Jeans**, Ruanda soykırımına neden olan **Belçika Krallığı** ve birçok hidroelektrik santralle vadilerde yaşamı yok eden **Doğuş Holding**'in bankası **Garanti** ve saymakla tükenmeyen onca şirket de TOG destekçileri arasında. Bütün bu destekçiler dışında, TOG'a her yıl binlerce bireysel destekçi de bağışta bulunuyor.

Türkiye'de sosyal sorumluluk projelerinin ulaştığı boyut resmi olarak bilinmese de tahminler 750 milyon ile 1 milyar dolar civarında olduğu yönünde.

Toplum Gönüllüleri Neye Gönüllü?

2002'nin Aralık ayında üniversitelileri ve "yetişkin"leri Boğaziçi Üniversite'sinde bir araya getirecek fikir alışverişi yapan vakıf aynı ay içerisinde resmen kuruldu ve Garanti Bankası'nın ana sponsorluğunda çalışmalarına başladı. Kurulduğu günden bu güne, bireysel bağışlardan, kurumsal sponsorluklardan, yurt iç ve yurt dışı fon sağlayıcı kuruluşlardan, AB hibelerinden ve büyükelçilik fonlarından yararlanan vakıf hem yerel hem de küresel alanda birçok "sosyal sorumluluklu çalışmalar" gerçekleştirdi. Temmuz ayından bu yana sürdürdüğü Genç Bank projesi ise Toplum Gönüllüleri Vakfı'nın aslından neyden "sorumlu" olduğunu göstermede açıklayıcı örneklerden biri oluyor.

İlk defa 1999 yılında Kuzey

İrlanda'da uygulanan benzer bir modelden alınan ilhamla başlatılan Genç Bank projesiyle genç bireylerin yaşadıkları çevrede (mahalle, ilçe, köy) yerel katılımlarını artırmak amaçlanıyor. Proje dâhilinde kısaca eğitim alan 5-7 kişilik genç grup, çevrelerindeki gençlerin fikirlerini ya da yeni deyişle projelerini maddi ve manevi olarak destekliyor. Bu destek onları proje yazmaya teşvik etmek, çevrelerine etki etmelerini sağlamak, yerel yönetim ve yerelin ileri gelenleri ile işbirliği yapmalarını sağlamak, sanatsal ve sosyal katılımlarını ve becerilerini geliştirmek için "küçük maddi" destekler ve "eğitim" gibi "manevi" destekleri kapsıyor.

Vakıf, 2012 Temmuz'unda başlatılan ve 2013 Temmuz'unda sonlanacak olan Genç Bank projesinin amacını "Yerelde gençlerin katılımı için bir model yaratırken, geleneksel hayırseverlik anlayışının değiştirilmesi" olarak belirtirken, detaylar öğrenildikçe bu "sosyal sorumluluklu genç girişimciler projesi"ne dair şüpheler de artıyor. 250.000 TL'nin hibe edildiği, Sabancı Vakfı ve Charles Stewart Mott Vakfı tarafından da desteklenmekte olan bu projenin gerçekte amaçladığı ne olabilir? Genç Bank dâhilinde çalışmakta olan "genç gönüllüler" in yaptığı çalışma, vakıf ana sponsoru olan Garanti Bankası için ucuz yollu bir deneyim edinme çalışması mıdır yoksa projenin gerçekleştirildiği pilot alanlardaki sosyo-ekonomik yapıya ilişkin bir verileme sistemi çalışması mıdır? Sermaye STK'sı olan WWF ile işbirliği yaparak 21. yüzyılın etik kodu "yeşil" politikaya vurgu yaparken ironik bir şekilde Hasankeyf'i yok edecek Ilısu Barajı'na da finansal destek sağlayan Garanti Bankası'nın Genç Bank çalışmasına verdiği "destek" de iyi bir şirket stratejisidir.

Etik mi yoksa sürdürülebilirlik mi?

Toplum Gönüllüleri Vakfı, yürüttüğü projelerde şiddete, etnik ayrımcılığa karşı durmayı, farklılıklara, insan haklarına saygı duymayı amaçlıyor. Peki, şirketlerin bugüne kadar daha fazla kar elde etmek için yaptığı onca sömürü, katliam ortadayken nasıl oluyor da patronlar böylesi "sosyal sorumluluk projeleri"ne milyarlar yatırıyorlar?

1960 sonrasında Avrupa'da birçok şirket, açığa çıkardıkları muazzam zararlara karşı muhakkak bir toplumsal direncin geleceğini öngörerek kendi politikalarına karşıymış gibi görünen "kendi muhaliflerini" yarattılar. Şirketler, yarattıkları bu Sivil Toplum Kuruluşları(STK) ile **sistemin aksaklıklarını "uygun eylemlerle" protesto ederek kendi işleyişlerindeki çatlakları sıvama fırsatı buldular.** Adeta bir Truva atı işlevi gören bu STK'lar sadece olası muhalefetleri biçimlendirme ve sindirme işlevini değil, aynı zamanda bu "merhametli" şirketlerin meşruluk ve masumiyet sertifikası görevini de üstlendi.

Bugün, başta Birleşmiş Milletler (BM) olmak üzere Avrupa Birliği (AB), Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan bildirilerde (OECD Guidelines, EU Principles Brussels, UN Global Compact) sık sık sosyal sorumluluğun öneminden bahsediliyor. Ancak firmaların gerçekleştirdiği sosyal sorumluluk projelerine yönelik "şirketler kepçeyle aldıklarını kaşıkla veriyor" ya da "günah çıkarıyorlar" eleştirileri de mevcut. Sosyal sorumluluk projelerinin topluma sağlayacağı faydadan öte hayata geçirilirken markaya neler kazandıracağı, satışları ne kadar artıracığı da hesaplananlar arasında.

Toplum Gönüllüleri Vakfı'nın algısı "farklılıklarımızla birarada, kendi aramızda mutlu, biraradalığımızla huzurlu, çevreye karşı sorumlu" diye özetlenebilecek sığ bir duyarlılıkla sınırlıdır. Tog üyeleri dış dünyaya üzüntüyle bakmakla yetinmeyip neşeli karşı çıkışlarla olan bitene sessiz kalmamaya çalışmaktadır. "Çember şeklinde dizilerek yalnızca görüntüde demokratikleştirilmiş" toplantılar, çalışmalarda kullanılan araç ve yöntemler bu vakfın gönüllülerinin TACSO (Avrupa Birliği tarafından finanse edilen "Sivil Toplum Kuruluşları İçin Teknik Destek") tarafından "profesyonel" destek aldığını açıkça ortaya koymaktadır.

Yoğunlukla üniversite öğrencilerinden oluşan bu toplulukta tüm çalışmalar eliş dersi havasında geçerken, yapılanlar "bütün dünya buna inansa, birlik olsak" tadında bir hobi çalışmasını andırmaktadır.

Yapılan her etkinlikle birlikte daha fazla sosyalleşirken yapılan etkinliklerin gerçek hayata yansımaları dijital fotoğraf makineleriyle çekilen fotoğrafların facebookta paylaşılmasından daha öteye toplumsallaşamamaktadır. Zira bu etkinliklerin asıl amacının dünyadaki adaletsizliklere çare olmak için toplumsallaşmaktan ziyade, şirketlerin duyarlılıklarını gösterecekleri bu etkinliklere akıtılan fonların ne denli işe yaradığını belgeleyen fotoğrafları çekmek olduğu da ortadadır.

Çamaşır iplerine mandalla asılan kağıtlara pastel boyalarla yazılmış ve post-itlerle yapılandırılmış "doğa candır", "sen de bir adım at", "çevremizi yeşile boyayalım" sloganlarıyla kendilerince işin bir ucundan tutarak toplumsal dönüşümde çok önemli ilerlemeler kaydediyorlar. Oysa bütün bunların bir ilüzyon olduğunu anlamak için kahin olmaya gerek yok. Çünkü yaptıkları herhangi bir projede insanlar neye gönüllü olduklarının farkında bile değillerdir. Vakit iyi geçerken toplumla ne denli özdeşleşmek akla gelmemektedir. Belki de CNBC-E dizilerinde Amerikan gençlik sinemasındaki kolej partilerindekilere çok benzeyen ortamlarda fonda bir duyarlılık, çekilen fotoğraflara "derinlikli" imajlar katarak nispeten daha anlamlı bir poz oluşturacaktır.

Yaşamak İçin Şiddeti Terketmeliyiz

Zeynep Kocaman
zkocaman@meydangazetesi.org

“

Ayşe Paşalı kocası tarafından defalarca tecavüze ve şiddete uğradı. "Kocam beni öldürecek" diyerek şikayetçi oldu ancak devlet her defasında kocayı bıraktı. Sokak ortasında kocası önce bıçakladı sonra kimseyi yanına yaklaştırmadı. Ayşe, kırkbeş dakika boyunca kendisini izleyen gözlerin önünde öldü. Seni unutmayacağız ve katilleri asla affetmeyeceğiz.

Bağır herkes duysun...

'Birgün kocamdan dayak yedim ve hiç sesim çıkmadı bir daha olmaz diye umuyordum ama bir de-ğil iki de-ğil, dayak gün geçtikçe artmaya devam etti' diyebilmeyi isteyen milyonlarca kadının iç sesi olalım. Birgün tüm kadınların şiddete karşı bağırabileceklerini umarak herkesin duyması gereken bu şiddeti tanıyalım biraz.

Kadın; her alanda şiddetle iç içe, yüz yüze...

Kadınlar özellikle ev içinde, okulda, iş hayatında ve hayatın hemen her alanında fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddete maruz bırakılıyorlar. Nerdeyse her üç kadından biri şiddet görüyor. Kadına yönelik şiddet çoğunlukla ev içinde kendini gösteriyor. Kadın türlü bahanelerle yemek yapamamaktan tutun, çok para harcamışsın, anene niye gittin eve niye geç geldine kadar sudan sebeplerle yaratılan şiddet ortamıyla yüzleşiyor. Ona niye baktın, bunu niye giydin denilerek, bazen bir tokat, bazen bir küfür, bazen de ölüm oluyor bu şiddetin sonuçları. Bu şiddetin doğrudan uygulayıcıları erkekler. Yani babamız, erkek kardeşimiz, eşimiz, sevgilimiz ve çevremizdeki diğer erkekler.

Ne efendi ol, ne köle...

Bu şiddeti uygulatan ise içinde yaşadığımız ataerkil toplumun varlığı. Ayrıca devlet, yasa, ordu ve gündelik hayatın her detayı şiddetin kadınlar üzerindeki yansımalarına etkindir. Bu etkenlerin oluşmasında ve birer ilişki biçimine dönüşmesinde ise iktidarın kendisini görüyoruz. İktidar bir

güç olmak dışında kendi varlığını korumak adına karşısındakini yok etme durumunu her türlü baskılamaya aracıyla sebepleri ve sonuçları ne olursa yaratan ilişki biçiminin kendisidir. Şiddeti yaratan etkenler olarak saydığımız devlet, yasa, ordu vb. olgular her zaman kendi varlığını korumak adına şiddeti kullanmışlardır. Yaşadığımız ataerkil toplumda da iktidarı eline alan ve uygulayıcısı olan erkek kadın üzerinde bir baskı yaratmış, kadın yüzyıllarca bu egemenliğe boyun eğmek zorunda kalmıştır. Ataerkilliğin toplumda kadın-erkek arasındaki eşitsizliğin yaratılmasıyla kendisini gösterdiği her alanda kadın ezilmektedir. Kadına yönelik şiddetin özünde kadın ve erkek arasında belirginleşen ezen-ezilen ilişkisinin bir sonucu olarak ortaya çıkan iktidarın kendisi vardır. Ezen erkek hem fiziksel olarak, hem de toplumdaki egemen rolleri düşünüldüğünde, iktidarını kadına karşı kullanır ve bu ilişkiyi olağanlaştırır. Toplumdaki egemen roller; evde evin reisi olan baba, namus bekçisi delikanlı abi, iş yerinde verimi yüksek erkek işçi, siyasi alanda karizmatik politikacı, vatani milleti koruyan! kahraman asker gibi, erkeğe uygun olarak biçilmiştir. Bu egemenliği kuşanan erkek, iktidarıyla birer efendiye, ezilmekten başka çaresi kalmayan kadında birer köleye dönüşür. Bu ezen-ezilen ilişkisinde kadına yönelik gerçekleşen şiddetin sonlanması için iktidarın yok edilmesi gerekmektedir. İktidar yok edildiğinde kadın ve erkek önce kendisini sonra ilişki biçimini yeniden tanımlayabilecek adaletli bir toplumun eşit koşullarında bir yaşam sürdürebileceklerdir. Aynı zamanda efendi-köle ilişkisinde tanımlanan mülkiyet yani erkeğin kadına sahip olma isteği-

nin koşulları da ancak iktidara dayalı ilişki biçiminin sonlanmasıyla ortadan kalkacaktır.

Kadın için eşitlik değil, topyekün özgürlük

Kadına yönelik şiddet, toplumda erkeğin egemen rollerinin kadınla eşitlenerek sağlanmasıyla değil tamamen ortadan kaldırılmasıyla mümkündür. Ataerkilliğin yarattığı eşitsiz denklemde hayatın her alanında sağlanması düşünülen eşitlenme isteği biz kadınları ezilmekten sadece bir adım öteye geçirebilir. Bunun örneklerini toplumda görmek mümkündür; ev içinde baba anneye şiddet uygularken anne bu şiddeti çocuğa uygular, iş yerinde patron işçiyi ezer işçi evinde eşini ezer. Yani toplumda egemen olan iktidar yer değiştirdiğinde, ezen-ezilen ilişkisi bir sarmal gibi kendini yeniden üretir. Bu ilişki biçimine bağlı oluşan şiddette her koşulda açığa çıkabilecek bir hal alır. Kadın-erkek eşitliği ana sorunun bir çözümü olamayacağı gibi bu ilişki biçimini yeniden üretmek adına kullanılan, geçici bir söylemdir.

Yaşamak için, şiddeti terk etmeliyiz...

Kadına yönelik şiddet ancak kadının kendi hayatı hakkında karar verebileceği ve iktidarsız ilişki biçimlerinde bir hayatı gerçekleştirebildiği anda son bulabilir. Toplumsal geleneklerle baskılanan biz kadınlar öncelikle böyle bir hayatı yaşamayı reddetmeyi istemeliyiz. Şiddete karşı yeni bir hayat kurabileceğimiz düşünesiyle özgüvenimizi yaratmalıyız. Şiddeti reddetmek aynı zamanda şiddet ortamını yaratan tüm koşulları reddetmek

anlamına gelmektedir. Aslında tüm bunlar kendimizle yüzleştiğimiz anlardır. Bu yüzleşme esnasında kafamızda fazlasıyla kaygılar oluşacaktır; dul bir kadın olmak, çocukların sorumluluğu-psikolojisi, baba evine geri dönme ya da evsiz kalma, iş bulamama işsizlik, toplum tarafından itelenme, psikolojik yıpranmalar ve benzeri birçok kaygı içinde bulunduğumuz şiddeti terk etmemize engel gibi gözükecektir. Ancak unutmamalıyız ki eğer şiddeti kabullenerek yaşamayı seçersek şiddet bizi asla terk etmeyecek. Gazetelerde her gün onlarca kadın cinayeti haberi okuyoruz. Şiddeti terk etmiş kadınların dahi erkeğin iktidarını tek etmeyerek peşimize düştüğü bir toplumda yaşarken kaygılarımızda hep bizimle beraber yaşayacak. Bir gün bizlerde haber değeri taşıyan mağdurlardan bir tanesi olabiliriz. Toplumdaki tüm kadınlar için başka bir seçenek bırakılmayan bu yolda sadece hayatta kalabilmek adına şiddeti terk etmeliyiz.

Bir nefeslik kurtuluş istemiyoruz...

Kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırmak istiyorsak; içimizdeki erkeği ve toplumdaki iktidarı yok etmeli, iktidarın şiddeti karşısında sessiz kalmayan büyük çoğunlukların yaratılması için mücadele etmeliyiz. Bizler şiddeti terk ederek bunun bir parçası ve sürdürücüsü olmayı reddettiğimizde içinde yaşadığımız bu şiddet dolu dünyada ne savaşlar, ne açlık, ne sömürü, ne de ölümler sürebilir.

Bir nefeslik kurtuluş için değil, özgür bir yaşam için...

Şermin Kalkan Metro'da İntihar Etti...

Hep Beni Mi Buluyor?

Özlem Arkun

ozlema@mevdangazetesi.org

Bir öncekinin aynısı bir günün sonu. Her akşam gibi bir akşam. Saat 6:00, mesai bitmiş. Yorulmuşum, yavaş yavaş Kazancı yokuşunu çıkıyorum. Ayakkabılarım yürüdükçe daha da çok vuruyor ayaklarıma, ben terlik giyme hayalleri kuruyorum... Metroya bineceğim birazdan, bir saate evde olurum diyorum.

İstasyonda bir anons duyuluyor:

"Teknik bir arızadan dolayı seferlerimiz gecikmeli olarak yapılmaktadır. Taksim-Şişhane istasyonları işletmeye kapatılmıştır. Seferlerimiz Hacıosman-Osmanbey arasında yapılacaktır."

Ortalık mahşer yeri gibi, Taksim metrosunda gideceği yere gidemeyen bir iş çıkış saati kalabalığı. Her akşam gördüğümden daha sinirli insanların yüzleri, benim de kaşlarım çatılıyor, "Akşam akşam bir bu eksikti" diyorum "şimdi yürü bakalım vuran ayakkabılarınıla Kabataş'a"

Söylenen yalnız ben değilim, insanlar sinirli sinirli istasyondan dışarı çıkıyorlar, bu uğultunun içinde küfürleri duyabiliyorum. Bu sırada bir cümle çarpıyor kulağıma: "İntihar edecek başka yer mi yok ya, git evinde öl!" Sesin geldiği tarafa bakıyorum, kırk yaşlarında bir adam, gömleği pantolonu ütülü, işten çıkmış o da belli, hızlı hızlı otobüs duraklarına yürüyor... "Kadın kendini raylara atmış" diyor biri, "2 saat yol çekicez şimdi" diyor bir başkası, sesler devam ediyor...

"Hayatta yetişemeyiz biz o seansa", "Böyle şeyler de hep beni bulur", "Olaçak iş mi ayıp yahu!"... "İnsanlar ne kadar bencil"...

Düşünüyorum da, ne kadar hakikaten?

Bir kadın kendini raylara atmış... Bencil miymiş? Hiç düşünmemiş işten çıkan insanların metroyu kullanacaklarını... O istasyonda intihar ettiğinde "Teknik bir arızadan dolayı" oranın 3 -4 saat kullanılamayacağını, insanların yolda kalacağını...

Kabataş'a doğru yürüyorum. Düşünüyorum da, bu kadın diyor, hayatını sonlandırmaya karar vermiş, bu senaryoları düşünmesi mi gerekir? Düşünmediyse bu onun bencilliği midir? Yoksa bunların hiçbirinin bir öneminin kalmaması mıdır kendini raylara atıvermesinin nedeni?

"İnsanlar ne kadar bencil" diye soruyorum. Sinemaya yetişemiyor biri, diğeri eve geç kalıyor, metro seferleri yapılmıyor. Kadına küfrediyor çoğu, görmezsem yoksun "Git evinde öl" diyor. Ama düşünmüyor, neden atladi bu kadın? Düşünmüyor çünkü her gün evden işe, işten eve mekik dokurken, öfkelenecek bir sürü şey çıkıyor karşısına, yine trafikte kalıyor, ya da tam iş çıkışında fazla mesaiye bırakılıyor, planlarını iptal ediyor...

Ama işin en kötü tarafı, herkes bütün bunların sadece kendi başına geldiğini düşünüyor. Bu yüzdendir ki "hep beni bulur, bir bu eksikti" diye söylenip duruyor, duruyoruz...

Gerçek şu ki hepimiz böyle söylenmeye devam ettikçe, işe giderken benim ayakkabılarım vuracak, başka biri trafiğe takılacak ya da mesaiye kalacak. Ve biz bencilleştiğçe sanacağız ki hep bizi buluyor...

CNT'den Zara İşçileriyle Dayanışma İçin Zarar

CNT ve CGT bu eylemi, özellikle Brezilya, Çin ve Hindistan'daki üretim fabrikalarında kötü koşullarda çalıştırdığı işçiler için yaptıklarını açıkladılar.

Geçtiğimiz ay Texim direnişindeki işçiler İspanyol tekstil markası Zara önünde bir eylem gerçekleştirmişti. İstanbul, Maraş ve Kırklareli'nde Zara'ya üretim yapan tekstil firmalarının pek çok işçiyi işten atmasına tepki gösteren işçiler, bu şirketin özellikle işçileri kötü koşullarda ve uzun saatlerde çalıştırıldığını da vurgulamışlardı. Bu kez de İspanya'da binlerce üyesi bulunan anarşist sendika CNT ve CGT, Zara şirketinin Barselona'da bulunan mağazasına bir eylem

gerçekleştirdiler. Eylem sırasında mağazada bulunan rafları dağıtıp, boşaltan sendika üyeleri ellerindeki boyalarla giysilerin üzerlerine yazılar yazarak giysileri kullanılmayacak hale getirdiler. Sendika üyeleri bu eylemi, özellikle Brezilya, Çin ve Hindistan'daki üretim fabrikalarında çalıştırdığı işçileri uzun ve kötü çalışma koşullarıyla sömüren, sendikalaşmaya izin vermeyen Zara şirketini deşifre etmek için gerçekleştirdiklerini vurguladılar.

Baskın esnasında mağazadaki ürünlere zarar verildi

Selanik'ten Geriye...

Bir İhtilal Daha Var

Erdoğan Yücel
eyucel@meydangazetesi.org

"Kendimize kim olduğumuzu hatırlatmak için hepimizin aynalara gereksinimi var." (Memento)

Siyaset dedikleri sihirli bir deşnek... Kimin elinde boy gösterse, insanlara dünyayı onun gözüyle seyrettirmeyi başarıyor. Belki de Arapça köküne inildiğinde "vahşî bir atı sakinleştirme" anlamına ulaşabildiği içindir. Belki de dünyayı izlemenin tatlı rehabetiyle ona kimin gözünden baktığımız artık önemini yitirdiği içindir. Sahi, kaç zamandır bu tribünde oturduğunu hatırlayan var mı aramızda? Kim olduğunu ve ne istediğini çoktan unutmuş olan bunca insan içinde aynaya bakacak cesareti olan kaç kişi bulabiliriz?

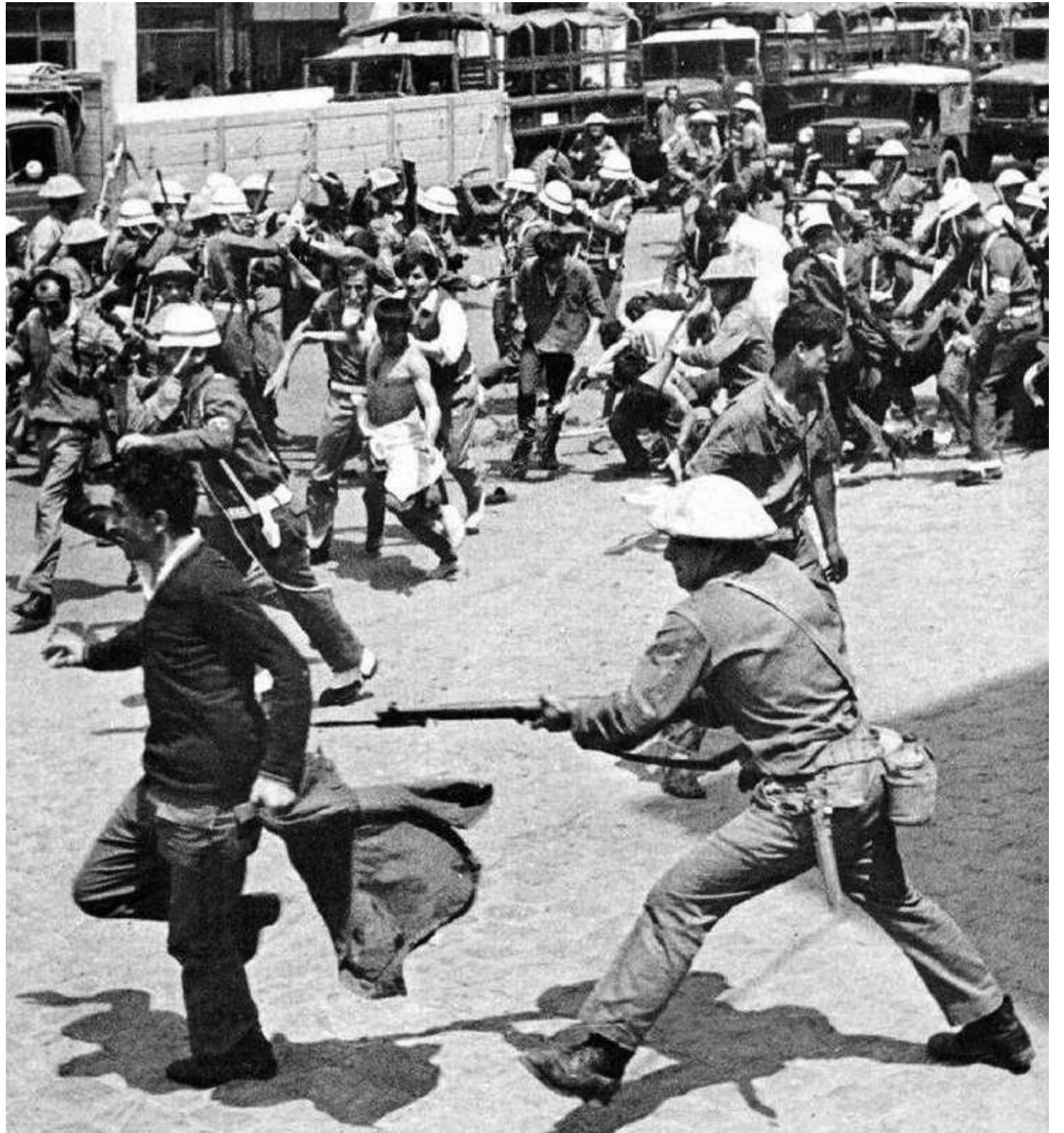
Başka Bir Dünya: Selanik

Bolluk günlerinde her şey an'da kilitlenmiş gibidir. Ezeli bir sükûnetin içinden gelip ebedi bir saadete ulaşan bir an'dır bu... Başka olasılıklara göz kırpmak, başka yollar aramak, başka sularda kulaç atmak kimsenin aklına bile gelmeyecektir.. Olan biten her şey, başka türlü mümkün olmadığı için yaşanmaktadır zaten. Sonra birden bir şey olur. Bolluk günlerinin ezeli ve ebedi olmadığını bize hatırlatan bir şey... Ve kendimizi sayısız olasılıkla baş başa buluveririz... Tribünden sahaya inip diğer olasılıkları test etmenin zamanı gelmiştir artık... Tıpkı Selanik'te VIO.MET işçilerinin yaptığı gibi...

Fabrika yönetimi 2011 Mayıs'ında krizi bahane ederek üretimi durdurtup ortalıktan toz olur. Ne de olsa dünyada aynı işi çok daha ucuza yaptırabilecekleri aç insanlarla dolu başka ülkeler vardır. Fabrikayı korsanlar gibi buharlaştırırlarsa yaklaşık 50 işçinin ödenmemiş maaşlarının da, yıllarca çalışarak hak ettikleri tazminatların da yükünden kurtulmuş olacaklardır. Her şeyi düşünmüşlerdir ama işçilerin tribünden sahaya inebilecekleri gelmemiştir akıllarına. Ve akla gelmeyen başa gelir. Çünkü bolluk günlerinin sonunda her zaman başka olasılıklara açılan kapılar vardır.

VIO.MET işçilerinden 38'i, patronun fabrikadaki stoku ve makineleri kaçırmamasını engellemek için fabrikada nöbet tutmaya başlarlar. Resmi olarak işsiz sayılmamaktadırlar fakat işleri yoktur. Toplanırlar,

"Onlar için kooperatif demek, aracılardan, bilicilerin ve hazır yiyicilerin aradan çekilmesi demektir. Ve bir aynaya ihtiyaç duyduklarında Arjantin'de, Brezilya'da, İspanya, Almanya ve Sırbistan'da halen yaşanmakta olan özyönetim deneyimlerine bakmaları yetecektir."

lar, düşünürler, konuşurlar.. Başka olasılıkların varlığını hatırlayacak kadar köşeye sıkışmışlardır artık. Böylece oy birliğiyle fabrikayı özyönetim esaslarına göre işler hale getirmeye karar verirler. Kooperatifleşecek ve patronlar için değil, kendileri için üretime başlayacaklardır. Çünkü onlar için kooperatif demek, aracılardan, bili-

cerin ve hazır yiyicilerin aradan çekilmesi demektir. Ve bir aynaya ihtiyaç duyduklarında Arjantin'de, Brezilya'da, İspanya, Almanya ve Sırbistan'da halen yaşanmakta olan özyönetim deneyimlerine bakmaları yetecektir. Ya da biraz geriye gidip Ege'nin doğusuna da bakabileceklerdir.

On İki'den Geriye

Kenan Paşa'ya soracak olursanız "on iki" düşmanın denize dökülmesi demektir. Onun gibi bir şey en azından... Sıkıyönetim Savcılarının iddianameleri de bunu doğrulayacaktır. İzmir'deki Tarış davasında tutuklanan 135 işçi hakkında "vatan topraklarının bir bölümünü

işgal etmek"ten dava açılırsa bir bildikleri vardır. 12 Eylül'den yedi ay önce devlet, askeri ve polisiyle on bin kişilik silahlı bir gücü seferber ederek Çiğli İplik Fabrikasını "düşman işgali"nden kurtarmasa neler olurdu hiç öğrenemedik... Ama orada yaşananların Yeni Çeltek'le bir ilgisi olduğunu da dönemin gazete arşivlerinden okumuş bulunduk.

Evet Yeni Çeltek! Peki neydi Yeni Çeltek ?

Türkiye Şeker Fabrikaları 1955'te Amasya Suluova'da bir şeker fabrikası açar. Suluova'da pancar vardır. Pancar'ı işleyip şekerle dönüştürmek için gereken enerjiyi sağlayacak kömür yatakları da vardır. Böylece Yeni Çeltek maden ocağı da Suluova'da açılır.

bi başlar ama aynı yılların İtalyasındaki gibi sonuçlanır. 1974 - 80 arası kocaman bir dalgaya dönüşen halk hareketi kendisine yeni yollar, yeni kollar, yeni kanallar açarak ilerler. Dünyadaki farklı deneyimlerin bilgisine derinlemesine sahip bir hareket değildir bu. Ama hareket halindeki topluluklar başka olasılıkları görmeye meyyal olurlar. Yeni Çeltek'te de olan budur. Önce gangster sendikacıların tekeline son verirler. Devrimci çevrelere kapılarını açarlar. Devrimci komiteler, sendikalar, inisiyatifler kurulur. Yerden biter gibi adeta... Çünkü harekette bereket vardır. Çünkü hareket halindeki toplulukların "tehlikelere" odaklandığı pek görülmemiştir. Politik "doğrular" değil, akacak kanallar önemlidir. Yeni Çeltek'te de Yeraltı Maden İş sendikası örgütlenir. Yine de koşulları değiştirmek zordur. Gangster

dır, işçilerle profesyonel sendikacılar arasındaki hiyerarşiyi ortadan kaldıran bir örgütlenme vardır, insanların öz savunmanın meşruiyetine duyduğu güven vardır. Bunlar varken işçiler kendi taleplerini işverene "dayatabilme" gücüne de sahiptir. Yüzlerce işçinin 23 günlük başarılı grevi örgütlü direnişin nelere kadir olduğunu bütün Suluova'ya gösterir.

1980'e gelindiğinde vahşi çalışma koşulları bir ölçüde ortadan kalkmıştır. üretimde verimlilik yüksektir ancak işveren maliyeti de yüksek bulmaktadır. Hal böyleyken ocakların kapatılmasına karar verirler. Bütün Suluova'nın ve çevre ilçelerin desteğini alan işçiler ise grevle yanıtlarlar bu kararı. Ama işlerin durdurulduğu bir grev değildir bu. İşçiler ocaklara inmeye devam ederler. Artık işveren için değil, kendileri için kazma sallamaktadırlar. Söz yalnızca onlardadır. Ve buna dostlar arasında özyönetim denmektedir. Tıpkı 1977'de Aşkale'de, 1970'te Günterm Kazan Fabrikası'nda ve 1969'da Alpagut'ta olduğu gibi...

Yeni Çeltek'teki özyönetim macerası "on iki"de son bulur. Parlamenter "demokrasi" balkabağına dönüşür. Fareler ve insanlar başa kaldığında Suluova'nın 689 evladına Dev-Yol üyesi olmak suçlamasıyla dava açılır. Bunlardan 64'ünün idamı istenir...

Köke Ulaşmak: Hikâyenin Başlangıcı

Çorum'un leblebisinden başka bir de Alpagut'u vardır. Hatta önce Alpagut'u vardır ki bunu bilmemek ne olduğumuzu ve aslında kim olabileceğimizi de bilmemek anlamına gelir.

Alpagut'ta 1942'de kurulan maden ocakları zamanla bölge halkının tek geçim kaynağı olmuştur. Ağır çalışma koşullarına ve kuş kadar ücretlere onca yıl katlanan madenciler, 1969'a gelindiğinde ağılıkla baş başa kalırlar. İki buçuk aydır maaşları ödenmediği gibi ne zaman ödeneceği da söylenmemektedir. Bölge tarıma elverişli değildir. Neredeyse tüm araziler maden işletmesi için istimlak edilmiştir. Bölge insanının, yaşamak için ocaklarda heder olmaktan başka bir seçeneği de yoktur. 13 Haziran 1969'a gelindiğinde tam 73 gündür ücretlerini alamayan 950 işçi; "Biz unutulduk. Öyleyse biz kendimizi düşünelim" diyerek ocağı işgal ederler. Kendi deyişleriyle "yönetime artık işçiler el koy"muşlardır.

Sonrası bu 950 işçiden 786'sının sonuna kadar sürdürdüğü 35 günlük bir "ihtilal" hikâyesidir. İşçiler, adına "ihtilal konseyi" dedikleri bir öz örgütlenme kurarlar. "Öncü" partileri, profesyonel "rehber"leri, liderleri yoktur. Konsey bütün işçilerin ortak kararıyla, konsensüsle seçilmiştir. Konsey, bütün işçilerin dahil ve eşit söz (oy) hakkına sahip olduğu işçi genel kuruluna

bağlıdır ve olağanüstü toplantılar dışında her hafta toplanan genel kurula hesap vermektedir. Hiyerarşik işbölümü kaldırılmıştır. İşçiler sekizer saatlik üç vardiya halinde çalışacaktır. İşgalin güvenliği, işçiler, eşleri ve çocukları tarafından ortaklaşa sağlanmaktadır. Üretilen kömürün satışını da "ihtilal konseyi" üstlenmiştir. Araçların ve profesyonel işbölümünün ortadan kaldırılması demek, daha yüksek verimlilik, daha ucuz kömür, daha insani çalışma şartları ve daha çok ücret demektir. (Evet Alpagut aynasına bakmadan önce, anarşinin belirsiz bir gelecekte değil, hemen şimdi aslında sana ne önerdiği hakkında bir fikrin yoktu değil mi itiraf et.)

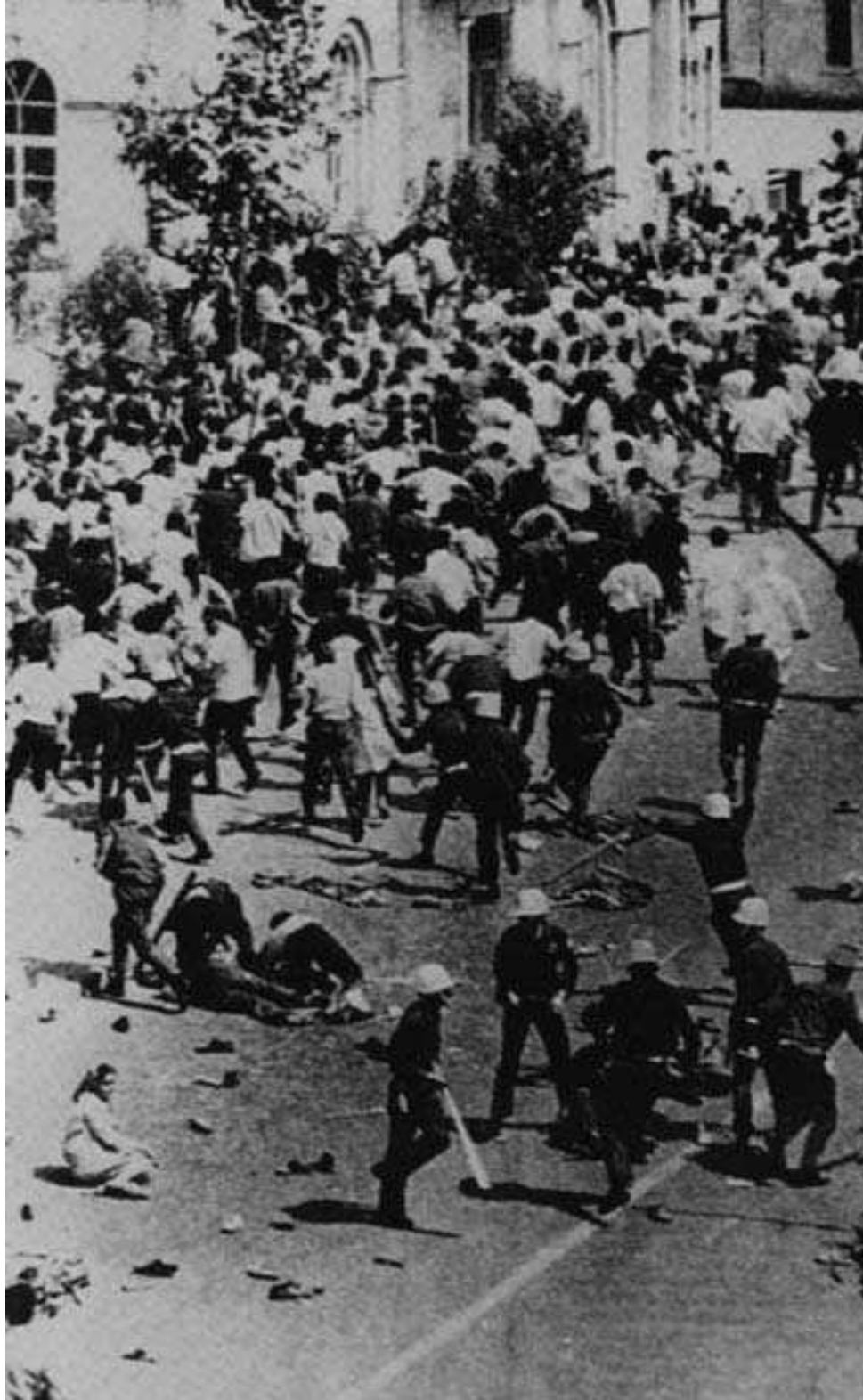
"İhtilal"ın ikinci ve üçüncü haftasında üretim yüzde elli artmıştı. Maazallah devlet otoritesinin bu şekilde sarsılması başka yerler için de örnek olabilirdi. 17 Temmuz günü madeni kuşatan jandarma "ihtilal"e son verdi. Sonrasında her şey "normal"e döndü ve işçilerin beş aylık pasif direnişi sonucu yeniden işe dönecek olan 13 kişi işten atıldı.

Köke dönüş derken kasıt Alpagut aynası değildi elbet. 1956'da Macaristan'da ortaya çıkan işçi konseyleri, 1936'dan 1939'a kadar İspanyol devrimine damgasını vuran anarşist kır komünleri ve işçi komiteleri, 1920'lerde İtalya'da ortaya çıkan (anarşistlerin ve komünistlerin etkin olduğu fabrika konseyleri, 1923'te cumhuriyetin ilanından hemen önce İstanbul'da iş yerini işgal ederek denetimi ele geçiren müretteplerin direnişi, Rusya'da yenilgiye uğrayan 1905 devrimi sırasında işçiler tarafından kurulan ve 1917 Şubat devrimi sırasında dört bir yanda yeniden boy gösteren sovyetler ve elbette 1871 Paris Komünü...

Hep geriye gitmenin mümkün olduğu bu yolculukta hiçbir deneyimin bize "eksiksiz" ve "olgun" bir model sunmadığı söylenebilir elbette. Ama zaten varlık nedeni yalan söylemek olan siyaset erbabından başka kim kusursuz bir tıraş deneyimi vaat edebilir ki bize?

Ve en başta söylendiği gibi... Siyaset dedikleri sihirli bir değnek... Kimin elinde boy gösterse, insanlara dünyayı onun gözüyle seyretirmeyi başarıyor. Oysa bir de toplumsal devrim ihtimali var. Orada eller senin ellerin, gözler senin gözlerin ve diğer her şey herkesindir. Çünkü hayatlarımızdan başka sahip olabileceğimiz hiçbir şey yoktur gerçekte ve sistem denilen bu dipsiz kuyu bize hayatlarımızdan başka her şeye sahip olabileceğimizi söyler. Ve biz, ezeli bir sükûnetin içinden gelip, ebedi bir saadete ulaşan bir an'ın içinde olduğumuz zannıyla bolluk günlerinin sona ermemesini dileriz.

"Gözlerinizi kapattığınız zaman dünya yok olmuyor değil mi?" (Memento)

Köylüden pancar yok pahasına alınacak, madende kömür, işçilerin ölesiyeye çalışmasıyla elde edilecek, ve bu acımasız çark dönerken memleketin en ucuz şekeri imal edilecektir. Çarkın güvenli biçimde işlemesi için de silahlı külahlı gangster sendikacıların ağzına bir parmak bal çalınacaktır. Her şey 1920'lerin Amerikasındaki gi-

sendikacılar ellerinden kayıp giden iktidarı yeniden ele geçirmek için kan dökerler. Ama topluluklar bir yerde harekete geçtilerse, kurbanlık olmaktan hoşlanmadıkları içindir. Gangster sendikacıların da kanı dökülecektir bu durumda. Çünkü "düşman, kendi kanını görene kadar korkunçtur!" 1976'da Suluova'nın Halk Komiteleri var-

Hastalanıyoruz

Tıp, bir insan sağlığı meselesi olduğu kadar, ahlaki, kültürel ve politik de bir anlama sahip. Eskiden hastalık yaşam için bir istisnaydı. Artık sağlıklı olduğu ispatlanana kadar herkes hasta. Üstelik kimin hasta olup olmadığı da 'tıp profesyonelleri' tarafından kapalı kapılar arkasında, ilaç şirketlerinin finansmanı ile belirleniyor. Silah sektöründen sonra en büyüğü olan sağlık sektörü, bunca harcamaya rağmen sağlık getirmiyor.

Tıp ile yaşarken ölmeyi öğreniyoruz

Bugün ilaç şirketleri, ilaçlarının tanıtımı için en yüksek miktarda yatırımları reklam masrafları için değil, halkla ilişkiler uzmanları ve doktorlara harcıyor. İlaç şirketleri kendilerini meşrulaştıran doktorları kendi elleriyle yetiştirirken, doktorlar bilim adı altında insanlara zehir yazıyor. Üstelik sadece ilaç değil, sağlıklı beslenme piyasası da, yan sektör olarak devreye giriyor.

Kardiyolog dernekleri uluslararası şirket tekellerinin 'kalp dostu' gıda ürünlerinin tanıtımını yaparken, kolesterolün kalp krizinin nedeni olmadığı, bu ilaçların ticari bir rant aracı olduğu, kolesterol ilaçlarının asıl hastalık nedenini sakladığı başkaca doktorlar tarafından bas bas bağırlanıyor. Kötü beslenmeden, hareketsizlikten ve şehir yaşamından kaynaklanan kalp rahatsızlıkları, insanın yaşamını bütünlüklü bir şekilde değiştirmesi ile önlenilecekken, hastalığın nedeni değil sonucu olan kolesterolü düşürmek için üretilen ilaçlar, dünyanın en çok satanlarında birinci sıraya oturuyor. Aslında tıp, zehirlenen insanın sararmaya başlayan suratına makyaj yapmakla görevlendiriliyor. Bu şekilde insanlara zehrin kendisiyle, kirli havayla, fast foodla, aşırı şekerli ürünlerle, ağır çalışma koşullarıyla, yalnızlık, bencillik, stres ve rekabetle yaşamak öğretiliyor. Bir insanın sağlıklı

olması için yapabileceği en iyi şey, hastalık hiç oluşmadan onu önlemek iken, bugün doktorlar hastalığın devamlılığı üzerinden kar ederek var olabiliyor. Çünkü hastalığı önlemek adına yaşamı dönüştürmek, tanı koyarak ilaç yazmaktan çok daha 'masrafsız' oluyor. Ve aslında bu gerçek, kimilerinin hiç 'işine' gelmiyor.

Tıp yalnızca tıp değil..

Sadece hastalanıyoruz. Toplumsal roller de tıp tarafından belirleniyor. Örneğin yapmaktan nefret ettiği bir işi yapmak zorunda kalan bir kimse kronik mutsuzluğa sahip ise, bu durum depresyon tanısının ardından kişiye yazılan anti depresanlar ile geçiştiriliyor. Adına tedavi denilen bu yöntemle kişi ilk olarak 'uyumsuz', 'karşıt' vb. tanımlarla karşılaşmadan, politik sorumluluklarından kurtuluyor.

Doktor ise hastasının sorununun sistemden kaynaklanmadığı, meselenin tamamen biyolojik olduğu yönündeki 'tanısı' ile hastanın ve sistemin suç ortağı oluyor. Üstelik kişinin yaşam koşulları değişmediği takdirde anti depresanın hastayı tedavi başarısı istatistiklerde 'yok' kabul edilmesine rağmen, kişileri yaşam boyu kendine bağımlı kılan ilacın kullanımı hiç durmadan artıyor.

Aynı şey kolesterol ilaçları, kalp rahatsızlıkları, obezite, hipertansiyon, ağrı kesiciler söz konusu olduğunda da aynı şekilde işliyor. Ve dünyanın en çok satan bu ilaçları, kişinin hastalığını önlemeyi değil, tedavi adı altında hastalığının sürdürülebilir kılınmasını amaçlıyor.

Hastaneler hiç bu kadar yaşam merkezi olmamıştı...

Evet sistem artık herkesi muayene etmek, yüksek teknolojideki makinelerini kullanarak bunlar üzerinden kar etmek, her eve en az iki reçete yazmak, kutu kutu ilaçlarla ecza dolaplarını doldurmak ve bir velinimet olarak müş-

terisini her daim kendisine bağımlı kılmak istiyor. Anlayacağınız, bir yaşam merkezi olarak hastaneler alışveriş merkezleri kadar cazip hale getirilmek isteniyor. Geçtiğimiz yıllarda AKP'nin hastanelere ulaşımı kolaylaştırma politikası ile içinde AVM'lerin de olduğu devasa şehir hastaneleri projesi, bu anlayışı temsil ediyor. Hasta insan, bir tüketici olarak hastane şirketlerinden mümkün olan en yüksek oranda 'alışverişe' teşvik ediliyor. Tabi bu alışverişten, herkes ancak 'nasibine' düşeni alabiliyor.

'Herkes'e eşit eziyet hakkı' mı?

Günümüzde sağlık meselesi iktidarın gündelik politikaları ve onların karşıtlığı üzerinden öyle sıkışmış bir tablo içerisinde tartışılıyor ki, tıbbın sorgulanamaz olma durumu tarihte hiç bu kadar keskin olmamıştı. Sağlığı toplumun her kesimine eşit şekilde dağıtma talebi üzerinden yapılan muhalefet politikaları, yalnızca sıkışmış bir siyaset biçimini değil, aynı zamanda iktidarların ve sağlığın ortağı şirketlerin de ağızını sulandırıyor. Kar mantığı üzerinden şekillenen tıbbın eşit dağıtılmasını istemek, aslında büyük bir kör dövüşüne işaret ediyor. Bu taleple birlikte toplumun tüm dikkati, bu yıkıcı sistemin devamını sağlayan iktidarın ve doktorların verdiği zarardan, iktidarların tüketim toplumunun devamlılığını sağlamak için üzerine düşeni yeterince yapmadığına kayıyor.

Böyle bir düzende hizmetlerin daha eşit dağıtılmasını istemek, insanların hasta edici yaşam ve çalışma koşullarına devam etmesini meşru kılıyor. Eğer tıp, bizleri hasta eden sistemin bir devamcısı ve uygulayıcısı haline gelmişse, aslında ilk önce tıbbın kendisini sorgulamamız gerekiyor.

Bildiğin gibi değil..

Yeşilçam filmlerinde bir sahne vardır belki hatırlarsınız, mahalle-

Mine Selin Sayarı
ms.sayari@meydangazetesi.org

nin doktoru hastanın evinde, yatağının başında ona bir arkadaş olarak nasihatlar bulur. Doktor hastasına nasıl yaşaması gerektiği, nelere dikkat etmesi gerektiğini söyler. Doktor olmak, ilaç yazmak değildir aslında. Ve aslında 'doktor olmak' da değildir; karşındakinin yaşamını dert edinebilmek, sahip olduğun bilgiyi ihtiyacı olanla paylaşmaktır. Artık sağlık bilgisi hastanelere ve tıp 'profesörlerinin' tekeline öyle bir kapatılmıştır ki, en basit sağlık bilgilerini bile yıllar yılı kaybetmiş buluruz kendimizi. Artık her müdahale yüksek teknolojilerle hastanelerde yapılmaktadır. Halbuki bugün herhangi bir krize müdahalenin hastane merkezli olmasından dolayı ölen insan sayısı, hastanelerin sağladığı üstün teknikler sayesinde kurtulan insan sayısından fazladır. Ve bütün yaşamsal bilgiler, hastanelere muhtaç olmamız için bizden uzaklaştırılır. Onlarca yan etkisi olan ilaçları kullanmadan önce bir zamanlar evde kullanılan tedavi yöntemleri 'koca karı' işi olarak çoktan bir kenara atılmıştır.

Yaşamak, ama nasıl?...

Acaba tarihte hiç olmadığı kadar kitlesel hale gelen bu hastalıklar mı teknolojiyi geliştiriyor? Yoksa bu kadar büyük endüstrinin, yapay gıdaların, hızlı üretim ve tüketim yaşantısının, şehirlere kapatılarak yalnızlaştırılan insanların olduğu bir toplum mu hastalığın kendisi? Hastalık dediğimiz nedir? Örneğin insanların doğal gelişiminin bir sonucu olan menopoza, östropoza önlenmesi gereken bir hastalık mıdır? Bütün bir yaşamı boyunca 'hastalıklı' bir şekilde ölümsüzlüğü kovalayan insanlar mı olduk? Yoksa mutlu, sağlıklı, bizim ve özgür olan bir yaşam mı istiyoruz? Bu yazı böylesi önemli bir mesele için yalnızca bir başlangıç niteliği taşıyabilir ancak: Büyüyünce ne olmak istersiniz demiyorum, nasıl yaşamayı düşlerdiniz?

Hastaneler Şirketleşti

Hastaneler 2 Kasım İtibariyle Tam Anlamıyla Şirketleştiler.

İki Kasım'da yürürlüğe giren Kamu Hastaneleri Birliği Yasası ile birlikte hükümetin sağlığı piyasalaştırma projesinin en önemli adımı atılmış oldu. Bu yasa ile birlikte her ildeki hastane, şehrin nüfusuna ve hastanelerin büyüklüklerine göre 'birlikler' aracılığıyla yönetilecek. Örneğin İstanbul'da 5, İzmir ve Ankara'da 2'şer birlik olacak. Bu birliklerin başına ise şirket CEO'su niteliğinde genel sekreterler atanacak. Kendi birliği içerisindeki bütün hastanelerinin yönetimi bu CEO'da olacak. Yaklaşık 40 milyar liralık sağlık bütçesinin yönetimi, bu Kamu Hastane Birlikleri'nin bünyesinde yapılacak. Yani Türkiye'nin en büyük şirketi olacak Kamu Hastane Birlikleri'nin denetimi ve yönetimi, bu CEO'ların elinde olacak. Bu CEO'ların yetkilerinin arasında, içinde milyar dolarların döndüğü ilaç ihalelerinin yönetimi, devlet ve üniversite hastanelerinin satılması, kiraya verilmesi ya da işletmesinin devredilmesi var. Bu CEO'ların ise tek bir görevi var, hastaneye daha fazla ve daha fazla kar ettirmek. Eğer kar ettiremezlerse mi? Altı aylık denetimler sonucunda başarısız bulunan genel sekreter ve ekibinin sözleşmesi, sürenin bitmesi beklenmeden feshedilecek.

Neydi, ne oldu?

Aslında basit. Eskiden Sağlık Bakanlığı'nın ve SGK'nın elinde bulunan hizmet üretim yapısı, SSK Hastanelerinin Sağlık Bakanlığı'na devredilmesi ve Sağlık Bakanlığının hastaneleri işletmelere çevirmesiyle birlikte bölündü. Artık tek finansman organı SGK olurken, tedavi hizmeti hastanelerin kendi başlarına halletmesi gereken bir 'iş' haline geldi. Öyle ki, devlet doktorların parasını dahi ancak 5 yıl daha ödemeyi garanti ettiğini, 5 yıl sonra hekimlerin ücretinin, çalıştığı hastanenin kendi döner sermaye ve performansı ile ödeneceğini belirtti. Kamu Hastaneleri

Birlikleri de, bu kendi haline işletilecek hastanelerin yönetimini yapacak yapılar haline geldi.

Sermaye güvende, herkes birbirine rakip

Finans tekeline artık tek başına elinde bulunduran SGK, özel hastanelere ve diğer yatırımcılara 'bu işte çok para var' güvencesini verdi. İlaç sektörü Türkiye'de çok iş var diyerek akın akın yatırım yaparken, özel hastane sayısı hiç durmadan arttı. Bu şekilde son yılların en fazla oranda artan yabancı sermayesi Türkiye'ye sağlık üzerinden giriverdi. (En basit örneğiyle Türkiye'nin en büyük sağlık şirketlerinden birisi Acıbadem grubu, Malezyalı kamu yatırım fonu Khazanah'lara %75 oranında satıldı.

Aslında işin içine yerli-yabancı sermayenin girmesi ve kamu

hizmetleri varmış gibi faturalandırarak rakibini alt etmeye çalışacak. Hasta mı dediniz?

Hasta değil müşteri, hastane değil şirket

İçinde bir çok farklı uygulaması olan 'Sağlıkta Dönüşüm'ün temel 4 ana yöntemi var. İlk olarak tek bir satın alıcı olan SGK'nın tekelleştirilmesi, ikinci olarak sağlık hizmeti sunan yapıların işletmeleştirilmesi, üçüncüsü Sağlık Bakanlığı'nın çoğu sorumluluklarından çekilmesiyle 'düzenleyici' rolünü sahiplenerek Kamu Hastaneleri Birlikleri yoluyla işletmenin politik üssü olması ve son olarak da doktoru robotlaştıran hastayı müşteri haline getiren sistemin tam rekabet verimiyle devam etmesi. Aslında ilk 3 yöntem, Kamu Hastane Birlikleri politikası ile kabaca anlaşılıyor. Doktorlara getiri-

rarı, zararından fazla hale gelirse, hastane hemen onu daha iyi işletecek şirketlere kiralanıyor ya da satılıyor. Piyasanın akıllı, hastanede kurulan ilişkiyi, hekim hasta ilişkisinden, müşteri, hizmet sunucusu ilişkisine çeviriyor. Ne kadar hasta o kadar para, yani aslında hastayı iyileştirmek de uzun vadede para etmiyor.

Artık Cebimizden Daha Fazla Para Çıkacak

SGK bugün sağlık harcamalarının ancak yarısını primler yoluyla finanse edebiliyor. Devlet geçmişte SGK'dan geriye kalan %50 gideri kendisi finanse ederken, artık bu ödemedi elini eteğini çektiğini, yalnızca çok gerekirse müdahale edeceğini ilan etti. Yani geriye kalan %50'lik kısım yine SGK tarafından ödenmesi gereken payın içinde. Bunun finansmanı da has-

Hastanelerin şirketleşmesiyle acil hasta tanımı da değişti; yani rahatsızlanıp acile gittiğimizde iki durumla karşılaşacağız. Birinci durumda rahatsızlığımızın acil olduğuna karar verilecek ve tedavimiz SGK kapsamında olacak. İkinci durumda ise rahatsızlığımızın acil olmadığı teşhisi konulacak ve tedavimiz ücretli olacak. Şirketleşen hastanelerde ücretli hastanın veli nimet olacağı kesin.

hastanelerinin de bütün kamusal özelliklerini yitirerek işletmelere çevrilmesi ile birlikte ilk önce tüm hastaneler birbirine rakip haline getirilirken, ardından SGK ile hizmet sektörü birbirine rakip kılındı. Türkiye koşullarında çok bilindik uygulamalar, işin kanuni gereği olarak karşımıza çıkacak şekilde organize edildi.

Örneğin SGK kendi gelir ve gider dengesini tutturmak için hizmet başı fiyatları düşük tutmaya ve gönderilen faturalarda kesinti yapma yoluna gidecek. Hastaneler ise bunun üzerine kendisinden fatura kesintisi yapan SGK'ya karşı, gereksiz işlem, tedavi ya da harcama yaparak ya da kalitesiz mal kullanımını yükseltip hizmet maliyetini düşürerek, ya da hiç yapmadığı

len performans sistemiyle birlikte, "ne kadar çok muayene, ameliyat, reçete o kadar para" deniliyor. Yani ne kadar eklemek, o kadar köfte politikası hastalar üzerinden uygulanıyor. Doktor, kapının üstünde yanıp sönen numaratorlerle-üstüne bir de acilden sevkleri ile 'ahbap kontenjanını' da eklersek bir hastaya ortalama iki dakika harcıyor. Hasta artık doktor için insan değil, bir bilgisayar görüntüsünü ifade ediyor. Hasta giriyor, röntgen çekiliyor, reçetesi çarçabuk yazılıyor. Sağlık Ceo'larının görevlendirdiği 'hastane yöneticileri' yoluyla, doktorların performansı, hastaneye ne kadar kar ettirdiği üzerinden ölçülüyor. Eğer bir doktor hastaneye yeteri kadar kar ettirmezse, nakil işlemi başlatılabiliyor. Ya da mesele bütün bir hastanenin Birliğe ya-

tanelerin 'verimliliklerini' arttırması yoluyla yapılacak deniliyor. Hastanelerin para kazanmak için 40 takla atacağı gerçeği bir yana, bu açık bundan sonra giderlerin azaltılması-yani hekim ücretlerinin düşürülmesi, görevden alınması ya da primlerin zamanla daha da arttırılması- ya da 'fark' adı altındaki hastanelere verilmiş ek ücret alma opsiyonunun genişletilmesi yöntemiyle olacaktır.

Örneğin eskiden bedava olan muayene ücreti, 15 TL'ye kadar varan sabit ücretlerle belirlendi. Bununla birlikte acil kabul ettikleri haller dışında hiç kimse hastaneye direk gidip hastane tarafından tedavi edilmeyecek.

Arka Sayfada Sürmekte

Acil durumlarda artık yalnızca ölmek üzere olmak ya da yaralanmak söz konusu olduğunda kabul ediliyor. Bunun dışında acile herhangi bir durum için muayeneye gidildiğinde eğer ölmek üzere değilsen muayene ücreti 75 kuruştan 15 tl + tedavi ücretine yükseltildi. Eskiden özel hastanelerde bedavaya yapılacak denilen bypass işlemlerinde, bugün 10.000 tl'nin 9000 tl'sinin geri ödeme zorunluluğuyla geri geliyor. Diş sağlığı ise sağlık sigortasının genel kapsamının neredeyse tamamen dışına çıkartılıyor.

Üstelik genel sağlık sigortasına sahip hastalar, yalnızca prim değil, aynı zamanda katılım payları ve ilave ücretler ile hastanelerin koyduğu farkları da ödeyecek. Sigortalı kimselere verilecek tüm hizmetlerin miktarı, kapsamı ve süresi SGK tarafından sınırlandırılabilir. Temel teminat paketi dışında kalan hizmetler için 'tamamlayıcı' sigorta yapılması istenecek, dolayısıyla bunun için de ayrıca cepten ödeme yapmak gerekecek. Örneğin robotik cerrahi yöntem ile yapılan işlemlerde prostat lazer tedavisi veya plazma-kinetik tedavisi için devletin belirlediği fiyat bin 300 TL. Ancak sağlık kuruluşu hastaneden türlü kılıflarla 3 bin 900 liraya kadar ücret talep edebilecek. Bu şekilde arada açılan 'fark' kapanacak. Yani aslında buz dağının görünmeyen yüzü yavaş yavaş ortaya çıkacak..

Ahlaksız Doktorun Bıçak Parası gitti "Kanuni Fark" Geldi

Sağlıkta Dönüşüm programının en önemli propagandalarından birisi "bıçak parası gitti, artık hekimlerin açgözlülüğüne dur diyeceğiz" şeklinde tezahür etmişti. Elbette toplumun her kesiminde 'bıçak parası' mağdurları bu durumun sağlıkta iyiye işaret olduğunu yorumladı. (gerçekten de güzel bir hayaldi) Eskiden bir tıp fakültesinde profesör veya doçent tarafından ameliyat edilecekse, döner sermayenin kestiği ameliyat ücreti bıçak parası olarak adlandırılıyordu. 29 Eylül 2012`de yayımlanan Sağlıkta Uygulama Tebliği (SUT) ile eskiye dönüşün işaretleri, hem de bu sefer 'kanuni bıçak parası' şeklinde kanunlaştırıldı. Artık 'öğretim üyesi muayenelerinde ücreti arttırma ve farklılaştırma uygulamalarında kurum kendisi yetkilidir' ibaresi ile hastane devlet tarafından kanuni bir yetki ile donatılarak 'bıçak parası' almaya muktedir kılındı. Bıçak parası artık ahlaksız değil kanuni oluyor.

Eczane: Devletin Yeni Tahsildarı

Devlet hasta neleri, Eğitim Araştırma Hastaneleri, Üniversite Hastaneleri, Özel Dal Hastaneleri'nde muayene olduğunuzda, randevu aldığınızda, tahlil yaptırdığınız, röntgen çektiğinizde vs. hastaneye herhangi bir ücret ödemezsiniz. Çünkü ödemeniz gereken meblağ, kimlik numaranıza borç olarak kaydedilir. İlaçlarınızı almak için eczaneye gittiğinizde ise sizden tahsil edilir. Emeklilik varsa bu borç maaştan kesilir, sigortalı çalışanlarda elden tahsil edilir. Emekli olmayanlarda %20, emeklilerde %10 katılım payı, buna ek olarak hastane muayene ücreti ve devletin ilaçtan aldığı ayrıca fiyat farkı, eczanelerde şişkin bir faturayla karşılaşmanıza sebep olacaktır. Dolayısıyla, parayı ödememek için de iş işten geçmiştir. Üstelik son zamanlarda emeklilerin maaşlarından yapılan sağlık kesintileri, uçuk rakamlara varabilmektedir.

Artık Hastanede Rehin Alınmayacağız: Doğru Hapishaneye

Hastane parasını ödeyemediği için hastanede rehin alma politikasını bitireceğiz, artık rehin alma yok dediler. Ancak uygulamalardan anlıyoruz ki, devlet artık işi daha temiz halletmek istiyor. Faturayı ödemeyen hastalar evet rehin alınmıyor. Çünkü kendilerine hastaneden çıkış almadan senet imzalatılıyor. Süre geçiminin akabinde ise icra takibi başlıyor. Takipte de ödeme alınmazsa, doğru hapishaneye.

Sağlık Kötüye Gidiyor, Harcama Kat ve Kat Artıyor

Üstelik bunca özelleştirmeye, ilaca, sağlık harcamalarındaki olağanüstü artışa rağmen bir türlü 'iyileşemiyoruz.' 2007-2009 yılları arasında reçetelerin fatura tutarı %43.6 oranında arttı. Son 10 yıl içerisinde kutu ilaç tüketiminde korkunç derecede bir artış mevcut. Tedavi için hastaneye başvuranların sayısı ise, hiç durmadan artıyor. Paranın, artan teknolojinin ve hekime ulaşımın daha kolay olduğunun iddia edildiği ve cebimizden kat ve katıyla çıkan paraya rağmen, bir türlü iyileşemiyoruz. Üstelik bu artış, nüfus artış oranının da çok çok üstünde. Toplumda 10 kişiden 8'i hastayım diyor. Sağlık sistemi hastanın hastalığının sürdürülebilir bir şekilde devam etmesinden kar ediyor. İlaç şirketleri, Türkiye'deki hasta profilinden ve kendilerine muhtaç olmasından ise, son derece memnun görünüyor. Hastaneler ise anlaşılana o ki, hastayı 'iyi' etmek istemiyor.. Halimizin iyiye gitmediği kesin.. Belki de şöyle sormak gerekiyor, tüm bu harcamalar bize yaramıyorsa, kime yarıyor?

Kullan at Kılavuz

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Yıllık İzin:

İşçi-işveren ilişkisinde en sık yaşanan sorunlardan birisi de yıllık izin kullanımında yapılan haksızlıklardır. Çoğunlukla güvencesiz çalışma koşulları ve taşeronlaşmanın yoğun yaşandığı sektörlerde görülen bu ihlal, şikayet edilmesi halinde ceza yaptırımıyla karşı karşıya kalır.

Yıllık izni kimler kullanabilir?

İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir. Bir yıldan az süren kampanya işlerinde çalışan ya da mevsimlik işçilerde ücretli izinlere ilişkin hüküm uygulanmaz.

Yıllık ücretli izine hak kazanmak için gerekli olan bir yıllık çalışma süresinin hesabında işçilerin, aynı işverenin bir veya çeşitli işyerlerinde çalıştıkları süreler birleştirilerek göz önüne alınır.

Yıllık İzin Süreleri Ne Kadardır?

Bir yıldan beş yıla kadar çalışanlar on dört günden; beş yıldan fazla, on beş yıldan az olanlara yirmi günden; on beş yıl (dahil) ve daha fazla olanlara ise yirmi altı günden az olmamak kaydıyla, ücretli izin kullanma hakkı vardır. Bununla birlikte 18 yaşından küçükler ve 50 yaşından büyükler, 20 günden az yıllık izin süresine sahip olamaz.

İşçinin yıllık ücretli izni, patron tarafından üçer beşer bölünebilir mi?

Yıllık ücretli izin süresi patron tarafından bölünemez. İşçinin kıdemine göre hak etmiş olduğu izin sürelerinin sürekli bir biçimde verilmesi zorunludur. Ancak hak edilen izin süreleri tarafların anlaşması suretiyle, bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere en çok üçe bölünebilir.

İzin esnasında raporlu hastalık, izin içerisinde mi dahil edilir?

İş Kanunu'nda yıllık ücretli iznini kullanan işçinin hastalanması ve istirahat alması du-

rumunda geçen sürenin yıllık izinden sayılıp sayılmayacağı konusunda bir düzenleme yok. İşçinin yıllık izin kullanmasındaki asıl amacın dinlenmesi olduğunu kabul ettiğimize göre, izinde hastalanan işçinin istirahatli olduğu sürenin yıllık izin süresinden sayılmaz. Daha sonra, uygun bir zamanda izinde raporlu olarak geçirdiği süre kadar izin kullanma talebinde bulunabilir. Dinlenme ve hastalık izinleri yıllık izine mahsup edilemez. İzinde çalışma yasağı ve izinin bölünmezliği kuralları bunu destekler. Yani yıllık izinden amaç anayasada da belirtildiği üzere, işçinin tam olarak dinlenmesinin sağlanmasıdır.

İzin ücretimi ne zaman alabilirim?

İşveren, yıllık ücretli iznini kullanan her işçiye, yıllık izin dönemine ilişkin ücretini, ilgili işçinin izne başlamasından önce peşin olarak ödemek veya avans olarak vermek durumundadır. Yıllık ücretli izin hakkını kazanan işçinin iznini kullanmadan iş akdinin sona ermesi durumunda, hak edip de kullanmadığı izin ücreti işçiye ödenir. Hizmet akdinin işçi veya işveren tarafından feshedilmesinin önemi yoktur. Hatta sözleşmenin işveren tarafından feshedilmesinin haklı bir nedene dayanmasının da izin ücretinin ödenmesine etkisi yoktur. Eğer sözleşme sona ermeden önce işçi yıllık ücretli izin hakkını kazandı ve kullanmadıysa, ücretini alacaktır.

İşçi haklarından doğan alacakların zaman aşımı süresi nedir?

Kıdem tazminatı dışındaki işçilik hakları, 5 yıllık zaman aşımına, kıdem tazminatı ise iş sözleşmesinin feshinden itibaren on yıllık zaman aşımına tabidir. Bu dava için İş Mahkemesi'ne başvurmak gerekir. Fazla çalışma, genel tatil, bayram ve yıllık ücretli izin paraları beş yıllık zamanaşımına bağlı işçilik haklarındandır. Bununla birlikte dava aşamasında zorluk çıkarmaması açısından işten ayrılıken 'ibraname' adı altında işçinin tek tek hak ve alacakların sayıldığı ibra sözleşmesini, hiçbir şekilde imzalamamak gerekmektedir.

YALINAYAK

Açlığın Sayımı

1

Ölüm Orucunda otuz beşinci günün...

Uzaktan gelen takırtılar.. F tipinde yeni bir sabahın başladığını söyleyen metalik gürültüler.. Dört küçük tekerin beton zeminde sürtünmesi.. Mazgal kapaklarının takırtıyla açılıp açılıp kapanışı.. "Kahvaltıııı" diye bağırarak gardiyanların sesi...

Uyanırsın ve hücren henüz yeni aydınlanmaktadır. Bugünün Tekirdağ F Tipi için özel bir gün olduğunu bilmiyorsun henüz. Koşa koşa alt kata inersin. Mazgal kapağı sertçe açılır ve "kahvaltı" diye bağırır gardiyan. Sonra seni görünce "günaydın" der...

"Günaydın" dersin... Şeker, tuz ve limonunu uzatır gardiyan mazgaldan. Suların sayımda, demir kapı açıldığında verilecektir...

Bu arada arkadaşların da uyanır... İki ölüm oruçcusu ve bir açlık grevcisinden ibaret üç kişilik hücrede mükellef bir sabah kahvaltısı... Ketilda kaynatılmış su, şeker, çay ve bir tencere... Henüz demlik satmıyorlar kantinde. Çay ve sigara... Dışarıdan bakanlara ölüm orucu diyetini anlatmak için çok fazla enerji harcamana gerek yok... Su, tuz ve şeker... Şekeri fazla kullanırsan süreçten çabuk düşersin...

Süreçten çabuk düşmek demek çabuk ölmek anlamını taşımaz her zaman...

Çok şeker demek, sinir sisteminde hızlı ve derin bir tahribat demektir...

Eğer ölüm orucu diyetinde B1 vitaminine yer vermiyorsan altmış

ya da yetmişli günlerde kusmaya başlarsın...

Kusmaya başlaman demek, artık sıvı almanın mümkün olmadığı bir noktaya hızla erişmen anlamına gelir...

Sonra bir gece uyursun ve eğer seni alıp zorla müdahale etmezlerse bir daha uyanamazsın... İyi senaryo budur...

Müdahale edecek olurlarsa ne zaman uyanacağını kimse bilemez. Ya da uyandıığında kaç yaşında bulacaklarını seni...

Çok şeker demek zamanda yolculuk demektir...

Uyanırsın ve on beş yaşındasındır artık...

Uyanırsın ve dokuz yaşında bulursun kendini...

Uyanırsın ve on sekiz yaşındaki kardeşine "baba" demeye başlamışsındır...

Bilim adamları, bilim kadınları filan bu zamanda yolculuk hadisesine Korsakof sendromu adını verirler... Alkolik demans diyenler de yok değildir...

Dışarıdan bakanlara ölüm orucu diyetini anlatmak için çok fazla enerji harcamana gerek yok... Bol sıvı az şeker... Şekerli suyuna azıcık da tuz koymak gerek... Günde bir çay kaşığı kadar... Çay ve kahveyse şimdilik, sadece keyifli anlarını biraz daha şenlendirmek için kendine verdiğin bir ödül gibi... İleride sıvı alımını sürdürebilmek için ağız tadını değiştirmen gerekecek ve o zaman daha çok çay tüketebileceksin...

Şekerli suya tuz eklemek mideni

bulandırıyor çeyrek çay bardağı limon sıkıp, bir çay kaşığı tuzu o limonla da tüketebilirsiniz...

Ama bunların hepsi ileriki meseleler... Şimdi, çay ve sigaradan ibaret olan o mükellef kahvaltıdan dinç kalkıp, sayıma hazır olman gerek.

Bir hafta içinde doldu buralar. Kartal'daki bütün siyasi erkekler burada artık. Gebze, Edirne ve Kandıra'dan da getirilenler oldu...

Her sabah saat sekizde sloganlar, bağırtılar, dövülen kapı sesleri eşliğinde bekliyorsun sayımı... Ve saat sekiz... Ve sadece açılıp kapanan kapı sesleri geliyor şimdi uzaktan... Bugünün Tekirdağ F tipi için özel bir gün olduğunu anlamak için beş koridor kaldı sadece... Alt kattasın ve dağınık şekilde voltalısınız hücrede...

Dört... Üç... İki...

2

İki ölüm oruçcusu ve bir açlık grevcinin ikamet ettiği, üç kişilik hücrenin kapısı gürültüyle açıldığında, içeriye en az on beş gardiyan doluyor. Hücrenin dışında da görebildiğin beş tane daha var...

Herkes devletten habersiz kuş uçmaz zannetse de onun aritmetiği zayıf biraz...

Devletin üç kabak kafalıyı saymak için ihtiyaç duyduğu eleman sayısı yirmi burada... Tek kişilik hücrelerde de durumun değişmediğini biliyorsun...

Elbette ileride beşlere altılara düşecek bu rakam ama şimdilik yeni ve özel bir şey yok bunda...

Her günkü seremoni...

Erdoğan Yücel*

Başgardiyana, elindeki defterden fotoğraflara ve hücredeki üç kabak kafanın yüzlerine bakarak orada olup olmadığını anlama çabasında... Tuvalet hariç altı metre karelik alt katta, ne kadar dağınık durulabilirse o kadar dağınık duran üç adamı azıcık ittirip homurdanıyor...

İşte yeni ve özel olan şeyi hep beraber anlamamızın tam zamanı...

Kimsenin adını okumuyor ve tek sıra hazırolda durup "BURDA" demenizi istemiyor sizden... Devletin, hücredeki üç başkabağı tekme, yumruk ve falakayla saymaktan vazgeçtiği ilk sabah sayımındasın...

Gazeteler ölüm oruçlarının "Hayata Dönüş" operasyonuna rağmen devam ettiğini filan yazıyorlar arada sırada. Ve iyi niyetlisi, kötü niyetlisi, nerede duracağına karar verememişiyle ölüm oruçlarından söz eden tüm kalemler "boşuna eziyet etmeyin kendinize" diyorlar; "devlet çok kararlı, siz siz olun boşuna ölmeyin!"

Tekirdağ F Tipi'nde o sabah, tüm başkabağlar ölüm orucu ya da açlık grevinde olduğu için rutin sabah dayağının sona erdiğini yazmıyor hiçbirisi...

Bu özel günü kutlamak için birer fincan şekerli sıcak su koyarken, sayım bitince bangırdamaya başlayan radyoya kulak veriyorsun...

Bugün burada ilk kez merkezi yayında TRT FM dinleniyor...

Bugün özel bir gün...

Star FM'den kurtuluşu kutlamak için de bir sigara yakıyorsun...

*** 2001 yılında Tekirdağ F tipi Cezaevinde ölüm orucunda 123 gün kalmış direnişçi.**

Gangnam'dan Atla Gel Guryong'a

İstanbul'da Üçüncü Havalimanı Projesi Terkos Gölü Çevresindeki Köylüleri Korkutuyor

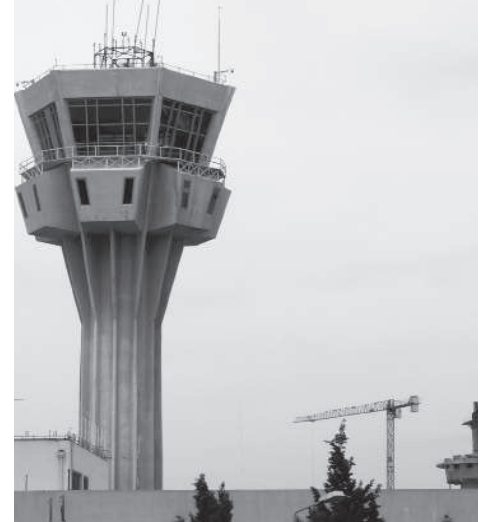
İstanbul'da yapılması planlanan 3. havalimanının nereye yapılacağı açıklandı. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, İstanbul'a 3. havalimanının Terkos Gölü yakınlarına yapılacağını söyledi. Çatalca ile Arnavutköy arasında yapılacak olan havalimanını, civar köylerde oturanlar ise endişeli bir şekilde bekliyor.

Havalimanı projesinin imar planına göre, yeni havalimanı yapılacak arazinin %70'inin ormanlık arazi olduğu öğrenilirken, Eyüp ve Arnavutköy sınırlarında olacak havalimanının çevresinde İhsaniye, Akpınar, Yeniköy, Tayakadın köyleri bulunuyor. Buralarda yaşayan köylüler ise gerçekleştirilecek projenin maden ocaklarını kapatacağından ve otluk alanları yok edeceğinden dolayı bir hayli tedirgin.

Köylerdeki arazilerin fiyatları artmış olsa da köylü, topraklarının kamulaştırılacağı endişesi taşıyor. Akpınar köylülerinden Hamdi Akın endişesini şu sözlerle dile getiriyor: "Biz mandacılık yapıyoruz. 30 dönüm arazim var. Daha önce 14 dönüm arazim maden sahaları nedeniyle kamulaştırıldı. Geri kalan arazimi istiyorlar ama satmıyorum. Satarsam hayvancılık yapamam ve yaşayamam."

1500 kişinin yaşadığı Akpınar Köyü'nde yaklaşık 1000 kişi maden ocaklarında çalışıyor. Yeni kurulacak havalimanının maden sahalarında yapılacağı öğrenilirken köylüler maden ocakları kapanınca işsiz kalacaklarını söylüyor. Ayrıca köylüler artık hayvancılık yapamayacaklarını da düşünüyor. Çünkü yapılacak havalimanı hayvanların otlama alanlarını da yok edecek.

Köylülerin yaşam alanlarını yok edecek yeni havalimanı projesinin belirsizliği sürerken Yeniköy Muhtarı Timuçin Çelik "Havalimanının aşırı bir etkisi olacağını düşünmüyorum. Ancak başbakanın bahsettiği kanal buradan geçerse köy diye bir şey kalmaz. Şu ana kadar büyük bir belirsizlik var." dedi

“ Güney Kore'de üç bin kişinin yaşadığı yoksul semt Guryong'un gecekondualarının arkasından yükselen Gangnam'ın gökdelen manzaraları "Gangnam Style" şarkısının hikayesini daha anlaşılır kılıyor.

Bir yer var... Adı Guryong. Aslında adı var, ama kendi haritada yok. Burası Güney Kore'de yapılan 1988 Seul Olimpiyatları esnasında şehri güzelleştirmek için yerlerinden silahla ya da öldürülerek çıkartılan insanların yaşama-ya başladığı bir gecekondu semti. Yaklaşık 3 bin kişinin yaşadığı Guryong sakinlerinin hiç bir mülkiyeti, işi ya da sağlık güvencesi yok. Bir çoğu hayatını kağıt toplayarak, güvencesiz kısa süreli işlerde çalışarak, temizliğe giderek ya da hırsızlık yaparak idame ettirmeye çalışıyor. Elektrikleri kaçak, ısınmayı kömürle yapıyorlar, ve sobadan çıkan yangınlar, onlar için artık bir 'vaka' değil. Guryong'da en son çıkan yangında 20 ev ve canı, küllerle birlikte yok olup gitti. Taksi şoförlerinin bile gitmek istemediği bu gecekondu semti, geçtiğimiz ay bir özel şirket tarafından ziyaret edildi. Gecekondu sakinlerine 'size daha uygun' evler yapacağız denilerek belirli planlar gösterildi. Gecekondu sakinleri ise, politikacıların hiçbir sözüne güvenmediklerini, gelir kaynağı olmayan kendilerini bile borçlandırıp bölgeden zorla çıkartacaklarını söylüyor. Aslında bu derme çatma evlerin arkasından uzanan Gangnam'ın muhteşem gökdelen manzarası, hikayeyi daha anlaşılır kılıyor.

Taksi şoförlerinin gitmek bile istemediği Guryong ile Gangnam'ın arasında sadece 6 şeritten oluşan bir yol ve 30 hektardan oluşan ağaçlık bir arazi bulunuyor. 1988 yılında Seul Olimpiyat Oyunları hazırlıkları sırasında buraya yerleşen 2 bin kişi bugün metrekaresi 10 bin dolardan başlayan evlerin satıldığı Gangnam'ın kıyısında açlık ve sefalet içinde yaşam mücadelesi veriyor. Yüksek yaşam standartlarına sahip Gangnam'da ise dillere des-

tan bir zenginlik var. Son moda trendleri takip eden, zengin, sosyetik, diğer bölgelerde yaşayanlardan ayrılan bir yaşam tarzına sahip insanların oturduğu Gangnam, Seul'un diğer zengin bölgelerinden önemli bir farka sahip: Gangnam, 'sonradan görme' zengin kesimin büyük çoğunlukta yaşadığı bir bölge. Dolayısıyla da, alt sınıfların içinde olabileceğini sandığı, özendiği ve fırsatını bulduğunda her an kaçabileceği bir yaşam standardını temsil ediyor.

Bir süredir kulaklarımıza çalınan, orda burda dinlediğimiz PSY'nin 'OPPA' Gangnam Style!' şarkısı da, klibi de PSY'nin ifadesine göre, Gangnam'daki aşırı tüketimi, lüks düşkünlüğünü yermek için yapılmış. PSY bu şarkıda seçkin ailelerin Gangnam'daki müsrif yaşamlarını, ama en çok da bu lüks yaşama özenerek böyle yaşamayı bir halt sananları eleştirmek istemiş. Şarkı sözlerinin bir kısmı şöyle: "Gün boyunca sıcak ve insancıl bir kız, bir fincan kahvenin özgürlüğünde nasıl eğleneceğini bilen kaliteli bir kadın, gece çöktüğünde, kalbi yanan bir kadın, böylesine kıvrımları olan bir kadın."

Gangnam'da günlükleri 10.000 won(15 tl) olan kadınlar, her ne olursa olsun sabah Starbucks'a gidip 6000 won'a kahve içmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Akşam evlerinde 4000 won'a aldıkları kuru makarnayı yemek onlar için hiç dert değil. Çünkü evlerinde kimseye 'görünmüyorlar'. Fakat onlar için Starbucks, 'bir fincan kahvenin özgürlüğünün yaşandığı' bir statünün simgesi artık. Akşam eve döndüğünde ise, her şey kaldığı yerden..

Güney Kore, ekonomik model

olarak Türkiye'nin en çok örnek aldığı ülkelerden birisi olarak stratejik ortaklık sözleşmeleriyle ekonomik gündemden hiçbir zaman düşmedi. Geçirdiği krizin ardından aylık 60-70 dolara çalıştırdığı işçiler ve en son Samsung'da ortaya çıkan çocuk işçi gerçekleriyle, dünyanın en hızlı ve istikrarlı büyüyen ülkeleri arasına girdi. Ülke içindeki ekonomik eşitsizlik, toplumun en büyük genel karakteristiğini oluştururken, toplumsal kimlik bunalmaları da bu eşitsizlikler üzerinden şekillendi.

Anlayacağınız Gangnam Style şarkısı bize buradan görünen ya da Amerikalıların anladığından daha farklı bir ifadeye sahip Güney Kore'de. Elbette şarkıyı anlamayan bizler için yeni bir Macarena'dan ya da Pump It'ten daha farklı olmayacaktır ifade ettikleri. PSY şahsı muhteremin türlü komikliklerle anlatmaya çalıştığını dünyada kaç kişi anlayabilmiştir, onu bilmem. Gerçekten anlatmak isteyen böyle bir yol mu izlemeli, orası da muamma. Zaten kendisi de bir Gangnam'lı olan Psy'nin yaptığı milyon dolarlık sponsorluk anlaşmaları ile müzik şirketleri ile imzaladığı sözleşmeler bir yana, en son BM Genel Sekreteri Ban ki Moon abisiyle çektiği fotoğraf, işin en 'gangnam style' görüntüsüydü belki de. Kesin olan bir şey var ama, anlatılan yalnızca Korelilerin hikayesi değil..

*Merak edenler için Yang Yunho yapımı Holli-dei adlı Kore filmi, gerçek bir hikayeyi, devletin 88 Güney Kore Olimpiyatları'nda "mısaflırlara çirkin görünür" diye yıkıldığı gecekonduarda çıkan isyanı anlatıyor. Güzel bir film değil belki ama, iyi bir dönem filmi olarak izleyiniz...

MASLAK KUŞATMASI

"İşte orman" sözü, bu binaların yanındaki ormandan çok ormanın ortasına yerleştirilen beton yığınının belirtiyor.

Ali Ağaoğlu son reklamında masadaki tüm projeleri elinin tersiyle itip "beni anlamıyorsunuz, istediğim başka bir şey" diyor

Deniz kumundan yaptım, oldu!

Bundan çok evvel, daha Ağaoğlu, ağa olmadan önce çıktığı bir tv kanalında depremle ilgili konuşurken nasıl da "samimiydi". Kelimeler ağızdan bir çırpıda nasıldaki akıvermişti de müteahhitlerin nasıl kolay para kazanma uğruna insan yaşamını hiçe saymalarını itiraf etmişti: "İstanbul'da binaların yüzde 70'i güvenli değil... Çoğunun inşaat malzemesini ben sattım. Kumları Marmara'dan çektik, demirleri hurdacıdan aldık. O devir öyleydi. Binalar iman kuvvetiyle ayakta duruyor. Deprem olursa ölen şanslı sayılır."

Oysa kendisinin baş aktör olarak görüldüğü reklam filmlerinde bu tür acemilikler yapmıyor. Her söz özenle seçilmiş, her görüntü üzerinde çalışılmış. Ama, kendi reklamında oynayan acemi bir ağa görünümünü vermek Sinan Çetin için çok da zor olmasa gerek. Ali Ağaoğlu daha piyasada yokken hatta herkesten evvel Cihangir semtinde pek çok bina satın alan bir tacir Sinan Çetin. Belli ki bu iki rantçı, kafa kafaya vermiş, hummalı bir çalışma yürütmüşler. Neticede, Ali Ağaoğlu'nu bu kadar bilinir kıldığı için de Sinan Çetin "işini iyi yapmış"a benziyor.

Yalnızca reklamı gören birisi, o tüm binaları Ağaoğlu çizdi, temelini o attı, betonunu o döktü, sıvasını o yaptı sanır. Gerçi arkasında az da olsa işçiler görünmekte ama, yüzleri güleç, neşeli, yüzleri al al bu figürleri hiçbir inşaatla bulamazsınız. "Yapı yeri, bayram yeri

değil. Türkü söyler gibi yapılmıyor yapılır."

Kentin en eski semtlerinin yıkılarak yeni rant alanlarının açılacak olması Ağaoğlu gibilerinin ceplerini ve gözlerini doyurmaya yetmiyor olsa gerek ki, bu kez de, kentin oksijen kaynağı orman arazilerinin de imara açılmasının startı verildi. Ağaoğlu'nun reklamında dolaştığı ağaçlık alanlar da muhtemelen yapmayı planladığı sitelere kurban verilecek.

Neyin mimarı?

Zaten ucuza elde ettiği arazilerden büyük büyük rantlar elde eden Ali Ağaoğlu son reklamında masadaki tüm projeleri elinin tersiyle itip "beni anlamıyorsunuz" diyerek yakınıyor. Seni çok iyi anlıyoruz Ağaoğlu. Paranın ve sermayenin mimarı Ağaoğlu, kendine has üslubu, özgüveni, rahatlığı ile yeni zenginliğin iyi bir temsilcisidir. Yeni reklamında at sırtında bir ormanda gördüğümüz Ağaoğlu, bu projesini tamamlamak için yüzlerce ağacın kesilmesine neden olacak. Maslak 1453 ismini verdiği bu projenin o bölgenin Şişli belediye sınırlarından çıkarılıp Sarıyer belediye sınırlarına dahil edilme planlarının hemen ertesinde açıklanması da ne kadar da tesadüf. Üstelik geçtiğimiz günlerde, bir önceki inşaat projesinde yaptığı evlere daha düşük vergi ödemek için fatura sahteciliği yaptığı, mahkemece ortaya çıkan Ali Ağaoğlu'nun, hesap vermek yerine daha da aymaz projelerle yeniden karşımıza çıkmış olması, Ağaoğlu'nun yukarılardan bir yerlerden kayırıldığı bir gerçek. Bu yönüyle, arzulanan yüksek tüketime başta edildikleri bir yaşamın mimarı olduğu çok açık.

Müzik

Wind Of Change

Değişen Dünya'nın Propaganda Şarkısı
Scorpions'un 90'lı yıllarda sosyalist devletlerin otoriter rejimlerine karşı kapitalist devletlerin sahte özgürlüğünü öven şarkısı değişen dünyanın sembolü oluyor.

Alman bir müzik grubu olan Scorpions'ın 90'lı yılların başlarında dünya müzik listelerinde en üstlerde yer almış bir şarkısıdır Wind of Change. "Değişimin rüzgârı" adlı bu şarkının melodisi nesillerin diline dolanmış, romantik bir aşk melodisiymiş gibi, şarkının başında çalınan ıslık herkesin hafızalarına kazınmıştır. Fakat Scorpions'ın Wind of Change şarkısının bestelendiği yıl, ilk kez çalındığı mekân, şarkının sözleri ve "tarihsel bir belgesel" kaygısıyla hazırlanmış klibi dönemin siyasal yapısına göre çok manidardır. Scorpions bu şarkısıyla bir şarkının yalnızca bir şarkı olmaktan çok öte bir misyon taşıyabileceğinin emsali olmuştur.

"Moskova'yı takip ediyorum, Gorky Park'a doğru. Değişim rüzgârını dinleyerek" sözleriyle başlayan şarkı 1990 yılında Berlin Duvarı'nın yıkılışından hemen sonra bestelenmiş ve ilk kez Moskova Meydanı'nda gerçekleşen bir konserde çalınmıştır. "Hiç düşünmüş müydün bu kadar yakın olabileceğimizi, kardeş gibi? Gelecek havada, onu her yerde hissedebiliyorum; değişim rüzgârlarıyla birlikte esiyor" şeklinde devam eden şarkı, Soğuk Savaş'ın sonlanmasının ardından bestelenerek, yaratılmakta olan yenedünya düzeninin "iyimserliği"ne bir hayli vurgu yapmıştır.

Scorpions konserlerinde binlerce insanın dinlediği ve dinlerken kendinden geçtiği bu parça, bugüne kadar çoğunlukla aksettirildiği gibi verdiği "dünya barışı" mesajının çok ötesinde bir yerlere değinmektedir. Grubun vokalisti Klaus Meine tarafından yazılmış şarkının sözleri, klibindeki görüntülerle birlikte değerlendirildiğinde ise son derece ironik bir tablo ortaya çıkmaktadır.

1953 Doğu Alman Ayaklanması'nın görüntüleriyle başlayan klip, Berlin Duvarı'nı inşa eden işçilerin görüntüleriyle devam ediyor. Bundan sonra Tiananmen'deki öğrenci olaylarından, Çavuşesku'nun devrilmesine, karşılaştıkları protestolar karşısında geri çekilen Çin Ordusu'na kadar birçok "tarihsel an" ekrana yansıtılıyor. Ekranda "zorbalara karşı mücadele ederek kazanan halklar"ın görüntüleri

dönerken fonda şu sözler yankılanıyor: "Beni anın sihrine götür, bir şanlı gecede, yarının çocuklarının hayal kurduğu yere, değişim rüzgârlarında"

Mihail Gorbaçov'un Amerikan Başkanı Ronald Regan'la silah denetimi anlaşması yaptığı ve el sıkıştığı Reykjavik Zirvesi'nin görüntüleriyle birlikte dinleyiciyi "anın büyüğü"ne (magic of the moment) çağıran Scorpions'ın anlattığı değişim bu sözlerle iyice netlik kazanıyor. Moskova Meydanı'nda deri ceketleri, uzun saçları ve gitarlarıyla yürüyen Scorpions üyelerinin kapıldığı rüzgâr, şarkıda söyledikleri gibi bir fırtına gibi esiyor ve Wind of Change şarkısı şu sözlerle sonlanıyor: **"Değişim rüzgârı dümdüz esiyor zamanın yüzünün içine, Özgürlük zilini çalacak olan bir rüzgâr fırtınası gibi. Zihnin barışı için, bırak balalaykan şarkı söylesin, Gitarımın söylemek istediklerini."**

Şarkı bu sözlerle sonlanırken ekranda beliren dünya görüntüsünün, 90'lı yılların başından itibaren küreselleşmeyi gösteren bir figür olarak, kapitalistler tarafından kullanıldığına tanıklık ediyoruz. Kapitalizm küreselleşirken, antikapitalist her şeyi klibin sonundaki demir kapının ardına kilitliyor.

Tüm zamanların en iyi 10 parçasının arasında bulunan, Alman televizyon kanalı ZDF'nin yüzyılın en iyi şarkısı seçtiği bu şarkıyı bugün dinlediğimizde ise Scorpions'ın bahsettiği değişim rüzgârının ne taraftan estiğini daha iyi anlıyoruz. İnsanları "anın büyüğü"ne çağıran bu şarkı, rüzgârla esen değişimin kendisinin küreselleşen kapitalizm olduğunu açıkça gösteriyor. Kapitalizmin giremediği toprakları, duvarın yıkılışıyla kapitalizmin tahakkümü altına alan, duvarın yıkılmasıyla barışın, kardeşliğin, adaletin kazandığını iddia eden iktidarların neleri değiştirdikleri gün geçtikçe daha da açığa kavuşuyor. Rüzgârın esmeye başladığı günden bugüne dünyanın birçok coğrafyasında yaşanan savaşlar, açlık ve yoksulluk değişen şeyin yıkılan duvarlar değil; duvarlar ve sınırlar tanımayan kapitalizm olduğunu açıkça gösteriyor.

Sinema

"Merhaba, ben Refik. Yarın sizi hatırlamazsam kusura bakmayın"

Gürşat Özdamar
gozdamar@meydangazetesi.org

Yıllar sonra belki bir başka film de bugünü anlatacak

Bir film, her zaman yalnızca bir film olmayabiliyor. 30 Kasım'da gösterime girecek olan "Simurg" filminin fragmanını izlerken ilk akla gelen şey, bende bu oldu: "Burada anlatılanlar yaşandı."

Refik'le film kolektifinde tanıştım. Tanıştım dediğim, kendisi gibi eski tutsaklarla yürüttüğümüz sinema çalışmalarına geliyordu. Geliyordu gelmesine ama uzun süreli açlık grevi-ölüm orucunda kalmış olması, bu süreç boyunca başta B1 gibi vitaminleri alamamış olmasından kaynaklı olarakta diğerlerinde olduğu gibi Refik'te de "yakın dönemli hafıza kaybı" vardı. Bu durumu ilk keşfeden doktorların isimlerinin verildiği Wernicke-korsakoff denen bir sendrom, uzunca bir süre adli tıp kurumu tarafından kabullenilmedi. Operasyonda kurşunlanan ve yakılan birçok tutsağa göre, bu kimselerde görünüşte fiziksel bir hasar bulunmaması, politikacıların ve medyanın "bunlar sapaşlam" söylemine yol açtı. Adli tıptan alınacak rapora göre tahliye edilip edilememe durumundaki bir çok tutsak, ki bunların büyük çoğunluğunda beynin önemli ölçüde işlevini yapamamasından kaynaklı yaşamlarını tek başlarına sürdürecek durumda değillerdi, devletin o dönemki cezaevi politikalarının sahiplenicisi ve sürdürücüsü olan adli tıp kurumundan bu yönlü bir rapor alamadığı için tedavi olanaklarına erişemedi. Devlet "hayata döndürmeye" kararlıydı.

İşte Film Kolektifi dediğimiz çalışma, 19 aralık ile birlikte yaşam-

ları çalınmış farklı siyasetlerden bir grup eski tutsağı, yaşama yeniden kazandırma için sinemanın araç olarak kullanılması fikrinden yola çıkılarak başlanmış bir çalışmaydı. Beyoğlu'nda eski bir iş hanının bir katında küçük bir odada başlayan çalışmalara, aralarında Metin Yeğin, Hüseyin Kuzu, Dilek Çolak gibi sinemacılarında gelerek bilgilerini ve deneyimlerini paylaştıkları bir çalışma. İlk başlarda neden burada olduklarını anlamakta zorlanan tutsak "öğrenciler" zamanla sinemanın kendi sorunlarını aktarmada iyi bir dil olduğunu keşfederek, kendilerini daha da katacakları bu çalışmaya. Küçük senaryo yazmalar, gündelik yaşamı kaydetmeler, belli konularda röportaj çekimleri, görüntüleri bilgisayara atıp üzerinde düzenleme yapmalar, bu tutsakların yaşama bakışlarını da geliştiriyordu.

Merhaba, Ben Refik! Ama sizi yarın hatırlamazsam kusura bakmayın

İşte Refik'le de burada tanıştım. Ertesi gün bir kez daha, daha ertesi gün bir kez daha. Her sabah "Merhaba, Ben Refik" diyordu. "Ama sizi yarın hatırlamazsam kusura bakmayın". Her gün yeniden yeniden geliyordu dünyaya ve yine o şekilde sessizce gidiyordu sanki. 19 Aralık'la devlet, hem geleceğini hem de geçmişini çalmıştı bir çok kişinin.

Mesela Arıkan kardeşlerin. Erdal, Erol ve Hacer Arıkan'ın. Bacağındaki şarapnel parçaları yüzünden aksayarak yürüyen Erol'un, diri diri ateşe atılarak vücudunun birçok yerinde yanıklar oluşan,

parmaklarını dahi kullanamayan Hacer'in ve ikisinin de ağabeyleri Erdal'ın.

Film Kolektifi çalışmalarına da katılan Hacer Dilek Çolak ile beraber hazırladığı, kendi yaşamını anlattığı Karanlıktan Aydınlığa filmi ile Ankara Film Festivali'nde ödül de kazanmıştı. Ama hem yaşamında hem de bu filmde sorduğu soruların yanıtını bulamadan, kendisini diri diri yakanlarla hesaplaşmadan, hiç bir ödül onun acılarını dindiremeyecek: "Ben Hacer Arıkan. Yıllar önce, 19 Aralık'ta televizyonlara düşen, yanmış bedeni sedyede taşınan kadın vardı ya, işte o benim. Yandım. Beni yaktilar. Beni devlet yaktil. Hayır, ben bundan fazlasıyım. Birinin çocuğuyum, kardeşim, arkadaşım, insanım, insanım, insanım. Beni ve insanlığı 19 Aralık'ta yaktilar."

O gün, herkes Hacer kadar şanslı değildi! 20 cezaevinde aynı anda başlayan bu operasyonda en az 30 tutsak öldü.

Yıllar sonra belki bir başka film de bugünü anlatacak

Yönetmen Ruhi Karadağ, "Simurg" adını verdiği filmin gösterimi için 19 Aralık'ın yıldönümü öncesindeki bir tarihi belirlemiş. O günlerde göstererek, yıllar öncesinin operasyonunu unutturmamayı seçmiş. Ama hayat durmuyor işte. Bu yazının yazıldığı günlerde 50. günü ve 700 kişiyi aşan bir açlık grevi sürmekte.

Zaten birçok baskıya karşı geldikleri için cezaevlerine kapatılan tutsakların kendi bedenlerini bir

eyleme dönüştürmeleri de elbette devletçe görülmeyecek, görülse de çarpıtılacak, atacağı adımlar da yaşatmaktan çok öldürmek için olacaktır.

Simurg belgeselinde konuşulan kişilerden biri olan Hüseyin Gündüz de bizim oranın çocuğu, Divriği'li. O, bir önceki dönem, 1996 yılındaki açlık grevine katılanlardan. "İçerideki mücadeleye ve devletin sana karşı yürüttüğü saldırılara karşı en değerli şeyimizi, canımızı ortaya koyuyoruz. Yani bu bir çaresizlik değil bir mücadele biçimi." diyor.

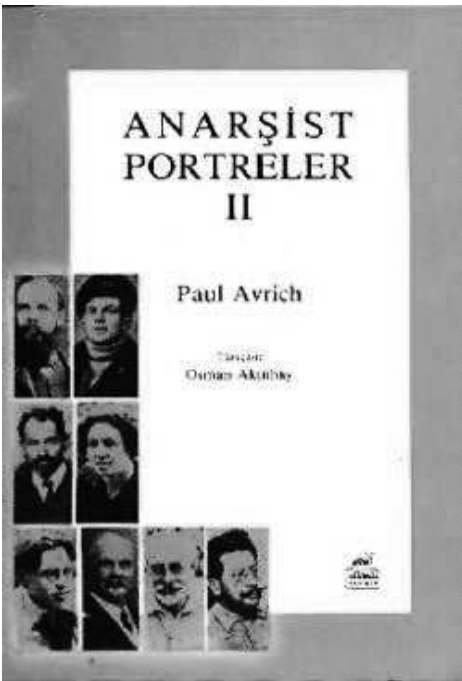
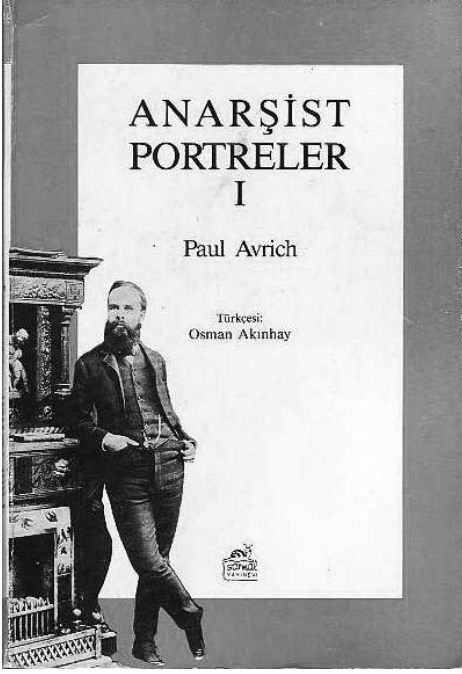
Bu seferki açlık greviden de bir isimden söz etmek istiyorum. Tayyip Temel'den. Kendisi ile 12 Eylül 1980 günü doğanlar ile ilgili yaptığım bir belgesel projesinde tanıştım. 12 Eylül'ün süren etkilerini o gün doğan çocuklar üzerinden anlatmayı deneyen bu film için yapılan çağrıya yanıt verenlerden biri de Tayyip Temel olmuştu. Şimdiki açlık grevinin 12 Eylül 2012'de başlayan ilk grubunda olan ve sağlık durumu gittikçe kötüleşen gazeteci Tayyip Temel 12 Eylül 1980 doğumlu. Eğer somut adımlar atılmazsa doğumu da ölümü de 12 Eylül yüzünden olacak. Zaten kendisiyle bundan 7-8 sene önce yaptığım bir görüşmede şunları söylemişti: "Faşist darbeci ve ayrımcı zihniyet değişmediği, akan kan durmadığı sürece, yarın başka başka filmciler gelip başka başka günlerde doğan çocuklar arayacaklar."

Ne dersiniz, haklı değil mi?

Kitap

Anarşist Portreler

Paul Avrich

Mihail Bakunin, Sergey Neçayev, Peter Kropotkin, Anatoli Jelezniyakov, Nestor Mahno, V.M. Eikhenbaum, Pierre Joseph Proudhon, Benjamin Tucker, C.W. Mowbray, Nicola Sacco, Bartolomeo Vanzetti, Aleksander Berkman, Ricardo Flores Magon, Mollie Steimer, Paul Brousse, Gustav Landauer, J.W. Fleming, Emma Goldman, Yahudi anarşistler, Brezilyalı anarşistler...

Son zamanlarda basılan anarşizmle ilgili kitaplardan biri olan "Anarşist Portreler", ilk olarak 1991 yılında Sarmal Yayınevi tarafından iki cilt halinde basılmıştır. 2012 yılında Agora Kitaplığı'nın tek ciltte toplayarak bastığı kitabı, "Rus Devriminde Anarşistler" kitabının yazarı olarakta tanıdığımız Paul Avrich yazmış. Kronstadt, Sacco ve Vanzetti, Haymarket olayı gibi birçok konu üzerine kitaplar kaleme alan Avrich, bu kitabında, anarşizmin bilinen isimlerinin yanı sıra ve anarşist tarihte adı çok fazla duyulmamış anarşistlerin hayat hikayelerini, düşüncelerini ve faaliyetlerini ele alıyor.

Hayatı boyunca verdiği anarşist mücadeleyle tüm Avrupa'ya nam salmış, teorisi kadar pratikleriyle de ünlenmiş Bakunin'den, anarşist hareketin şekillenmesinde belirleyici rol oynamış Kropotkin'e, Ukrayna köylü hareketiyle, devletin giremediği topraklarda özyönetim deneyimleri yaşayan Mahno'dan, yazdığı yazılarla idamlık olup yaptığı propogandalarla binlerce insanı etkileyen Mahno'nun yoldaşı Volin'e, işlemelikleri bir cinayetin suçuyla sadece anarşist oldukları için idam edilen İtalyan anarşistler Sacco ve Vanzetti'den, Meksikalıları "Toprak ve Özgürlük" bayrağı altında toplayan, devrimin taşıyıcılarından olan Ricardo Flores

Magon'a... dünyanın farklı yerlerinden anarşizm için mücadele etmiş birçok anarşisti tanıtan bu kitap tarihi anlamak adına önemli bir kaynak oluşturuyor. Ayrıca kitap isimleri diğerlerine nazaran daha az duyulmuş olan, Kronstadt'lı cesur denizci Jelezniyakov'u, Mollie Steimer'i, Paris Komünü'nden Gustav Landauer'i ve Brezilyalı anarşistleri de tanımamızı sağlıyor.

Avrich, kitapta geçmişteki olayları ve düşünceleri anlatırken, bunların günümüzde de ne kadar geçerli olduğunu, kitabın farklı bölümlerinde bize gösteriyor. İlk bölümün sonunda, Bakunin'in "bilimin egemenliğine karşı hayatın başkaldırısını" koyarak, bilimin hayatın bilgisi üzerine kurduğu egemenliği hakkında duyduğu kaygının, bugün nükleer ve biyolojik silahların gölgesinde yaşadığımızı düşünürsek, ne kadar yerinde olduğunu görürüz. Sadece bu teze bakılarak bile, tıpkı anarşist tarihçi Max Nettlau'nun dediği gibi Bakunin'in fikirleri "hala tazedir ve ebediyen yaşayacaktır."

Kitabın Amerika'da idam edilen iki İtalyan anarşisti anlattığı Sacco ve Vanzetti ile ilgili bölümünde ise; Sacco ve Vanzetti'nin siyasal çalışmalarını hapisanede bile sürdürerek, son nefeslerine kadar kararlı birer anarşist olarak

“**Önemli olan bugün, yarın ya da on asır içinde anarşizme ulaşip ulaşılmaması değil, bugün, yarın ve daima anarşizme doğru yürümemiz.**

E. Malatesta

kaldıklarını belirten Avrich, tıpkı Sacco ve Vanzetti gibi özgürlüğün fethedilmesinin amansız bir mücadeleyi gerektirdiğini düşünen Malatesta'nın şu sözleriyle bölümü bitiriyor: "Önemli olan bugün, yarın ya da on asır içinde anarşizme ulaşip ulaşılmaması değil, bugün, yarın ve daima anarşizme doğru yürümemiz."

Yazar bir diğer bölümde ise, anarşist tarihte adı pek fazla duyulmamış olan, Kronstadt'ta devlet otoritesine karşı çıkan denizcilerden biri olan Jelezniyakov'dan bahsediyor. Özellikle Rusya'da anarşist harekette çok belirgin bir karakter olan Jelezniyakov'un, kendini mücadeleye nasıl adanmış olduğunu, yoldaşı Volin'e söylediği şu sözler açıklamaya yetiyor: "Başıma ne gelirse gelsin ve benim hakkımda ne söylerse söylesinler, bir anarşist olduğumu, bir anarşist olarak savaştığımı ve yazgım nasıl biterse bitsin bir anarşist olarak öleceğimi iyi bilmelisin."

Geçmişten bugüne anarşizm; dünyanın çok farklı noktalarında yükselmiş ve her yerde adaletsizliğe, zorbalığa, tahakküme boyun eğmeyerek bugünlere kadar bizlere değerli bir miras bırakmıştır. Anarşist Portreler isimli kitap bu mirası anlayabilmemiz adına başvurulacak önemli bir kaynaktır.

Fanzin

Propaganda Fanzin

"Özgürlük insanın kendini gerçekleştirebilmesidir" diyorlar, Propaganda Fanzin Kolektifi'nin üyeleri. Özellikle ilginç kapağı ve görsel tasarımıyla dikkatimizi çeken fanzin aynı zamanda içeriğinde de ilginç olduğu ilginç yazılarıyla da dikkat çekici. Fanzini elimize aldığımızda ve sayfaları çevirmeye başladığımızda yazı başlıklarında hemen gözümüze takılıveriyor. Kapitalizmin protez evreleri; ütopyalar ve distopyalar yazısı bunlardan bir tanesi.

"Yaratılan evrenler olarak ütopyalar ve distopyalar, var olan gerçekliğin dışında yaşamlar sunmaktadır. Ütopyalar, sistem içerisinde yaşayan insanlara daha güzel, daha mutlu olunabilecek yaşam hayalleri sunar. Ütopik hayaller kuranlar ise, bu mutluluğu yalnızca 'hayal etmenin özgürlüğü' ile yaşayabilmektedir. Kapitalizmin belirlediği sınırlar içerisinde insan yalnızca hayal edebilmenin özgür-

“**Özgürlük insanın kendini gerçekleştirebilmesidir**”

lüğüne sahiptir.”

Sayfaları çevirmeye devam ediyoruz ve bir başka dikkat çekici yazıyla karşılaşırız; "darlanıyorum" yazının başlığı, kulağada hiç yabancı gelmeyen yaz günlerinde sokaklarda bangır bangır çalınan popüler bir şarkının ismi aynı zamanda. Şarkıyı icra eden ise şarkının klibi, kılığı kıyafeti ve ilginç dansıyla Petek Dinçöz.

"Çıkar at acıları, giy hadi cicileri, herşeyi unutturur, İstanbul geceleri" Yazıda, şarkının sözleriyle anlatılmak istenen yaşamın ve eğlence kültürünün bir yansıması olarak orataya çıkan tüketim anlayışına dem vuruluyor. Sayfaları çevirdikçe "para yaşamı satın alabilir mi?", "Protez", "Kapitalizm Entegrasyonudur", başlıklı yazılar dikkatimizi çekmeye devam ediyor.

Propaganda Fanzin'in isiminin neden propaganda olduğunu sorduğumuz da ise; yazılan her yazı-

nın ana fikrinin yazının bitiminde tek paragraflık bir propagandaya dönüştürülerek okuyucuya aktarıldığını belirtiyorlar. Propaganda Fanzin özellikle içerdiği yazılarla pekte fanzin formatında gözükmeyen, daha çok bir dergi çalışması gibi.

Fanzini çıkaran yedi kişi farklı yaşta ve işlerle meşgul. Onları bir araya getiren şey ise; anti otoriter ve anti kapitalist olmaları. Fanzin'in çıkan ilk sayısı ile beraber tüm yazıların içerisinde yer alan bir blog site açmışlar. İlk sayıları olmakla birlikte belirli bir rutinde çıkmayan Propaganda Fanzin'i Beyoğlu Mephisto, Kadıköy Khalhedon Kitabevleri ve Kadıköy 26A Sahaf'tan edinebilirsiniz. İlginç ve enteresan diyemeden edemeyeceğimiz bu fanzini okumanızı ısrarla tavsiye ederiz.

propagandafanzin.blogspot.com

BUĞDAY HASATI EKMEK KAVGASI

“ Zorlukla ve yoklukla yoğrulmuş ekmek günümüzde nasıl hayatın kavgasıysa, öylesine bir kavgayla da taşınır sofralara. Bir zamanlar buğday tanelerinin ekmek olma hikayesi aynı zamanda bir paylaşma ve dayanışma hikayesidir.

Buğday, başak olur, dane olur, un olur, ekmek olur gelir soframıza...

Zorlukla ve yoklukla yoğrulmuş ekmek günümüzde nasıl hayatın kavgasıysa, öylesine bir kavgayla da taşınır sofralara. Bir zamanlar buğday tanelerinin ekmek olma hikayesi aynı zamanda bir paylaşma ve dayanışma hikayesidir.

Tarla denilen, taşlı toprakların ekimi ile başlar ekmeğin hikayesi. Şimdinin traktörü, eskinin öküzü. Toprak sürülür önce. Öküzü kara gözlüsü köylü'nün eli ayağı, her şeyi. Tarla sürmek, harman koşmak, tomruk çekmek, kızak çekmek ve daha birçok ağır iş onların nasırlanmış boyunlarından geçer. Toprağı sürmek, volta atmaya benzer. Gide gele, türkülerle sürülür, söylenir, işlenir toprak. Geçen seneden kalmış tohumluk buğday serpilir toprağa. Ekilir.

Ekin hasadının ayı Haziran'dır. Köyün en güzel günleri sayılır o günler. Çünkü tarlalar imece usulü biçilir. İmece güzeldir, yorgunluğu örter, sıkıntıları unutturur. Ekinin yetişen komşu, tarlasını biçmek için çoluk çocuk tüm köylüyü toplar. Sabah erkenden hazırlıklar yapılır, yardıma koşan kadınlar ellerinde

oraklar, düşerler yola. Çoğunlukla ekin kadınlar tarafından biçilir. Kadın eli toprağa bir başka değer. Sarıların orta yerinde çiçekli basmalı, ellerinde buğday sapları ekin biçer, ekin tarlaları içerisinde rengarenk görünür kadınlar. Oraklar bilenir, orak sesleri birbirine karışır. Kadınlar ekinleri "deste" ler halinde tarlaya bırakır, desteler erkekler tarafından toplanır "deste" haline getirilir, yapılan bu bağ'lar bir araya toplanarak, yığılıştır.

Köylerde ekin biçme zamanı bambaşka olur. Köy o kadar kalabalık olur ki; hasad da günün on iki saati bedenlerini yorsalar bile köylüler dinlenmezler, gitmezler, neşeli olurlar. Hepsisi aynı şeyi mırıldanır; 'ortaklaşa yapılıncaya ayrı bir tadı, eğlencesi vardır hasadın'. Kadınlar ekinleri biçerken bir yandan da erkekler öküz arabalarına ekinleri yükler ve çocukları önlerine katarak köye sefer yaptırırlar. Özellikle gençler ve çocuklar için en lüks arabaya binmekten daha zevklidir bu yolculuk, taşlıdır, dikti, bazen de yol çok dardır ama zevklidir. Ekinler, köye taşındıktan sonra harmanlara yakın yerlere yığınlar halinde istiflenir ve üzerleri örtülür.

Sıra ekinin harmanda koşulmasına (dövülmesine) gelmiştir. Har-

man öncesi ekinin iyice kuruması sağlanır. Kurumuş ve dövülmeye hazır saplar harmana serilir ve yine öküzler girer devreye. Öküzlere (boyunduruk) bağlanır, araya halat şeklinde sağlam deriden yapılmış kalın kayış ve kayışa da harman tahtasına (düven) bağlanır. Ve başlar güneş altında dönmeler. Artık harmanda kaç tur atılır bilinmez. Harman tahtasına fazla ağır olmayan kişiler, genellikle çocuklar oturtulur. Başlangıçta saman üstünde kay kay yapmak zevkli olur ama güneşin sıcaklığını yedikçe, saman tozu ve kılıcı buruna, boğaza kaçmaya başlayınca kaçma yollarında aranır. Bir de önünde sürekli kuyruklarını sinekten korumak için sağa sola sallayan öküzlerden gözünü hiç ayırmamak lazım, ola ki hayvan dışkısını yapacak olursa hemen yanı başında duran ağaçtan yapılmış kısa kürekle acil tedbir almak gerekir. Dönme işi harmana çıkana kadar devam eder, ta ki buğdayın danesi ayrılıp, saplar saman kıvamına gelinceye kadar. Bir harman 2-3 güne ancak çıkar. Bu günlerde hiç yağmur yağsın istenmez. Harman koşulunca, sıra "harman savurmaya" gelmiş demektir. Yani buğdayın danesini samandan ayırma işlemine. Yaba ile yapılan savurma işleminin ardından buğdaylar torbalara doldurulmaya başlanır. Henüz ekmek halini

almasa da nihayet köylünün elinde artık buğdayı vardır. Sıra buğdayın temizliğine gelir. Buğday tekne, çeşmelerde güzelce yıkanır, suyu süzülün diye cugallarla taşınır ve kuruması için betonlara serilir. Kurutma işleminden sonra taşından, çöpünden ayırmak için elenir. Eleme, bu iş için yapılmış kalbur, elek ve tepurla gerçekleştirilir. Sonrasında ise elenip ambarlara kaldırılan buğday değirmene götürülecek ve un haline getirilecektir. Buğdaylar değirmenlere taşınır ve buğday götüren çuvalara un doldurularak eve gelinir ve ambarda bölmelere doldurulur. Ve nihayet un tekneye alınacak, ekşi hamurla yoğurulacak, karaağaç çalısı ile kızdırılmış fırında pişirilecek ve rengi daha esmer olan, mis kokulu tadına doyum olmayan ekmek soframıza gelecektir.

Artık birçok köyde bunlar yaşanmıyor. Köylerin şehirlerden pek farkı yok. Herkes ekmeğine emek değil, para ödüyor. Böylece ekmek artık köylü için bir kavga da değil, sadece karın tokluğu. Nitekim ekmeğin hikayesinin de asıl yitip giden sadece kavga da değil, ortaklaşmanın, paylaşmanın ve dayanışmanın yani yok edilen imecenin kendisi.